

2

MODULUL 2

„UTILIZAREA SISTEMULUI DE OPERARE WINDOWS VISTA”

CURSUL

„UTILIZAREA CALCULATORULUI PERSONAL; APLICAREA TIC ÎN ȘCOALĂ ȘI AFACERI”

Dacă vă aflați în fața unui computer despre care știți că folosește sistemul de operare Windows Vista, dar cu care nu prea știți ce să faceți, atunci vă poate ajuta capitolul care urmează. S-ar putea să nu aveți destulă răbdare să-l citiți pe tot, pe îndelete. Nu-i nimic. La nevoie vă veți întoarce spre a găsi răspunsurile pentru unele dintre întrebările dvs. Desigur vor exista și întrebări pentru care nu veți găsi răspunsuri în acest capitol. Soluția ar fi să vă completați cunoștințele apelând la alte surse de informare.

Sistemul de operare este interfața, intermediarul dintre utilizator și dispozitivele hardware ale computerului. Fără sistem de operare computerul este o cutie neagră, sau de orice altă culoare, dar nefolositoare.

În acest sens capitolul „Utilizarea sistemului de operare Windows Vista” este un îndrumar, un ghid de utilizare, o introducere în utilizarea computerelor, o deschidere către lumea informației digitale.

Obiectivele acestui modul sunt:

- Operarea corectă la nivel elementar
 - Pornirea/oprirea corectă/repornirea corectă a calculatorului
 - Oprirea unui program înghețat
 - Vizualizarea informațiilor referitoare la resursele hardware și software ale calculatorului (versiunea sistemului de operare, tipul procesorului, memoria instalată, etc.)
- Descrierea interfeței sistemului de operare
 - Desktop
 - Butonul Start și Bara de activități (*taskbar*)
 - Pictograme (icon)
 - Ferestre: descriere, operații cu ferestre
- Utilizarea unor accesorii ale sistemului de operare Windows
 - Notepad
 - Paint, Calculator
- Descrierea organizării informațiilor pe suport extern
 - Disc, dosar/director, fișier: identificare, proprietăți, vizualizarea conținutului
- Dobândirea deprinderilor de lucru cu discuri logice, directoare, fișiere
 - Operații cu dosare (foldere) și fișiere: creare, copiere, mutare, ștergere, căutare, redenumire, realizarea unei copii de siguranță pe CD sau pe un alt suport extern, vizualizarea conținutului, determinarea dimensiunii, arhivare
- Protejarea împotriva programelor nesolicitate
 - Virușii calculatoarelor și efectele lor
 - Transmiterea virușilor
 - Programe antivirus, avantaje
- Realizarea unor aplicații practice
 - Sugestii: Organizarea aplicațiilor realizate într-o structură de directoare proprie

CUPRINS

2. UTILIZAREA SISTEMULUI DE OPERARE WINDOWS VISTA	5
2.1. Introducere.....	5
2.1.1. Ediții (variante) Windows Vista	8
2.1.2. Criterii pentru alegerea ediției (variantei) Windows Vista	9
2.1.3. Proprietățile sistemului de calcul	10
2.2. Prima întâlnire cu Windows Vista	13
2.2.1. Deschiderea de sesiune și contul utilizatorului	13
2.2.2. Opțiuni de oprire a funcționării.....	14
2.2.3. Centrul de întâmpinare (Welcome Center)	15
2.3. Interfața cu utilizatorul.....	18
2.3.1. Interfața „Aero”	28
2.4. Căutarea și organizarea informației	32
2.4.1. Căutări	32
2.4.2. Organizarea dosarelor și a fișierelor	34
2.4.3. Sisteme de fișiere.....	36
2.4.4. Crearea dosarelor și a fișierelor	44
2.4.5. Opțiuni de afișare a conținutului dosarului	50
2.4.6. Operații cu dosare și fișiere: copierea, mutarea, comprimarea	51
2.4.6.1. Copierea și mutarea.....	51
2.4.6.2. Selectarea obiectelor: individual și în grup	52
2.4.6.3. Copierea fișierelor și a dosarelor.....	52
2.4.6.4. Mutarea dosarelor și a fișierelor.....	53
2.4.7. Ștergerea și restaurarea dosarelor și a fișierelor.....	53
2.4.7.1. Ștergerea dosarelor și a fișierelor	53
2.4.7.2. Restaurarea dosarelor și a fișierelor șterse	53
2.4.8. Schimbarea numelor fișierelor și a dosarelor.....	54
2.4.9. Comprimarea și arhivarea fișierelor.....	54
2.4.10. Căutarea rapidă a dosarelor și fișierelor	55
2.4.11. Inscricționarea CD-urilor și a DVD-urilor.....	57
2.5. Tipărirea și scanarea documentelor. Trimiterea faxurilor	58
2.6. Configurarea mediului de operare: programul Panou de control (Control Panel)	59
2.6.1. Securitate și protecție dinamică	61
2.6.1.1. Paravanul de Protecție Windows sau Windows Firewall.....	61
2.6.1.2. Windows Update sau actualizări Windows.....	62
2.6.1.3. Windows Defender sau Apărătorul Windows.....	63
2.6.1.4. Centrul de Securitate sau Windows Security Center.....	64
2.6.1.5. Programe antivirus	65
2.6.2. Instalarea și deinstalarea programelor.....	68
2.6.3. Controlul contului utilizator.....	70
2.6.4. Configurarea ecranului desktop	71
2.6.5. Data și ora	71
2.6.6. Salvarea și restaurarea fișierelor	72

2. Utilizarea sistemului de operare Windows Vista

2.1. Introducere

Lumea digitală contemporană este interesantă, impresionantă și câteodată copleșitoare: utilizatorii trebuie să învețe mereu cum să folosească corect și eficient cele mai noi instrumente de prelucrare a informației. Pentru a le veni în ajutor, Windows Vista a așezat utilizatorul în centru și se adaptează nevoilor utilizatorului. Componentele sistemului de operare sunt proiectate spre a veni în întâmpinarea cerințelor celor mai diverși utilizatori.

Sistemul de operare este ansamblul de programe care gestionează resursele hardware și software ale calculatorului. Sistemul de operare este cel care permite și controlează accesul utilizatorului la resursele (componentele) hardware. Prin componentele sale specializate, sistemul de operare controlează echipamentele periferice, oferă mijlocul (instrumentul) de comunicare cu utilizatorul și lansează în execuție programe. Într-un sens larg, se spune că sistemul de operare este „interfața” dintre utilizator și hardware-ul calculatorului. Fără sistem de operare calculatoarele sunt „cutii negre”, inutile.

Sistemele de operare pot fi rezidente în memorie (se află permanent în memoria internă) sau încărcabile dintr-o memorie externă (discul, memoria *USB*). Operația de încărcare în memorie a sistemului de operare se numește „*bootstrap*” sau pe scurt *boot*.

Una dintre componentele software ale unui calculator este chiar mijlocul (instrumentul) prin care utilizatorul comunică cu sistemul de operare. Această componentă se numește interfața cu utilizatorul; ea este punctul de contact dintre utilizator și sistemul de operare unde are loc comunicarea dintre utilizator și sistemul de operare.

Comunicarea se face prin comenzi. Dacă ea are loc cu implicarea unui format grafic (prin imagini, desene, simboluri), atunci este vorba despre o interfață grafică.

Datorită aspectului atrăgător și ușurinței cu care utilizatorii învață să opereze, interfețele grafice sunt soluția ideală pentru comunicarea cu calculatorul. Aceste interfețe folosesc drept principal echipament de intrare *mouse*-ul sau un echipament asemănător, cum ar fi: suportul tactil cu care sunt echipate calculatoarele portabile, un *trackball* sau creionul pentru tableta grafică a unui *Tablet PC*¹. Cu ajutorul acestor echipamente sunt transmise comenzi către sistemul de operare. Rezultatul lor este afișat pe ecran. Ecranul este principalul echipament de ieșire.

Interfața grafică înglobează un set de programe care identifică și prelucrează evenimente. Evenimentele apar ca efect al manevrelor utilizatorului: apăsarea unui buton al *mouse*-ului sau apăsarea unei taste.

Ecranul este echipamentul de ieșire unde sunt afișate obiecte, reprezentând texte, desene, figuri sau simboluri. Obiectele prezintă acțiunile (operațiile) care se pot executa la un moment dat.

Dialogul dintre utilizator și sistemul de operare (respectiv componentele sale) se face după următoarea regulă: orice apăsare a butoanelor *mouse*-ului sau a tastelor este un eveniment. Odată

¹ *Tablet PC* este un calculator portabil (mobil) echipat cu un ecran sensibil pe care se poate scrie direct folosind un creion special. Unele calculatoare *Tablet PC* permit ca interacțiunea cu ecranul să aibă loc prin atingerea ecranului direct cu degetele.

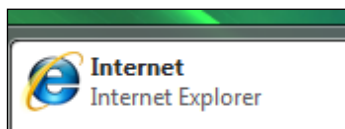
apărut, evenimentul trebuie tratat (rezolvat). Efectul rezolvării trebuie imediat semnalat utilizatorului prin modificarea imaginii de pe ecran.

Pentru început, imediat după pornirea calculatorului, facem cunoștință cu ecranul *desktop* sau spațiul de lucru, prima componentă a interfeței grafice. Componenta principală a ecranului *desktop*

este butonul de pornire, *start*.

Apăsarea butonului *Pornire (start)* - adică apăsarea butonului stâng al *mouse*-ului peste butonul *Pornire* aduce cu sine deschiderea meniului *Start*. Prima aplicație (program) pe care o vom folosi este *Internet Explorer*.

Este un navigator pentru Internet numit și „*browser*” pentru Internet. Prima vizită prin *Internet* ne-ar putea conduce până la *site*-ul

firmei *Microsoft*:

www.microsoft.com

Este locul de unde obținem cele mai noi informații despre produsele *Microsoft*.

Calculatoarele sunt importante și utile prin aplicațiile (programele) pe care le rulează. În cazul sistemelor de operare din familia *Windows*, programele (aplicațiile) lansate în execuție au forma unei ferestre (*window* în limba engleză). Fereastra este locul prin care noi, utilizatorii, vedem informațiile și – dacă aplicația permite – facem modificări asupra lor.

Când nu mai vrei să folosești o aplicație trebuie să o închideți. Închiderea aplicației se face prin închiderea ferestrei ce corespunde aplicației. Închiderea ferestrei se face apăsând butonul aflat în colțul din dreapta sus al ferestrei. De fapt va trebui să apăsați butonul stâng al *mouse*-ului după ce ați poziționat vârful arătător al *mouse*-ului peste butonul de închidere .

Windows Vista este un sistem de operare, un pachet de programe care controlează¹:

- ✓ Interfața cu utilizatorul – Windows Vista gestionează comportamentul și aspectul ferestrelor și ale celorlalte componente ale interfeței grafice.
- ✓ Capacitatea de stocare a informațiilor – Sistemul de fișiere este responsabil cu alocarea de spațiu pe suportul extern și asigură accesul la informațiile păstrate acolo. Alte componente sunt responsabile cu aducerea, păstrarea și folosirea informațiilor din memoria internă.
- ✓ Lansarea în execuție și execuția programelor;
- ✓ Dispozitivele periferice – sistemul de operare asigură controlul și sincronizarea cu dispozitivele periferice, ca de ex. : *mouse*, tastatură, monitor, imprimantă, *scanner*, unități de memorie *flash*², memorii *flash USB*³, aparate foto digitale, dispozitive *PDA*⁴ și *iPod*.
- ✓ Rețelele și accesul la resursele disponibile în rețea; asigură operarea în rețea.
- ✓ Resursele hardware ale sistemului – sistemele de operare au sarcina de a alocă memorie și timp de procesor pentru procesele lansate și aflate în execuție. Procesele sunt unitățile de execuție; un program (aplicație) aflat în execuție se compune din mai multe procese.
- ✓ Planificarea sarcinilor – sistemul de operare planifică execuția proceselor stabilind priorități și alocând intervale de timp de execuție pentru fiecare proces.

Folosind sistemul de operare Windows Vista, utilizarea PC-ului devine simplă, rapidă și sigură. Procedurile de securitate sunt implementate și rulează automat, protejând PC-ul de cele mai răspândite amenințări de securitate, cum sunt programele spion, virusii și orice alt software nesolicitat.

Windows Media Center, una dintre cele mai noi și mai performante aplicații de la Microsoft, pune la dispoziția utilizatorului televiziunea, fotografiile și filmele, muzica și jocurile, totul printr-un singur clic.

Utilizat în mediul de afaceri, Windows Vista aduce un plus de securitate, fiabilitate și ușurință în instalare, configurare și administrare. În plus, aduce eficiență prin noile proceduri de organizare, căutare și partajare a informației ca și prin capacitatea de conectare și comunicare prin Internet.

¹ Lista ce urmează reprezintă – pe scurt – funcțiile unui sistem de operare.

² Memoria *flash* este un echipament folosit de camerele și aparatele foto digitale pentru înmagazinarea (păstrarea) fotografiilor și a clipurilor video. Memoriile *flash* sunt folosite pentru stocarea informațiilor de orice fel: text, fotografii, desene, muzică. Informațiile stocate aici pot fi copiate, șterse, și folosite de mai multe ori.

³ Memoria *flash USB (Universal Serial Bus)* este un mic echipament portabil care se conectează la calculator printr-un port *USB*. Asemănător unui hard disc, unitatea de memorie *USB* stochează informații ce pot fi ușor transferate pe un alt calculator. Memoriile *USB* diferă între ele prin formă și capacitate.

⁴ *Personal Digital Assistant* este un calculator mic, de dimensiunea unei palme. *PDA*-urile recente dispun de ecrane colorate și echipamente audio, ceea ce le face să fie utilizate drept telefoane mobile, *browsers* de *web*, media *players* portabile.

2.1.1. Ediții (variante) Windows Vista

Categoriile diferite de utilizatori ai calculatoarelor au nevoie de caracteristici diferite ale sistemelor de operare. Așa se face că și Microsoft pune la dispoziție ediții (variante) diferite de sisteme Windows Vista, fiecare dintre ele orientată către nevoile unei categorii speciale de utilizatori.

Ediție	Caracteristici
Windows Vista Home Basic	<i>Recomandat drept cel mai ușor și sigur sistem de operare Windows destinat folosirii curente pentru PC-urile de acasă.</i> Poate fi folosit pentru vizualizarea fotografiilor, pentru navigarea în Internet, pentru scrierea și primirea mesajelor e-mail. Este ușor de instalat, de configurat și de întreținut și este mai sigur în utilizare față de sistemele precedente.
Windows Vista Home Premium	<i>Ediție de preferat pentru calculatoarele desktop și cele portabile folosite acasă.</i> Diferențele apar în folosirea instrumentelor de căutare și a celor de organizare a informațiilor. Includerea <i>Windows Media Center</i> în sistem transformă PC-urile în echipamente eficiente pentru divertisment și relaxare.
Windows Vista Ultimate	<i>Primul sistem de operare ce combină caracteristici de operare avansate necesare lucrului într-un birou cu cele necesare lucrului și divertismentului de acasă.</i>
Windows Vista Business	<i>Adresat întreprinderilor mici (micilor afaceri).</i> Caracteristicile cele mai importante țin de îmbunătățiri legate de infrastructură ¹ , de organizarea și partajarea informației.
Windows Vista Enterprise	<i>Proiectat spre a fi utilizat în organizațiile mari cu infrastructură complexă, ajută la diminuarea costului și a complexității instalării, configurării și administrării PC-urilor.</i> Satisface și aplică cerințe și strategii de securitate.

Alegerea celei mai convenabile variante (ediții) de sistem de operare Windows Vista se poate face cunoscând câteva dintre principalele caracteristici ale diferitelor ediții.

¹ Infrastructura este structura tehnică ce susține comunicațiile în rețea, respectiv într-o rețea de calculatoare. Folosind rețelele de calculatoare, informațiile pot fi distribuite către mai mulți utilizatori sau pot fi partajate între mai mulți utilizatori.

2.1.2. Criterii pentru alegerea ediției (variantei) Windows Vista

Criterii	Home Basic	Home Premium	Business	Ultimate
Securitate – Windows Defender și Paravan de protecție Windows ¹ (<i>Windows Defender și Windows Firewall</i>)	√	√	√	√
Căutare și găsim rapidă – Căutare instantanee și Internet Explorer ² (<i>Instant Search și Windows Internet Explorer</i>)	√	√	√	√
Interfață elegantă Windows Aero și Răsturnare 3D ³ (<i>Windows Aero și navigare Windows Flip 3D</i>)		√	√	√
Special pentru laptop – Centru de mobilitate Windows și suport pentru Tablet PC ⁴ (<i>Windows Mobility Center și Tablet PC Support</i>)		√	√	√
Colaborare și partajarea documentelor - Spațiu de Întâlnire Windows ⁵ (<i>Windows Meeting Space</i>)		√	√	√
Fotografii, filme și alte forme de divertisment – Windows Media Center ⁶		√		√
Ajutor pentru recuperarea datelor – proceduri avansate pentru copierea de rezervă ⁷ (<i>backup</i>)			√	√
Conectare în rețea și conexiuni desktop la distanță ⁸ (<i>Remote Desktop</i>)			√	√
Protecție sporită împotriva pierderii și furtului datelor – Criptare Unitate prin BitLocker ⁹				√

¹ **Windows Defender** protejează sistemul împotriva instalării virusilor, a programelor spion (*spyware*) și a altor programe nesolicitate. **Windows Firewall (Paravan de protecție Windows)** este o componentă software folosită în vederea protejării sistemului față de încercările neautorizate de acces provenite din rețeaua Internet.

² **Căutarea instantanee** (*Instant Search*) este procedura de căutare rapidă, instantanee a fișierelor. **Windows Internet Explorer** este browser-ul de Internet al sistemelor de operare Windows.

³ **Windows Aero** este un efect vizual al interfeței grafice prin care ferestrele sunt transparente și au asociată o schemă de culori deosebită, special concepută pentru a asigura efectul de transparență al ferestrelor. **Răsturnare 3D (Flip 3D)** este o modalitate de previzualizare (examinare) a ferestrelor deschise ca într-o stivă 3D, în care ferestrele se văd în spațiu, din perspectivă.

⁴ **Centrul de Mobilitate Windows (Windows Mobility Center)** este componenta folosită pentru configurarea parametrilor specifici calculatoarelor portabile (mobile). Nu de puține ori calculatoarele laptop vor fi configurate diferit atunci când lucrează în medii și situații diferite.

⁵ **Spațiul de Întâlnire Windows (Meeting Space)** este aplicația ce permite partajarea și distribuirea documentelor, a programelor și chiar a suprafeței de lucru cu împreună cu alți participanți la o conferință sau întâlnire. **Meeting Space** identifică rețeaua cea mai apropiată sau configurează una dacă nu găsește o rețea în jur.

⁶ **Media Center** este o aplicație importantă: operează și manevrează conținut multimedia. Se pot urmări programe TV *live* și înregistrate, se pot asculta posturi de radio, se pot urmări filme și asculta muzică, se pot înregistra CD-uri și DVD-uri.

⁷ Proceduri automate de salvare a informației existente pe hard disc (hard discuri).

⁸ **Conexiunea desktop la distanță (Remote Desktop)** este o procedură prin care se asigură conectarea la un calculator aflat la distanță. Utilizatorul conectat în acest fel la un calculator aflat la distanță (*remote*) poate lansa în execuție programe pe acel calculator și – în anumite situații – poate chiar prelua controlul asupra celui calculator.

⁹ **Criptarea unității prin BitLocker (Windows BitLocker Drive Encryption)** criptează conținutul întregului disc sistem, inclusiv fișierele necesare lansării în execuție a sistemului de operare și deschiderilor de sesiune. Este o precauție suplimentară pentru ca acel disc să nu poată fi folosit în nici un fel pe un alt calculator.

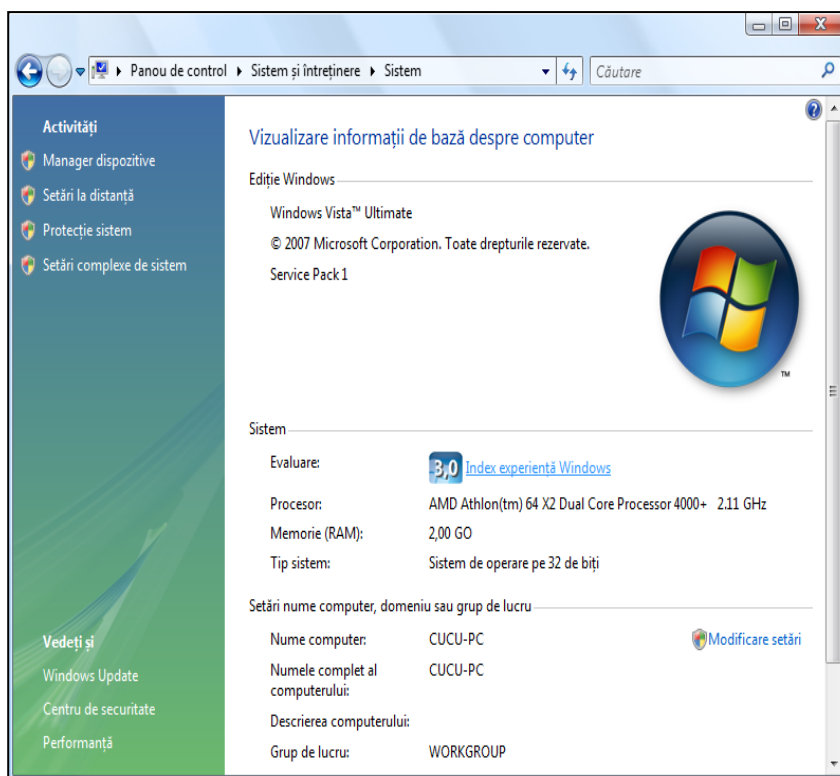
(BitLocker Drive Encryption)

2.1.3. Proprietățile sistemului de calcul

După cum știm, un sistem de calcul (calculator) este format din două părți distincte: sistemul de operare și aplicațiile instalate (partea software) și procesorul, memoria, împreună cu perifericele (partea hardware).

Alegerea unui sistem de operare care va funcționa pe un calculator este foarte importantă. Sisteme de operare diferite pot oferi facilități și aplicații diferite. Periodic este posibil să apară versiuni îmbunătățite (corectate) ale sistemului de operare, identificate prin numere de versiune. Un sistem de operare mai nou și cu numărul de versiune mai mare înseamnă – de cele mai multe ori – mai multe facilități și mai multă stabilitate.

În ceea ce privește partea hardware, foarte importante sunt: procesorul și dimensiunea memoriei RAM. Cu cât procesorul este mai puternic, iar cantitatea de memorie RAM mai mare, cu atât sistemul (calculatorul) este mai rapid. În general este bine să cunoaștem performanțele unui sistem de calcul (calculator).

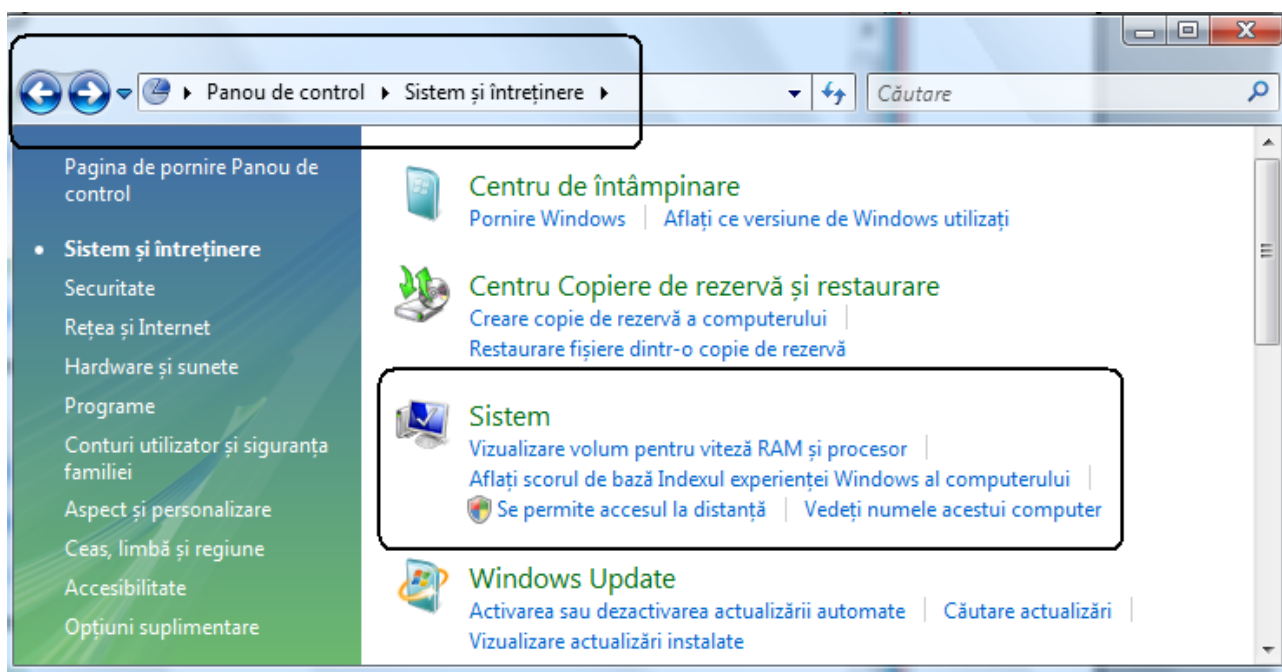
Exercițiu practic

- ✓ Identificați principalele caracteristici hardware și software ale calculatorului pe care îl folosiți.
- ✓ Notați-vă aceste caracteristici.

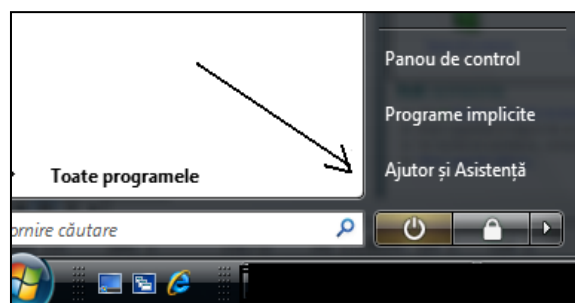
Pentru rezolvare va trebui să utilizați aplicația **Panou de Control** (Control Panel):

Pornire → Panou de Control → Sistem și Întreținere → Sistem

(Start → Control Panel → System Maintenance → System).

✓ **Ajutor!** (*Help!*) sau cum să vă ajutați singur.

Cele mai multe dintre întrebările dvs. vor avea răspuns dacă folosiți procedura de **Ajutor și Asistență** (*Help and Support*) a sistemului de operare. Aici găsiți informații despre sistemul de operare, despre interfața grafică, componentele hardware și aplicațiile pe care le folosiți. Va trebui să vă obișnuiți să folosiți procedura de ajutor:

Componenta proiect: „Extinderea accesului la tehnologiile ITC și îmbunătățirea cunoștințelor de utilizare a calculatorului”

Program de formare continuă: „Utilizarea calculatorului personal: aplicarea TIC în școală și afaceri”

Support de curs pentru Modulul: „Bazele utilizării sistemului de operare Windows Vista”

Ce ați învățat în acest capitol ?

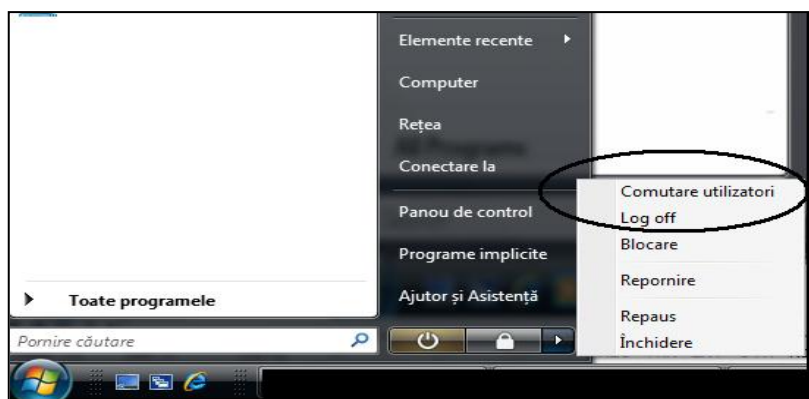
- Să identificați funcțiile unui sistem de operare.
 - Să identificați cea mai potrivită ediție (variantă) de sistem de operare Windows Vista în funcție de cerințele dvs. personale de lucru.
 - Să identificați caracteristicile, proprietățile hardware și software ale unui calculator.
 - Să lansați în execuție și să opriți execuția aplicației Internet Explorer-*broweser*-ul de Internet al sistemului Windows Vista.
 - Să căutați și să găsiți informații ajutătoare, răspunsuri pentru problemele legate de utilizarea sistemului de operare Windows Vista.
-

2.2. Prima întâlnire cu Windows Vista

2.2.1. Deschiderea de sesiune și contul utilizatorului

Prima întâlnire cu sistemul de operare Windows Vista are loc o dată cu prima deschidere de sesiune. După pornirea calculatorului urmează încărcarea sistemului de operare de pe disc în memorie și apoi lansarea în execuție a primelor sale componente. Folosirea calculatorului se poate face numai de către utilizatori cunoscuți de sistemul de operare. În acest scop sunt folosite conturile de utilizator. Un cont de utilizator înglobează informații despre persoana care va utiliza calculatorul și despre privilegiile, permisiunile și restricțiile care vor opera – în numele utilizatorului - pe durata sesiunii de

lucru. Pentru deschiderea de sesiune este nevoie de un nume de utilizator și de parola asociată contului.

O dată efectuată deschiderea de sesiune, calculatorul – atât componentele software cât și cele hardware – sunt disponibile utilizatorului în limita privilegiilor și permisiunilor de care dispune. Contul care se bucură de privilegii și permisiuni depline este cel al Administratorului. Sistemul de

operare cunoaște și folosește de acum încolo contul utilizatorului – respectiv privilegiile, permisiunile, restricțiile ce îi sunt asociate - ori de câte ori este nevoie: la deschiderea unui fișier, la încercarea de a-l muta și de a-i schimba numele, la încercarea de a schimba unele din configurările curente ale mediului de operare.

În cazul în care mai multe persoane folosesc același computer ar trebui ca fiecare să deschidă sesiune folosind propriul cont utilizator. Windows Vista poate realiza și comutarea între conturile utilizatorilor: pot fi deschise la un moment dat mai multe sesiuni de lucru pentru mai mulți utilizatori. Numai o singură sesiune este cea activă; celelalte sunt sesiuni în așteptare.

Comutare utilizatori (*Switch user*) este comanda pentru comutarea între sesiuni de lucru ale utilizatorilor diferiți. *Log off* este comanda pentru închiderea sesiunii curente de lucru.

La terminarea lucrului, utilizatorul își va închide sesiunea (*Log off*) și eventual va opri și funcționarea calculatorului. Pot fi folosite mai multe opțiuni în acest sens.

2.2.2. Opțiuni de oprire a funcționării

Opțiune	Rezultat
Repaus (Sleep)	Oprește din funcțiune display-ul, hard discurile, ventilatorul și intră în modul de lucru cu consum redus de energie. Se recomandă ca opțiunea să fie folosită atunci când nu lucrează nimeni la calculator o perioadă relativ scurtă de timp. Revenirea la modul obișnuit de lucru se face rapid : la revenire ecranul <i>desktop</i> își va recăpăta imaginea dinainte de opțiunea <i>sleep</i> .
Închidere (Shut down)	Încheie sesiunea (sesiunile) de lucru și încheie lucrul cu sistemul de operare Windows. Pentru majoritatea calculatoarelor se oprește automat și alimentarea cu energie electrică.
Repornire (Restart)	Încheie sesiunea de lucru, încheie lucrul cu sistemul de operare și repornește sistemul.

Închiderea sesiunii curente de lucru și comutarea între sesiuni pot fi obținute și ca efect al combinației de taste <ctrl>+<alt>+. Ceea ce se obține este lista următoarelor comenzi:

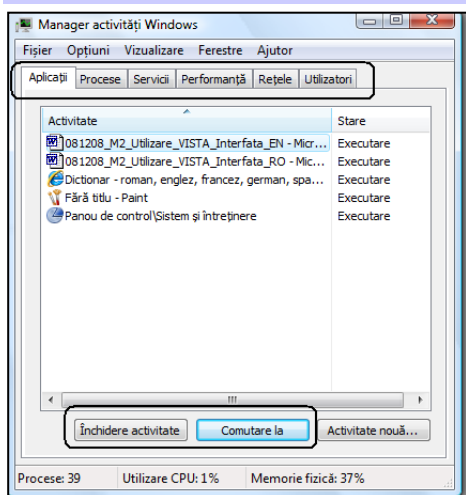
Blocare computer (Lock this computer) blochează calculatorul

Comutare Utilizatori (Switch user) - comută între utilizatori

Log off - închide sesiunea

Modificare parolă (Change password) - schimbă parola

Pornire Manager activități (Start task manager) - lansează managerul de activități

Blocarea calculatorului este o soluție bună pentru situațiile când calculatorul rămâne „deschis” dar nefolosit. Blocarea accesului este temporară iar deblocarea se face numai prin furnizarea numelui de utilizator și a parolei.

Managerul de activități (Task manager) este aplicația care arată ce alte programe, procese și servicii lucrează (*se execută*, rulează, în limba engleză „run”) pe calculatorul dvs. În același timp aplicația poate fi folosită pentru monitorizarea performanțelor sistemului și pentru oprirea din execuție a unui program care nu mai răspunde la comenzi. În situația în care

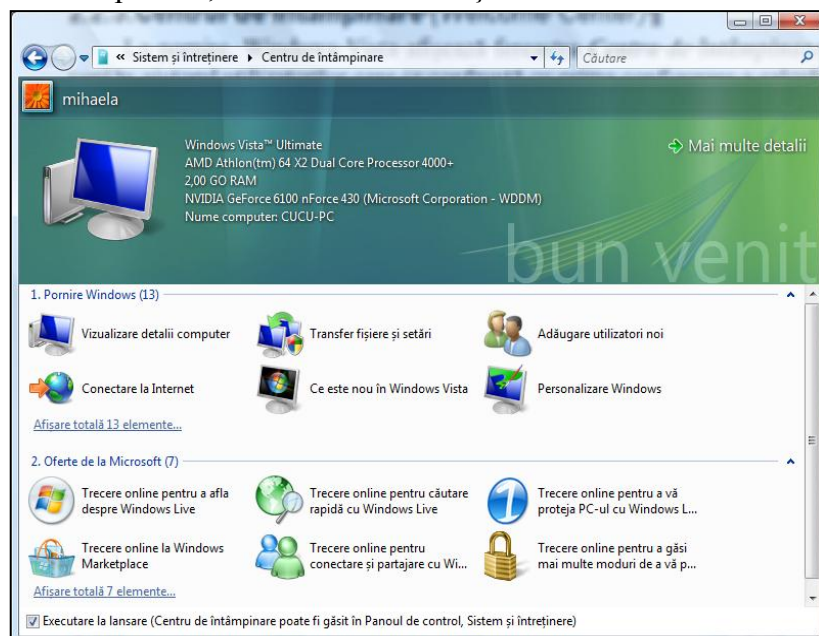
calculatorul este conectat la rețea, **Managerul de activități** (Task Manager) prezintă informații legate de starea rețelei și de utilizatorii conectați.

Exercițiu practic

- ✓ Creați propriul dvs. cont utilizator. Îl veți folosi de acum încolo pentru deschiderea de sesiune. Pentru această operație aveți nevoie de asistența administratorului computerului. Numai administratorul poate crea și gestiona conturile utilizator.
- ✓ Deschideți sesiunea folosind noul dvs. cont utilizator.
- ✓ Lansați în execuție aplicația **Managerul de activități** (*Task Manager*) și identificați gradul de încărcare - **performanță** (*Performance*) - a principalelor resurse ale computerului dvs.: procesorul, memoria, rețeaua. Identificați aplicațiile aflate în execuție și utilizatorul care le-a lansat.
- ✓ Exersați operațiile de blocare a calculatorului și de comutare între utilizatori.
- ✓ Opriți și reporniți computerul.

2.2.3. Centrul de întâmpinare (Welcome Center)

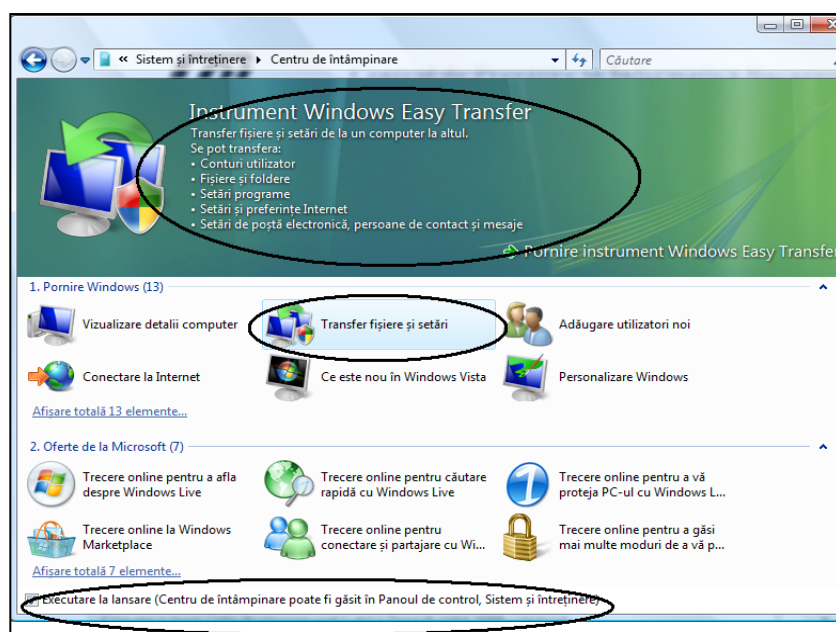
La pornire, Windows Vista afișează fereastra **Centru de întâmpinare** (*Welcome Center*) spre a

veni în ajutorul utilizatorilor care se confruntă cu prima configurare a calculatorului. Sarcinile cele mai obișnuite în această situație sunt cele legate de: conectarea la Internet, adăugarea conturilor utilizator, transferul fișierelor de la vechiul la noul calculator. Fereastra **Centrului de întâmpinare** (*Welcome Center*) se deschide – în mod prestabilit – imediat după încărcarea sistemului de operare și deschiderea sesiunii de lucru. Lansările ulterioare în execuție se pot face din **Panoul de control** (*Control Panel*).

Windows Vista simplifică mult procesul de adaptare și configurare a unui nou calculator. Utilizatorilor li se cere să ducă la bun sfârșit numai unele dintre operațiile de configurare astfel încât să obțină imaginea de lucru *desktop* și să se bucure repede de noul calculator. **Centrul de întâmpinare** (*Welcome Center*) este punctul (centrul) de întâmpinare unde sunt prezente toate aceste operații.

Imediat după achiziționarea unui nou calculator, utilizatorii se confruntă cu o operație foarte importantă pentru ei: transferul fișierelor personale, al e-mail-urilor, datelor, configurărilor de la vechiul calculator la cel nou. Procesul poate fi câteodată destul de complicat, laborios și consumator de timp.

La Windows Vista aceste lucruri se pot face simplu și eficient prin **Windows Easy Transfer**, vrăjitorul (în lb. engleză *wizard*) care coordonează transferul informațiilor importante, inclusiv transferul conturilor de utilizator, al fișierelor și dosarelor, al programelor și configurărilor aferente. **Windows Easy Transfer** asigură mai multe moduri de conectare între două calculatoare în vederea transferului de date.

Easy Transfer – transferul ușor al informațiilor de la un calculator la altul se poate face prin:

Cablu – un cablu special USB¹ proiectat să lucreze cu Windows Vista și *Windows Easy*

Transfer.

Rețea – cele două calculatoare vor

fi conectate la rețea și vor putea face schimb de informații.

Hard disc extern / mobil - pe care se vor copia informațiile de la vechiul calculator și prin care se va face transferul la noul calculator.

CD sau DVD – *Easy Transfer* poate folosi CD-ul și DVD-ul pentru transferul informațiilor de la un calculator la celălalt. Este o bună soluție pentru mutarea volumelor nu prea mari de informații de la un calculator la altul.

¹ USB este locul (port) folosit pentru conectarea echipamentelor; USB= *Universal Serial Bus*

Ce ați învățat în acest capitol ?

- Să deschideți și să închideți o sesiune de lucru ca utilizator.
 - Să opriți și să reporniți computerul.
 - Să lansați în execuție programul *Managerul de activități (Task Manager)* și să identificați aplicațiile aflate în execuție (inclusiv utilizatorul care le-a lansat în execuție) și gradul de folosire (încărcare) a resurselor: procesor, memorie, rețea.
 - Să transferați – la nevoie – informații specifice de configurare de la un calculator la altul.
-

2.3. Interfața cu utilizatorul

Calculatoarele personale au revoluționat felul în care lucrăm, învățăm, comunicăm, urmărind filme sau ascultăm muzică. Interfața cu utilizatorul este componenta de care se folosesc utilizatorii pentru a manevra informațiile. Interfața grafică cu utilizatorul inclusă în Windows Vista este ușor de folosit și vine în întâmpinarea cerințelor legate de vizualizarea, găsirea și organizarea informațiilor.

Noua interfață cu utilizatorul permite vizualizarea informațiilor dintr-un fișier fără să fie nevoie de deschiderea explicită a fișierului, iar navigarea prin ferestrele deschise este eficientă; elementele obișnuite ale ferestrelor sunt mai rafinate, elementele vizuale mai intuitive.

La fel ca și alte sisteme de operare, Windows Vista folosește o interfață grafică pentru utilizatori construită după reguli standardizate. Interfața grafică afișează imagini, texte și alte semne pentru a indica operațiile ce pot fi executate. Pentru ușurința lucrului sunt afișate indicii preluate din viața de zi cu zi: este suficient să deplasați *mouse*-ul pe coloana din dreapta a meniului *Start* pentru a observa cum se modifică pictograma-indiciu asociată opțiunilor din meniu.

			
Documente (Documents)	Imagini (Pictures)	Muzică (Music)	Computer

Interfața grafică este construită în jurul ecranului (suprafeței) de lucru **desktop**. După deschiderea sesiunii se afișează imaginea suprafeței de lucru a utilizatorului. Aici se vor utiliza meniuri, pictograme, ferestre.

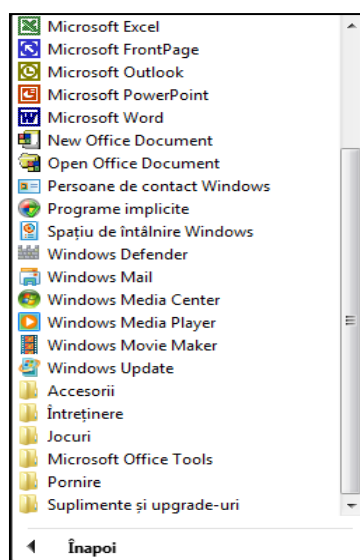
Meniul Start este punctul central al suprafeței de lucru. De aici utilizatorul are acces la programe, fișiere, documente, mesaje e-mail.

Butonul Pornire (Start) este cel care deschide meniul *Start*. Meniul *Start* este astfel realizat încât să permită atât găsirea ușoară a informațiilor și aplicațiilor cât și navigarea eficientă printre programe și ferestre.

Pentru găsirea unui fișier sau a unei aplicații se poate folosi

(*Start Search*). Pe măsură ce se introduce text în această casetă începe și căutarea.

Linia de meniu **Toate programele** poate fi folosită pentru afișarea listei aplicațiilor instalate și lansarea uneia în execuție.

Bara de activități arată programele (ferestrele) aflate în lucru și reprezintă mecanismul de trecere de la un program la altul, de la o fereastră la alta.

Zona (bara) laterală din dreapta este zona miniaplicațiilor numite *gadget-uri*. Miniaplicațiile lansate în execuție vă pot ține la curent cu evoluția vremii, a burselor sau pot să vă amintească date importante din calendar. Alegerea unei miniaplicații se face acționând butonul **+**.

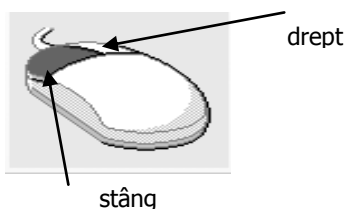
Gadget-urile sunt miniaplicații cu utilizări din cele mai variate. Unele dintre ele pot realiza conexiuni cu servere *web* de unde vor fi obținute informații despre afaceri, vreme, știri, trafic auto și hărți corespunzătoare, se pot asculta posturi de radio și se pot urmări programe TV. Tot gadget-uri sunt și aplicațiile de tip calendar, calculator pentru operații aritmetice, calculator dotat cu funcții matematice avansate, jocuri, etc.

Indicatorul mouse-ului (numit și *pointer* sau arătător) parcurge suprafața de lucru și indică operațiile, acțiunile, comenzile ce vor fi executate. Drept indicator de intrare, în afara celui de la *mouse*, pot fi folosite: creionul tabletei grafice, *trackball*-ul, tableta tactilă (suportul tactil).

Cu ajutorul *mouse*-ului operăm asupra obiectelor afișate. *Mouse*-ul este instrumentul cu care punctăm (arătăm) obiecte pe ecran: pe măsură ce *mouse*-ul se mișcă pe o suprafață plană (pe birou, pe masă), pe ecran se mișcă un **indicator** (săgeată, vârf, *pointer* în limba engleză). Indicatorul *mouse*-ului arată obiectul pe care vrem să-l folosim. Plasăm întotdeauna vârful indicatorului peste pictograma cu care urmează să lucrăm!

Un clic cu butonul drept aduce pe ecran un meniu. El se numește meniu de context, pentru că acțiunile pe care le cuprinde depind de obiectul peste care se face clic cu acest buton. Din meniul afișat trebuie selectată o activitate (acțiune, operație): selecția se face printr-un clic cu butonul stâng.

Un clic (o apăsare scurtă) pe butonul stâng al *mouse*-ului indică o alegere (selecție, evidențiere).

Un dublu clic cu butonul stâng deschide obiectul, astfel încât să i se vadă conținutul.

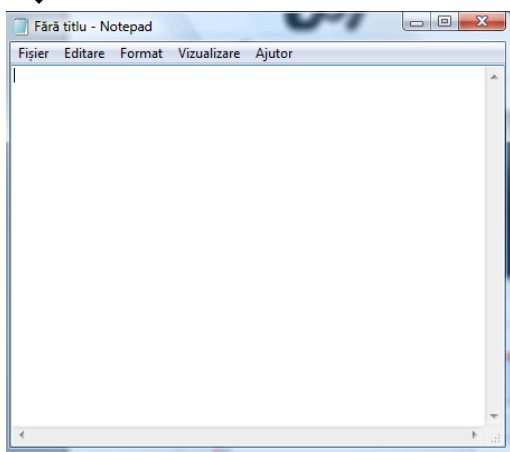
Cu butonul stâng apăsat se poate „trage” un obiect dintr-un loc în altul, ca atunci când mutăm un obiect în altă parte.

Cele mai importante componente ale interfeței grafice sunt:

- ❖ pictograma
- ❖ fereastra
- ❖ bara de instrumente
- ❖ caseta de dialog
- ❖ meniurile

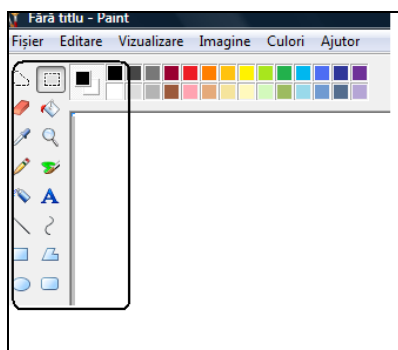
Pictograma este o mică imagine, un desen cu o anumită semnificație: un fișier sau un dosar deschis, o aplicație (program) care poate fi lansată în execuție sau o comandă ce poate fi executată. Pictograma – desenul, imaginea – este indiciul vizual ce vine în ajutorul utilizatorului.

Fereastra este o porțiune dreptunghiulară de pe ecran unde se afișează informații și unde sunt așteptate intervențiile (acțiunile) utilizatorului. O fereastră corespunde unui program în execuție. Pot fi deschise mai multe ferestre simultan. Ferestrele pot fi mutate, redimensionate, închise, minimizate, maximizate; mutarea unei ferestre se face prin tragerea barei de titlu dintr-un loc în altul – cu butonul stâng al *mouse*-ului apăsat; bara de titlu este porțiunea ferestrei ce conține în extremitatea dreaptă butoanele de minimizare, restaurare și cel de închidere a ferestrei; minimizarea ferestrei se face

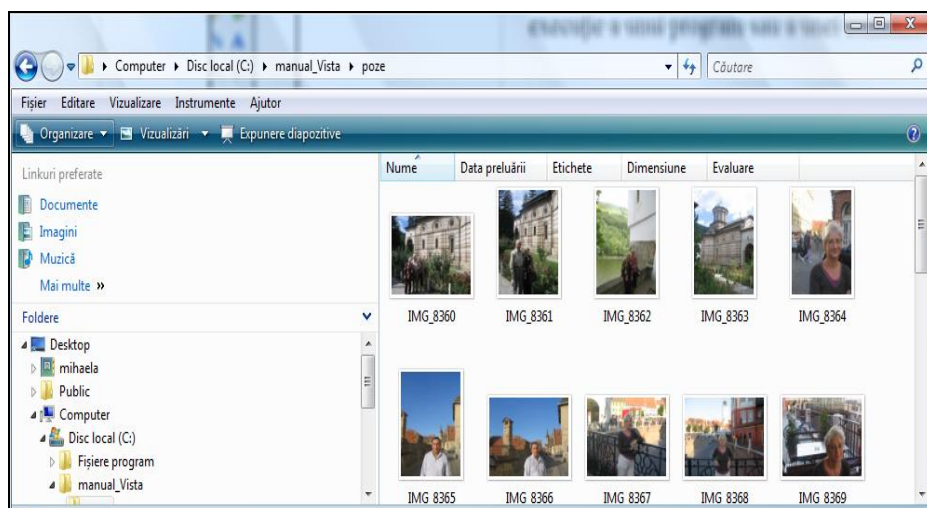
prin apăsarea butonului de minimizare . Fereastra minimizată este reprezentată doar de pictograma de pe **bara de activități** (*Taskbar*). Revenirea la dimensiunea anterioară a ferestrei are loc după un clic pe pictograma din **bara de activități**. Pentru maximizarea ferestrei se va folosi

butonul . Butonul va fi folosit pentru închiderea ferestrei. Redimensionarea spațiului ferestrei se face prin tragerea marginilor: plasarea indicatorului *mouse* pe marginea ferestrei (pe o latură sau pe colț) îl transformă într-o săgeată cu două capete \leftrightarrow . Când indicatorul are forma săgeții cu două capete atunci se poate trage de marginea ferestrei. În situația în care, la un moment dat, există mai multe ferestre deschise în același timp, una singură este fereastra activă.

Bara de instrumente are aspectul unui rând, al unei coloane sau al unui bloc de butoane sau pictograme. Un clic pe suprafața butonului înseamnă lansarea în execuție a unui program sau a unei comenzi.

Să ne ocupăm puțin de ferestre:

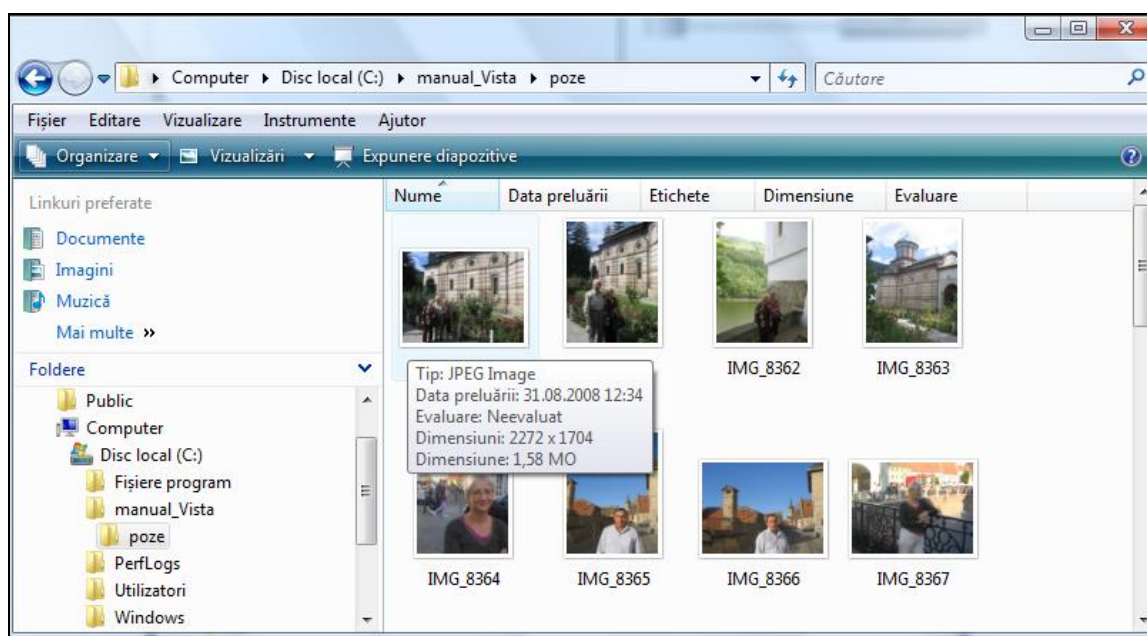
Fereastra activă este cea în care sunt recepționate manevrele utilizatorului. Trecerea de la o fereastră la alta se poate face fie cu un clic în spațiul ferestrei dorite, fie selectând pictograma corespunzătoare din bara de activități.

Printre elementele unei ferestre regăsim:

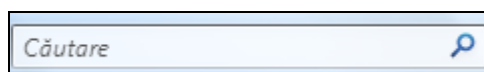
Bara de titlu	
Bara de meniu	
Butoane pentru minimizare, maximizare și închidere	

Bara de adrese	
Bara de comenzi	
Bara de defilare	

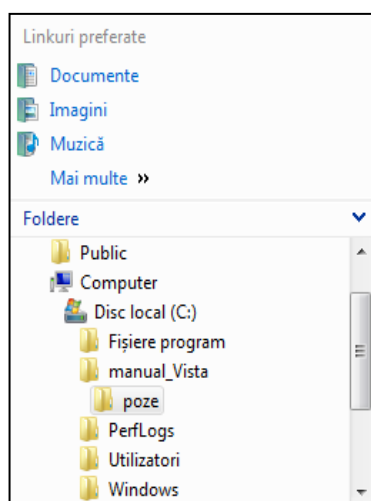
Exploratorii – Sunt ferestre sau instrumente folosite pentru găsirea, vizualizarea și managementul informației și al resurselor: documente, fotografii, aplicații, echipamente, conținut disponibil din Internet.

Remarcăm și aici căutărilor imediate

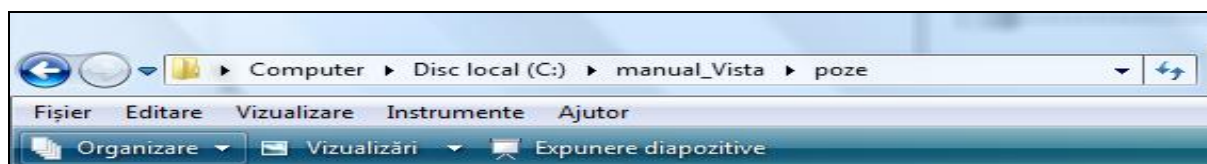

, în colțul din dreapta

Panoul pentru navigare conține legături rapide către locul unde se află documentele, desenele, fotografiile și dosarele dorite.

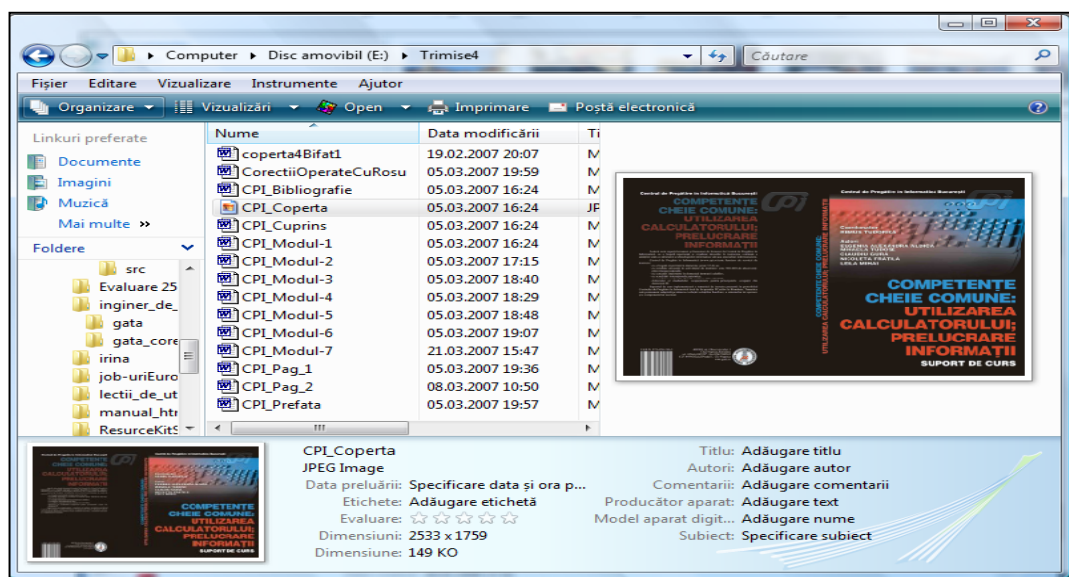
Barele cu meniuri și comenzi afișează operațiile disponibile:

Acolo unde se poate, pictograma afișată arată și conținutul fișierului:

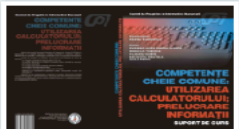
În anumite situații se poate examina conținutul unui fișier:

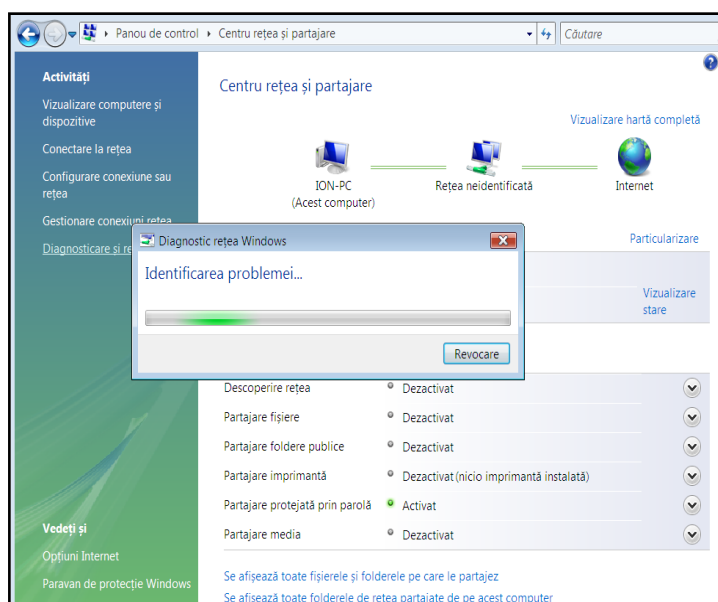
Componenta proiect: „Extinderea accesului la tehnologiile ITC și îmbunătățirea cunoștințelor de utilizare a calculatorului”

Program de formare continuă: „Utilizarea calculatorului personal: aplicarea TIC în școală și afaceri”

Support de curs pentru Modulul: „Bazele utilizării sistemului de operare Windows Vista”

	CPL_Coperta	Titlu: manual	Data modificării: 11.12.2008 15:36
	JPEG Image	Autori: Mihaela Tudose	
	Data preluării: Specificare data și ora p...	Comentarii: final	
	Etichete: coperta	Producător aparat: Adăugare text	
	Evaluare: ★★★★★	Model aparat digit... Adăugare nume	
	Dimensiuni: 2533 x 1759	Subiect: coperta 1-4	
Dimensiune: 157 KO	Data creării: 20.03.2007 11:26		

Casetele pentru detalii oferă informații despre fișierul selectat:

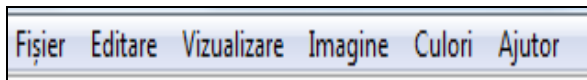

Caseta de dialog este o fereastră puțin mai deosebită deoarece conține texte, butoane, liste derulante, rubrici.

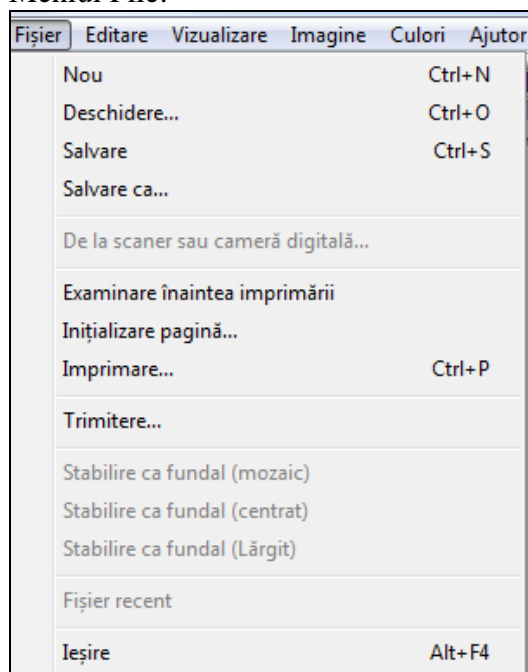

Meniu din bara de meniuri

Bara de meniuri:

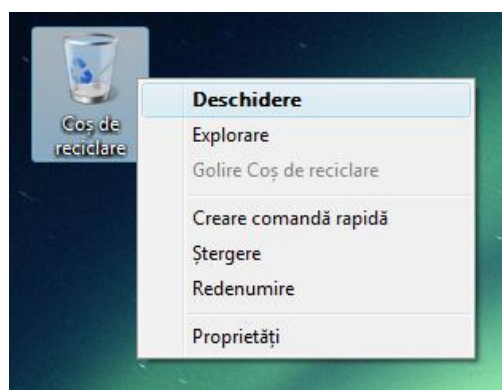
Meniul File:

Un alt element al interfeței grafice este meniul.

Meniul este o listă de comenzi înrudite. Majoritatea programelor folosesc meniuri ca alternativă la comenzile adresate programului. Meniul poate fi deschis dintr-o bară de meniu sau poate fi un meniu rapid, numit și meniu contextual, adică dependent de context. Meniul contextual se deschide cu un clic cu butonul drept al *mouse*-ului peste pictograma unui obiect.

Meniu contextual

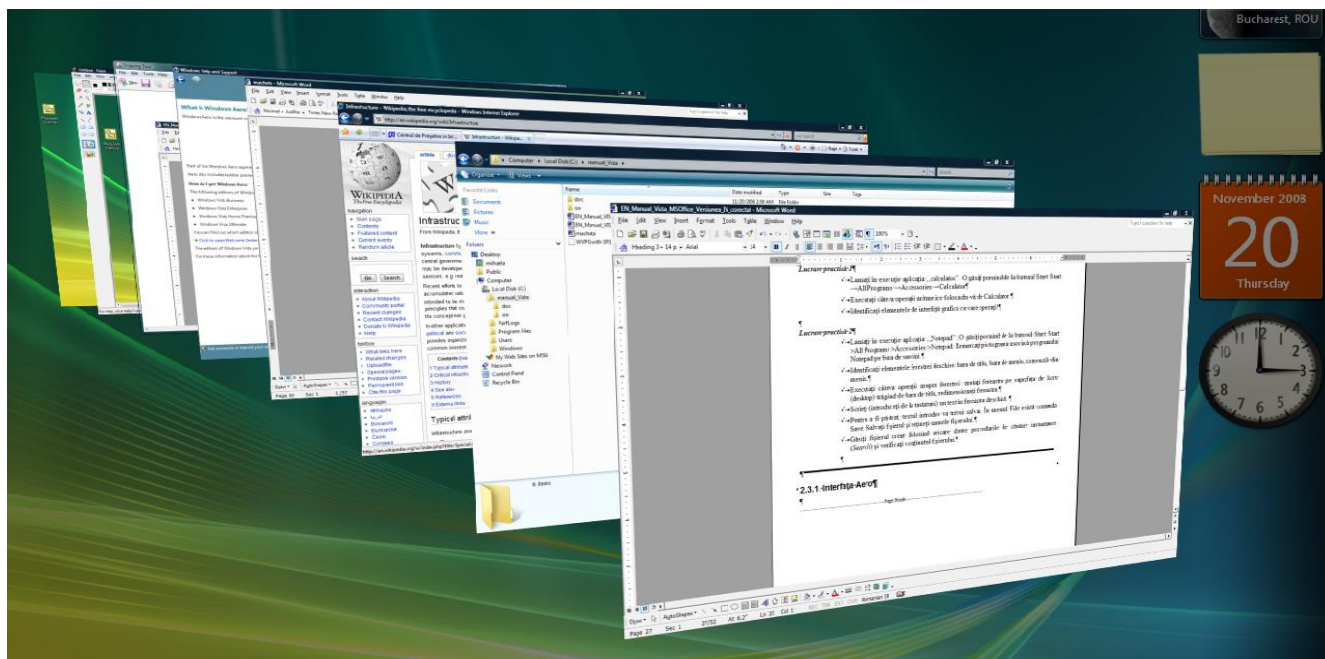
Exercițiu practic 1

- ✓ Lansați în execuție aplicația „Calculator”. O găsiți pornind de la butonul **Pornire (Start)**:
Pornire → Toate programele → Accesorii → Calculator
(Start → All Programs → Accessories → Calculator)
- ✓ Executați câteva operații aritmetice folosindu-vă de *Calculator*.
- ✓ Identificați elementele de interfață grafică cu care operați!

Exercițiu practic 2

- ✓ Lansați în execuție aplicația „Notepad”. O găsiți pornind de la butonul **Pornire (Start)**:
Pornire → Toate programele → Accesorii → Notepad
(Start → All Programs → Accessories → Notepad).
Remarcați pictograma asociată programului *Notepad* pe bara de activități.
 - ✓ Identificați elementele ferestrei deschise: bara de titlu, bara de meniu, comenzile din meniu.
 - ✓ Executați câteva operații asupra ferestrei: mutați fereastra pe suprafața de lucru (*desktop*) trăgând de bara de titlu, redimensionați fereastra.
 - ✓ Scrieți (introduceți de la tastatură) un text în fereastra deschisă.
 - ✓ Pentru a fi păstrat, textul introdus va trebui salvat. În meniul **Fișier (File)** există comanda **Salvare (Save)**. Salvați fișierul și rețineți numele fișierului.
 - ✓ Găsiți fișierul creat folosind oricare dintre procedurile de **Căutare** instantanee (*Search*) și verificați conținutul fișierului.
-

2.3.1. Interfața „Aero”

Windows Vista pune la dispoziția utilizatorilor patru variante diferite pentru afișarea ecranului *desktop*: *Basic*, *Windows Classic*, *Standard* și *Aero*.

Basic	Varianta <i>Basic</i> este gândită pentru utilizatorii începători. Toate edițiile Windows Vista pot lucra cu interfața <i>Basic</i> .
Classic	Include toate caracteristicile de funcționare <i>Basic</i> și are aspectul interfeței grafice de la sistemele din familia Windows 2000.
Standard	Este varianta considerată de mijloc pentru că aduce îmbunătățiri față de varianta <i>Basic</i> . Nu este disponibilă pe sistemele Windows Vista Home Premium, Business, Enterprise sau Ultimate.

Aero Varianta *Aero* aduce îmbunătățiri importante: ferestrele au aspect transparent și culori translucide, schema de culori este modificată, pictogramele din bara de activități asociate ferestrelor devin animate prin plasarea indicatorului *mouse* deasupra lor.

În plus funcționează două caracteristici noi: **Răsturnare (Flip)** și **Răsturnare 3D (Flip 3D)**. Varianta *Aero* funcționează pe sistemele Home Premium, Business, Enterprise, Ultimate.

Răsturnare (Flip): sau modul Alt+Tab afișează o listă de pictograme reprezentând ferestrele deschise. Tasta Alt se ține apăsată iar tasta Tab se apasă în mod repetat pentru evidențierea individuală a fiecărei ferestre.

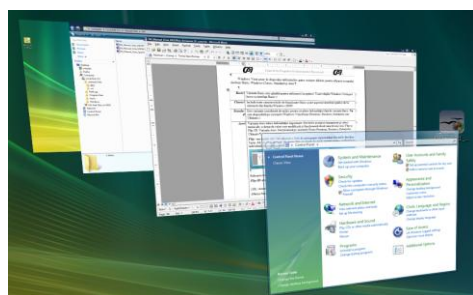

Ridicarea tastei Alt activează fereastra selectată cu Tab.

Răsturnare 3D (Flip 3D): afișează o stivă de ferestre deschise. Aspectul ferestrelor este în trei dimensiuni (3D), văzute din perspectivă. Pentru obținerea stivei de ferestre se va

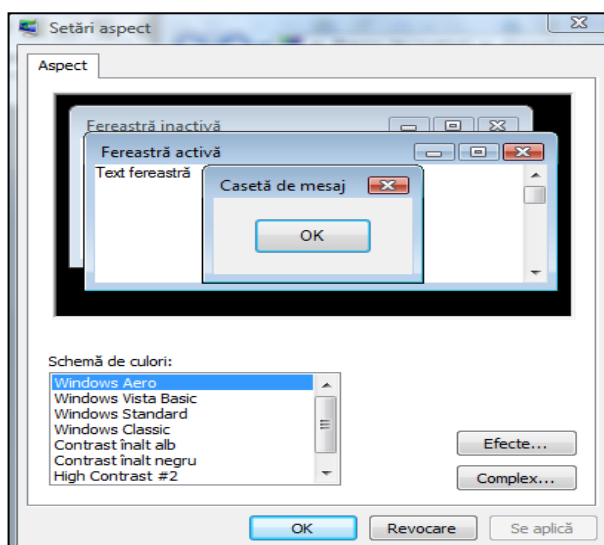
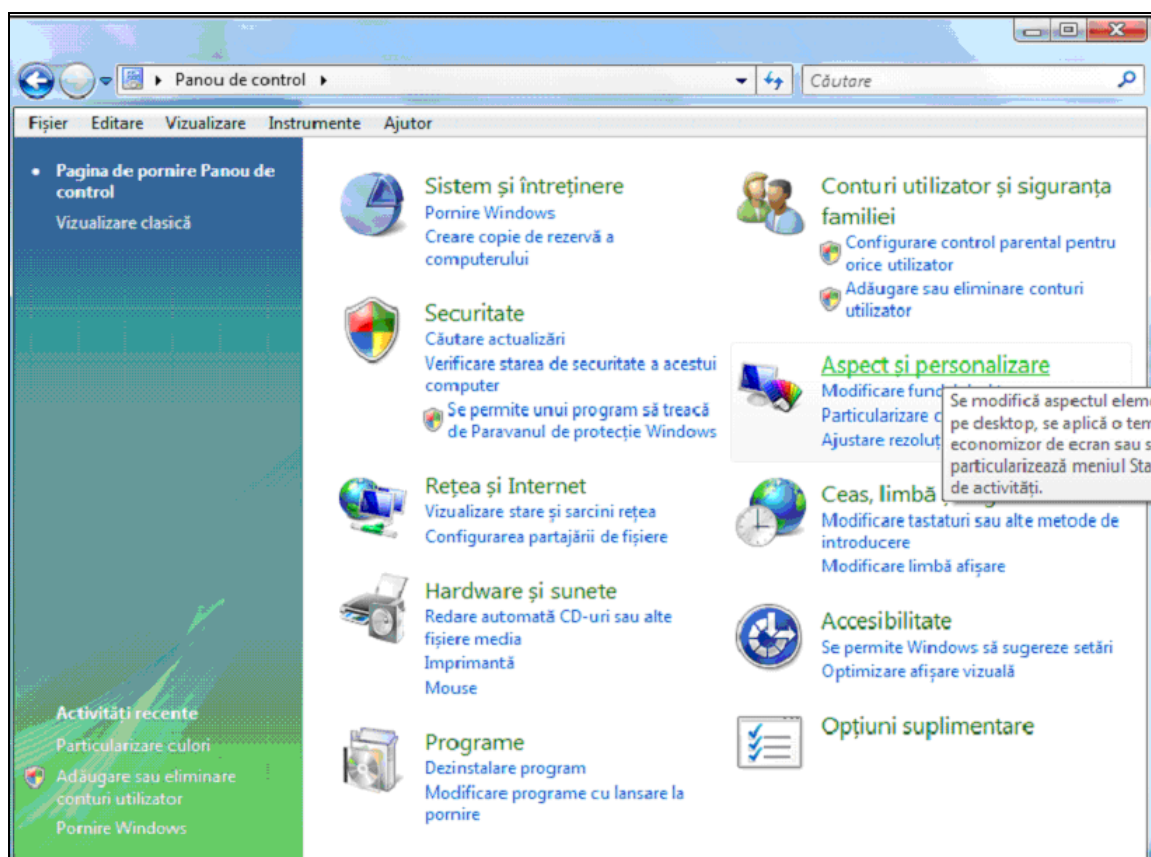

folosi butonul **Comutare între ferestre (Switch between windows)** aflat pe bara de activități. Rezultatul este:

Activarea ferestrei dorite se va face printr-un clic în suprafața ferestrei.

Alegerea tipului de ecran *desktop* se face din programul **Panou de Control** (Control Panel). Alegerea variantei *Aero* se poate face parcurgând următorii pași:

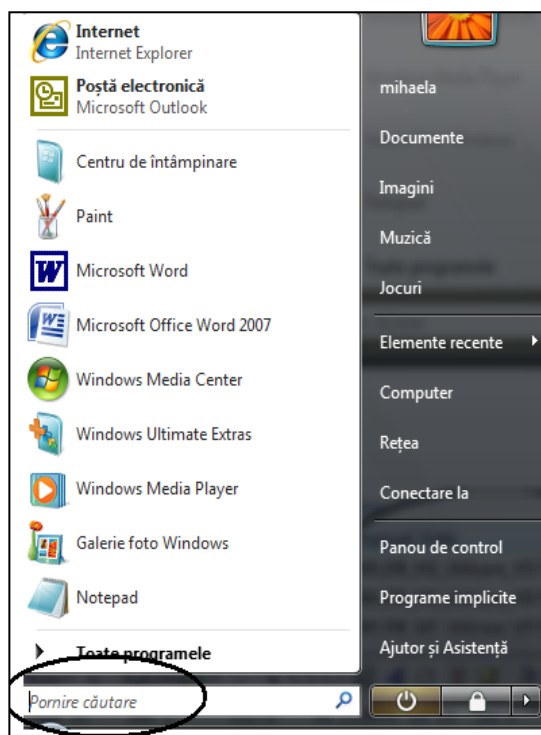
1. Din **Panoul de control** (Control Panel) se alege **Aspect și personalizare** (Appearance and Personalization) și din categoria **Personalizare** (Personalization) se va alege **Temă** (Change theme) – modificarea temei – ; dintre temele disponibile se alege *Windows Vista*.
2. Se va schimba apoi schema de culori și se alege *Windows Aero*.

Panoul de control → **Aspect și personalizare** → **Aspect și culoare fereastră** → **Deschidere proprietăți aspect clasic pentru mai multe opțiuni de culoare** → *Windows Aero*.

(Control Panel → Appearance and Personalization → Customize Colors → Open Classic appearance properties for more color options → *Windows Aero*).

Ce ați învățat în acest capitol ?

- Să identificați componentele interfeței grafice.
 - Să lucrați cu ferestre.
 - Să observați diferitele moduri de afișare a informației.
 - Să interacționați prin interfața grafică cu computerul dvs.
 - Să folosiți interfața grafică *Aero*.
 - Să lucrați cu două aplicații: *Calculator* și *Notepad*.
 - Să salvați și să căutați fișiere.
-

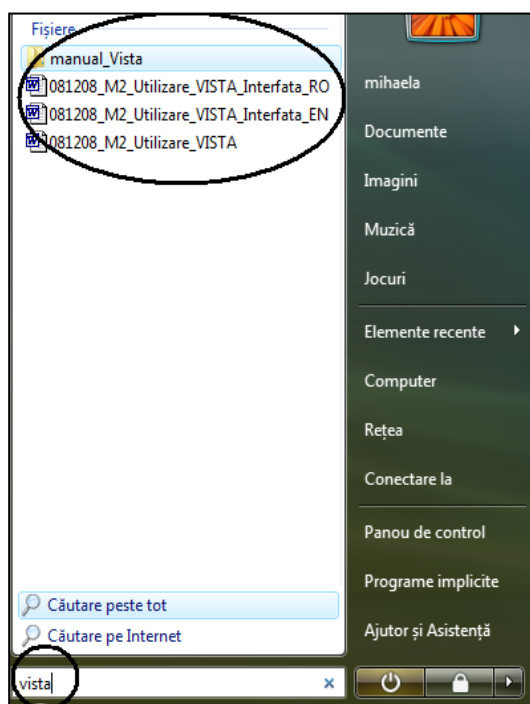

2.4. Căutarea și organizarea informației

2.4.1. Căutări

Informațiile cu care operează utilizatorii sunt dintre cele mai diferite: documente, muzică, imagini video, fotografii, corespondență – sub forma mesajelor e-mail, a fax-urilor și chiar a poștei vocale -. Toate pot fi create, păstrate și accesate prin mijloace electronice, folosind calculatoarele personale. Încercarea de a păstra aceste informații în ordine nu este întotdeauna o sarcină ușoară. Windows Vista vine în ajutorul utilizatorilor prin procedurile de căutare instantanee. Căutările au loc în funcție de criteriile folosite: numele fișierului, o proprietate, un fragment din textul conținut într-un fișier.

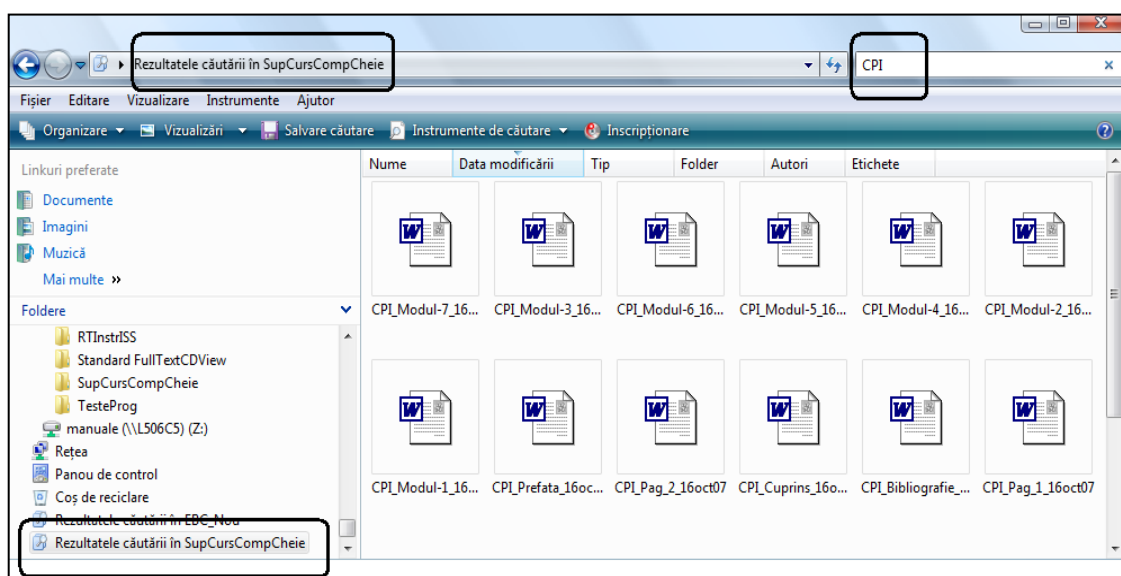
Iată un exemplu cât se poate de concludent: pe măsură ce se introduce un text în caseta de căutare, se afișează și rezultatele!

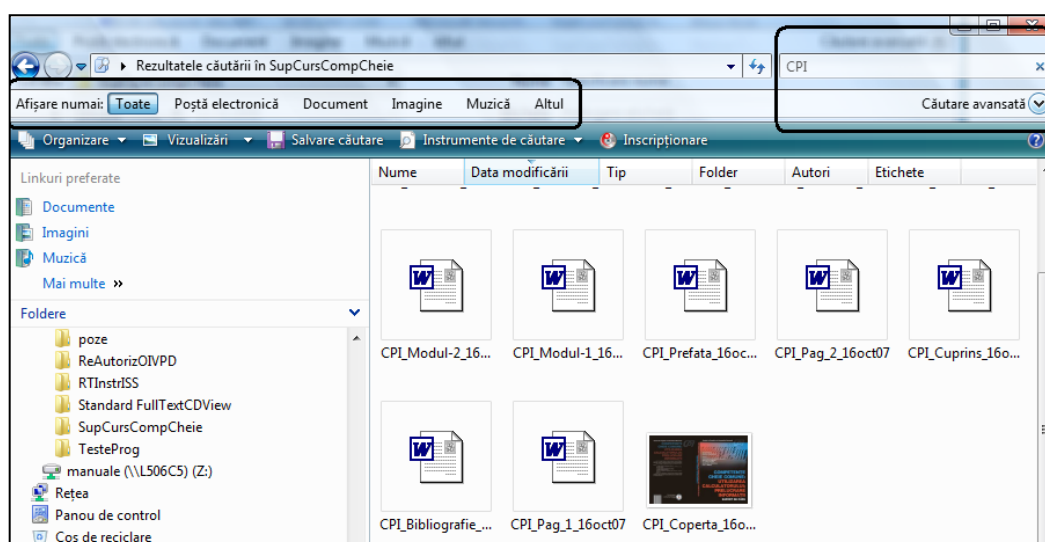
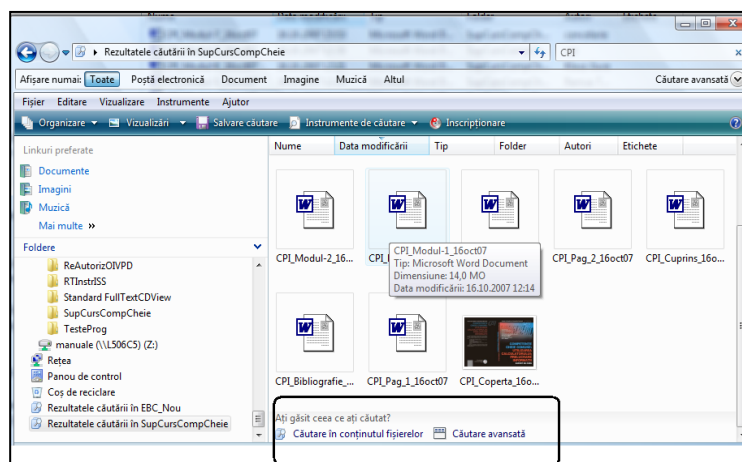
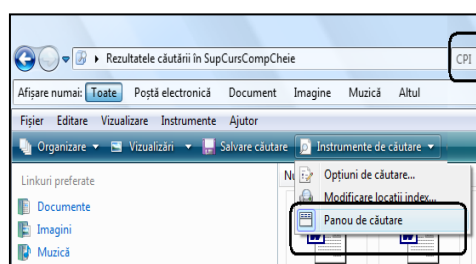
Textul introdus în casetă este criteriul de căutare: se vor căuta fișierele al căror nume conține textul dar, în același timp, vor fi căutate și aparițiile textului în conținutul fișierelor / documentelor.

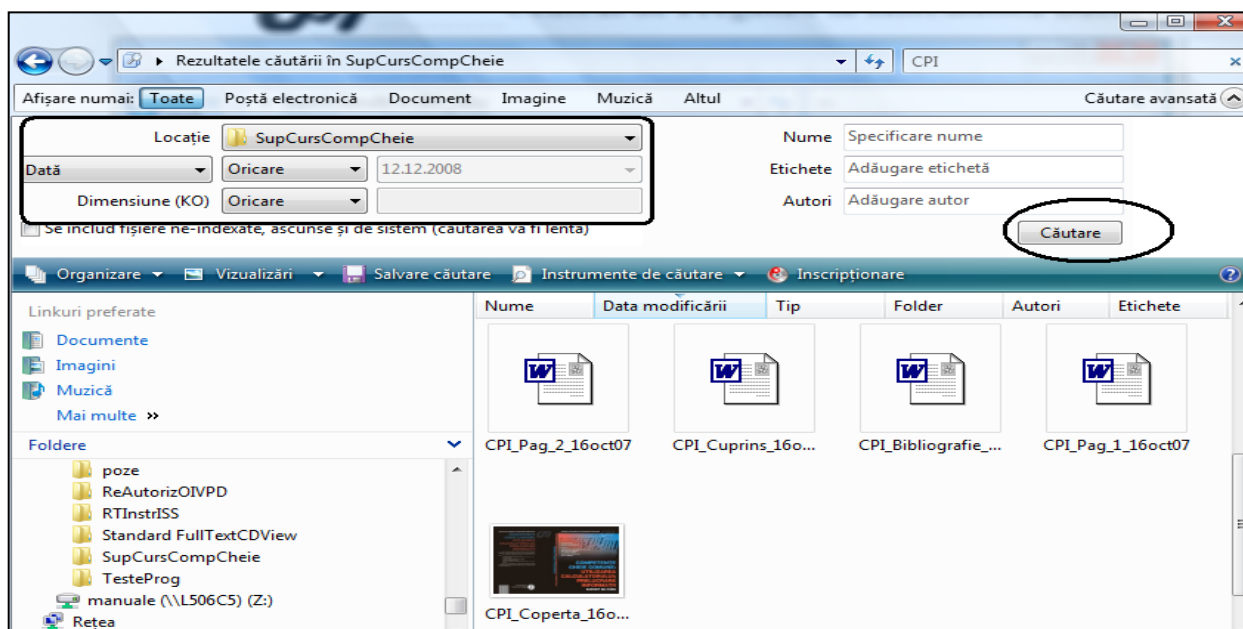
Căutarea cu ajutorul *exploratorilor* (*explorer*) permite folosirea panoului de căutare și a opțiunilor de căutare avansată.

Panoul de căutare avansată este activat la începerea căutării după un criteriu.

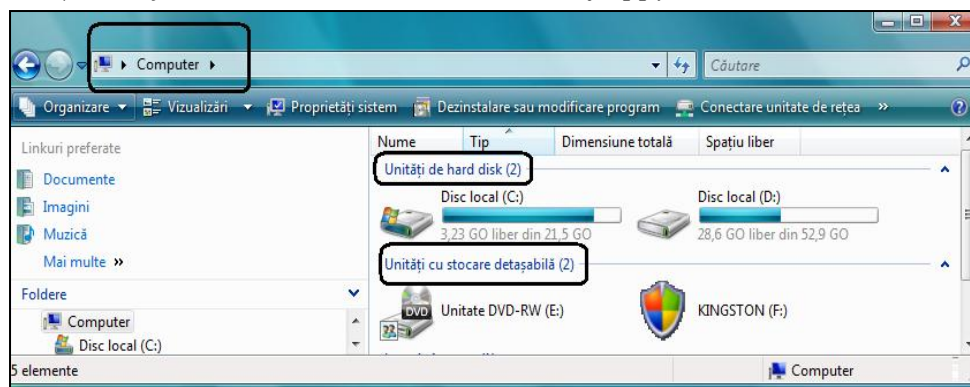

Criteriile de căutare pot fi: numele fișierului, data de creare, data ultimei modificări, dimensiunea fișierului, autorul, tipul fișierului (document, fotografie, muzică, etc.).

2.4.2. Organizarea dosarelor și a fișierelor

Din punctul de vedere al unui utilizator, fișierele sunt lucrurile cele mai importante. Fișierele păstrează toate informațiile de care, într-un fel sau altul, avem nevoie.

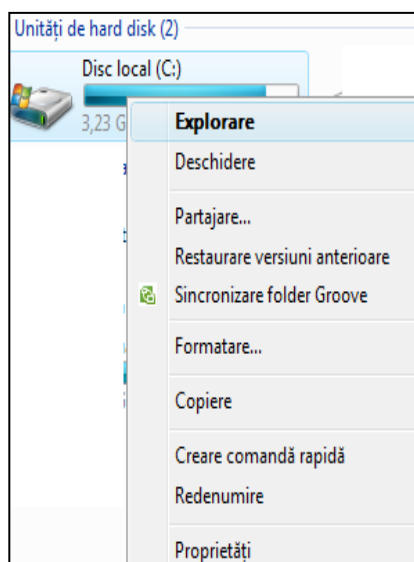
Fișierul este o colecție de informații păstrată pe un suport extern. Suportul extern poate fi: discul fix (numit și discul dur, *hard disk*), discheta (*floppy disk*) – din ce în ce mai rar folosită, discul compact (CD-ul), DVD-ul (*Digital Versatile Disc* sau *Digital Video Disc*), unitățile de memorie USB, memoriile flash de orice fel.

Pentru a fi recunoscute atât de utilizatori cât și de componentele sistemului

de operare, suporturile externe, numite **unități** (*drives*) poartă și ele nume:

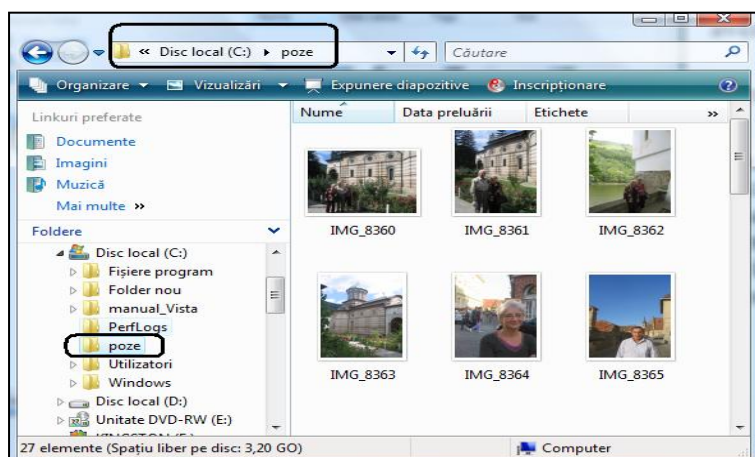
- ✓ A: și B: sunt unitățile de dischetă; A: este prima unitate, B: a doua. Cele mai multe dintre noile calculatoare nu mai folosesc dischetele. Numele simbolice A: și B: sunt nume rezervate.
- ✓ C: este numele simbolic al discului fix (*hard disk*).
- ✓ Celelalte unități vor primi pe rând nume începând de la D: . Literele de la D: până la Z: pot fi atribuite altor unități de hard disc, partiții, unități CD/DVD, unități USB, dispozitive portabile (aparate foto digitale, PDA, etc.)

Să vedem ce conține discul C:. Trebuie să deschidem obiectul Disc local (C:). Un clic cu butonul drept al mouse-ului ne aduce meniul de context de unde alegem fie **Deschidere** (*Open*) fie **Explorare** (*Explore*).

Pentru a putea fi create, găsite și folosite, fișierele au nevoie de nume. Într-un fișier pot fi păstrate informații de tipuri diferite: texte, desene, imagini grafice de orice fel, fotografii, muzică și alte informații în format audio, filme. Un tip deosebit de fișier este cel executabil.

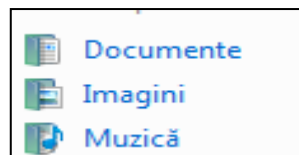
Fișierele executabile (care sunt lansate în execuție și se...execută) sunt aplicațiile sau programele. Ne folosim de aplicații (numite și programe) pentru navigarea în Internet, pentru vizionarea unui film sau a unor fotografii, pentru crearea, citirea și modificarea conținutului fișierelor. De exemplu pentru scrierea unei scrisori sau a unui capitol dintr-o lucrare folosim una dintre următoarele aplicații (programe): *Notepad*, *WordPad*, *Works Word Processor*, *OpenOffice Writer*, *Microsoft Office Word*. Pentru a asculta muzică și a urmări un film avem la îndemână *Windows Media Player*.

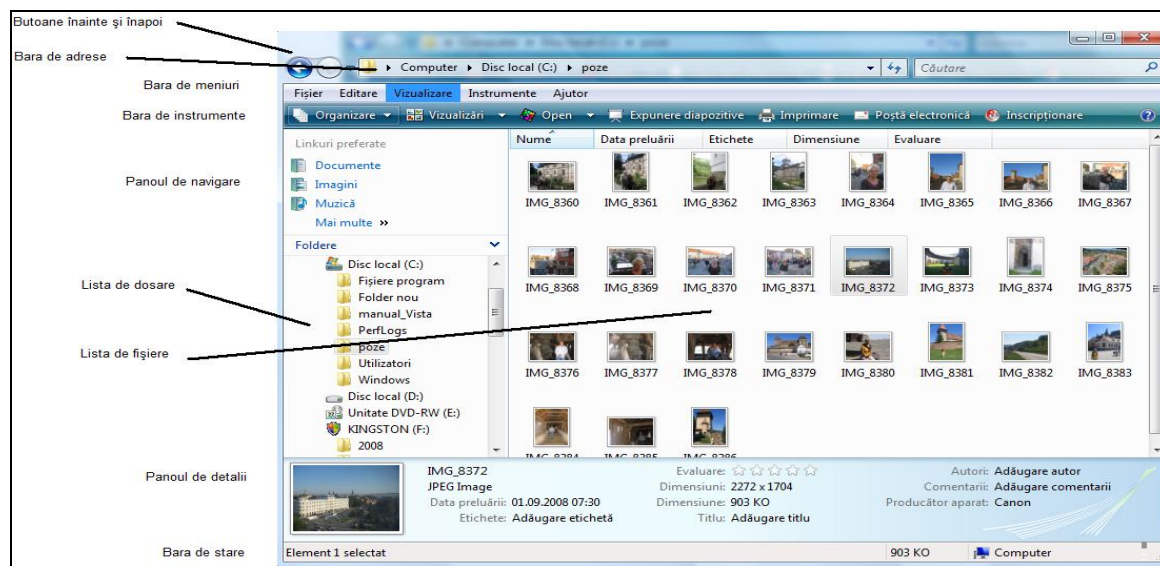
În fereastra din stânga este afișată o parte din conținutul discului C: .

Imaginile evidențiază structura ierarhică de dosare existentă pe unitatea de disc C:. Fișierele sunt așezate, grupate în dosare (în limba engleză *folder*). De exemplu pe discul C: se află dosarul *poze* iar în acest dosar se găsesc fișiere. Fiecare fotografie într-un fișier separat.

În general folosim dosare diferite pentru tipuri diferite de informații, cum ar fi: **Documente** (*Documents*), **Imaginii** (*Pictures*) și **Muzică** (*Music*).

Programul **Windows Explorer** sau pe scurt **Explorer** este instrumentul cheie pentru lucrul cu dosare și fișiere.

2.4.3. Sisteme de fișiere

Unitățile care stochează dosare și fișiere sunt: discurile fixe, dischetele, CD-urile, DVD-urile, memoriile USB. Sistemul de operare construiește, păstrează, organizează și permite regăsirea fișierelor în conformitate cu sistemul de fișiere existent pe unitatea respectivă (*drive*). În general, numim sistem de fișiere regula care guvernează păstrarea, numirea, organizarea și accesul la fișiere. Sistemul de fișiere cel mai des folosit de Windows Vista este NTFS (*NT File System*). Sistemul de fișiere ce urmează a fi folosit de o unitate (*drive*) este cel ales la formatarea unității. În urma operației de formatare s-a instaurat regula de creare, organizare și regăsire a fișierelor. Sistemul de fișiere NTFS implementează o ierarhie de dosare (*foldere* numite și *directoare*) în care se găsesc fișiere. Ierarhia începe cu dosarul (*folder*, *director*) rădăcină. NTFS este considerat un sistem avansat de fișiere care oferă performanță, siguranță și protecția accesului precum și caracteristici deosebite, cum sunt criptarea și comprimarea fișierelor.

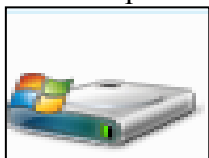
Cu ajutorul unităților logice de adresare (ex. C:) se adresează ierarhia de dosare și fișiere, respectiv dosarul de început, și anume rădăcina.

Dosarul (*folder*) este un container ce poate conține fișiere și alte dosare, numite subdosare (*subfoldere*). Dosarul are un nume și va fi instrumentul prin care utilizatorul își ordonează informațiile păstrate pe disc sub forma fișierelor. Acasă și la locul muncă păstrăm documente (fișiere) în dosare separate, inscripționate în așa fel încât să ne atragă atenția asupra conținutului. Structura de dosare reprezintă o ierarhie, ce începe de la rădăcină. Dosarul rădăcină conține fișiere și primul nivel de dosare. Fiecare dosar de la acest nivel poate deveni părintele unei noi ierarhii de subdosare, construită pe același principiu. Un dosar oarecare din ierarhie este subordonat unui părinte și poate fi părintele altui dosar.

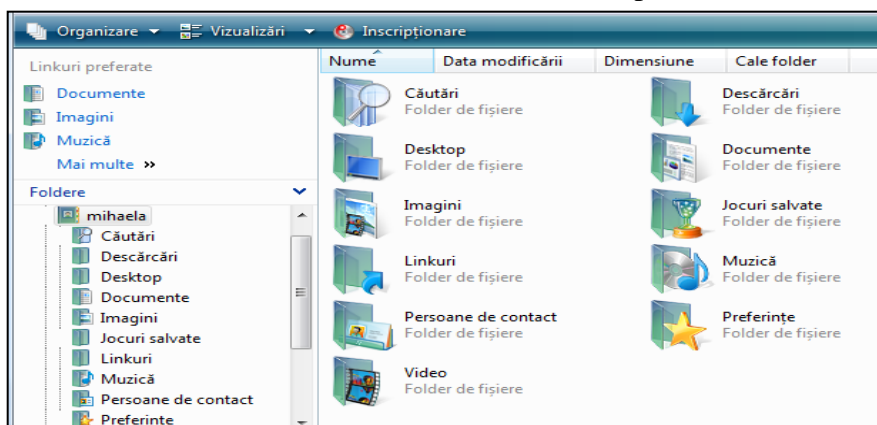
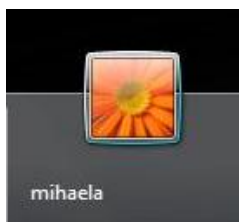
Pentru a ajunge la un dosar sau la un fișier trebuie parcursă toată calea (drumul) care pornește de la rădăcină și până la obiectul căutat. Soluția este una simplă: pornim de la rădăcină. Deschidem obiectul rădăcină și îi examinăm conținutul. Găsim următorul nivel ierarhic, dosarul; îl deschidem și îi examinăm conținutul. Dacă nu am ajuns la dosarul sau fișierul căutat atunci continuăm după același

Două sunt aplicațiile cu care putem răsfoi prin ierarhia de dosare în căutarea fișierelor: **Computer (Pornire → Computer)(Start → Computer)** și **Windows Explorer (Start → Toate programele → Accesorii → Windows Explorer; (Start → All Programs → Accessories → Windows Explorer)**.

Unitatea pe care este instalat sistemul de operare Windows Vista afișează o siglă Windows . Un dublu clic pe acest obiect îl deschide și poate fi „răsfoit”. Aici se găsesc dosarele sistem create în timpul instalării sistemului de operare. **Fișiere program (Program Files)** conține programele instalate – *Microsoft Word, Internet Explorer, Adobe Reader, ș.a.m.d.* – și fișierele suport necesare rulării acestor programe. **Utilizatori (Users)** conține câte un subdosar pentru fiecare utilizator care a deschis o sesiune de lucru de la acest calculator. Aici se află parametrii de lucru ai utilizatorului și fișierele sale personale. Dosarul **Public** (din *Utilizatori - Users*) stochează fișiere de uz public, disponibile tuturor utilizatorilor acestui computer. Dosarul **Windows** conține fișiere esențiale ale sistemului de operare.

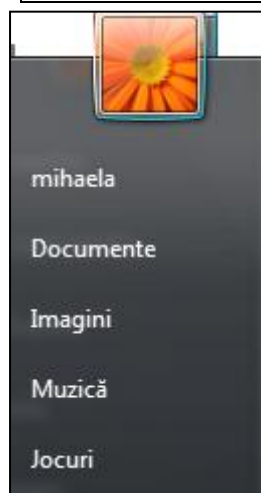

Dosarul dvs. de lucru este locul unde sunt păstrate fișierele personale. Ele vor fi organizate la rândul lor pe subdosare, în funcție de conținut sau de alte caracteristici. Dosarul personal al utilizatorului are același nume cu numele de utilizator folosit la deschiderea de sesiune. Pictograma dosarului personal al utilizatorului se află în meniul *Start*, în coloana din dreapta. Acest dosar este

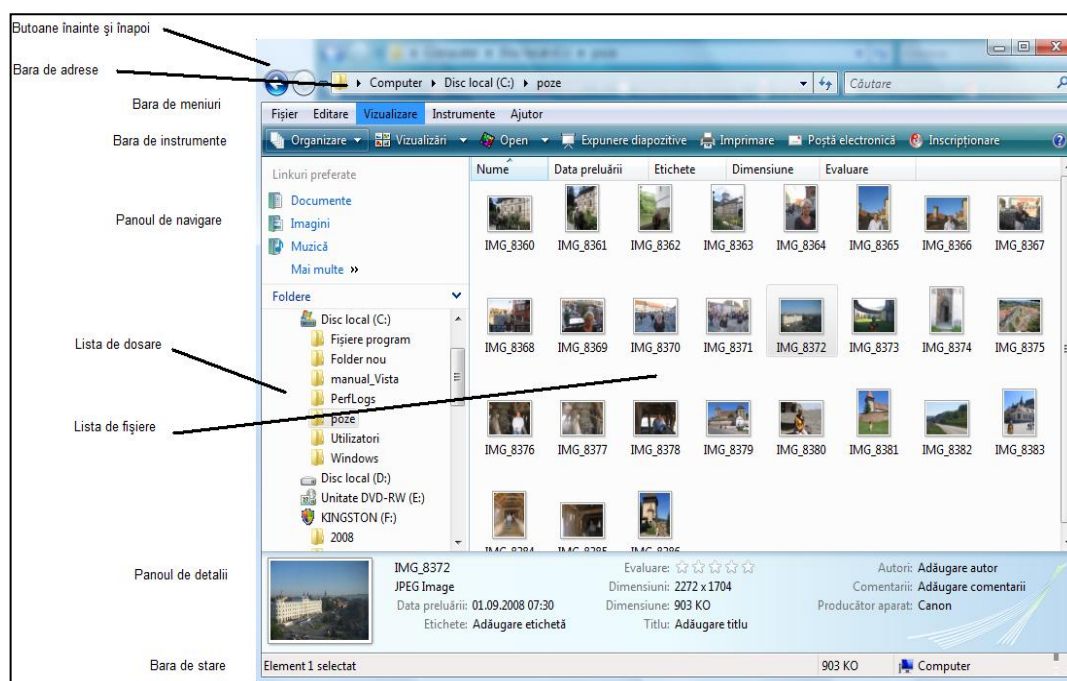
asociat utilizatorului. În afara utilizatorului respectiv numai Administratorul mai poate avea acces la conținutul lui. Dosarul personal include o serie de subdosare specializate, după cum urmează:

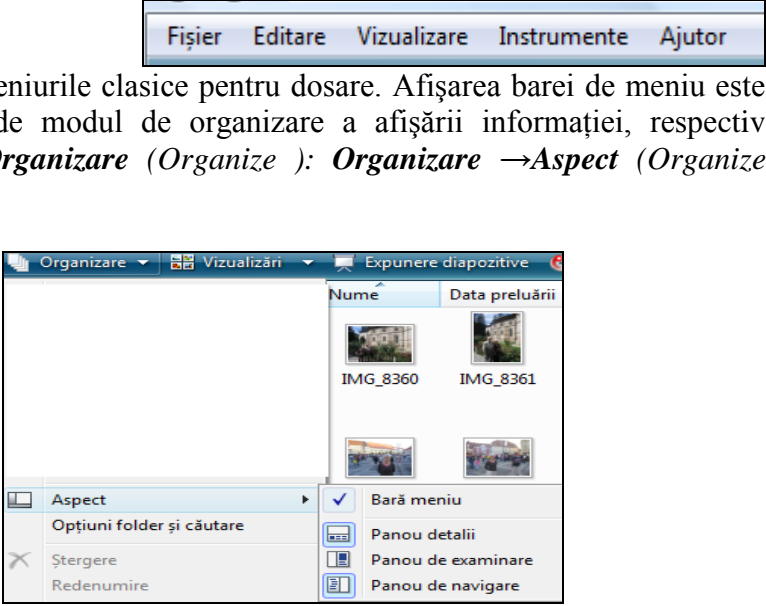

Documente (Documents)	pentru fișiere create cu programe de prelucrare a textelor, foi de calcul, prezentări, fișiere text
Descărcări (Downloads)	pentru fișiere, inclusiv programe, descărcate din Internet
Muzică (Music)	pentru piese muzicale MP3, descărcate din Internet sau copiate de pe un CD
Imagini (Pictures)	pentru imagini digitale preluate de la un aparat foto, de la o cameră digitală, de la un scanner sau dintr-un e-mail
Video	pentru clipuri, secvențe video, fotografii de la aparatul foto sau camera digitală, fișiere descărcate din Internet, copiate de pe un DVD

Aceste dosare sunt punctul de plecare pentru ordonarea informației pe care urmează să o stocați pe computerul dvs. In mod normal ar trebui să vă construiți propriile dvs. dosare și subdosare!

Să revedem fereastra tipică pentru Windows Explorer:

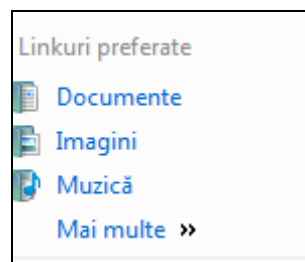
Butoane de navigare înainte și înapoi	<p>Parcurg înainte și înapoi locurile vizitate anterior</p>
Bara de adrese	<p>Indică drumul (calea) până la dosarul curent</p>
Bara de meniuri	<p>Afișează meniurile clasice pentru dosare. Afișarea barei de meniu este controlată de modul de organizare a afișării informației, respectiv comanda Organizare (<i>Organize</i>): Organizare → Aspect (<i>Organize</i> → <i>Layout</i>).</p>
Bara de instrumente	<p>Afișează cele mai folosite instrumente.</p>

Panoul de navigare

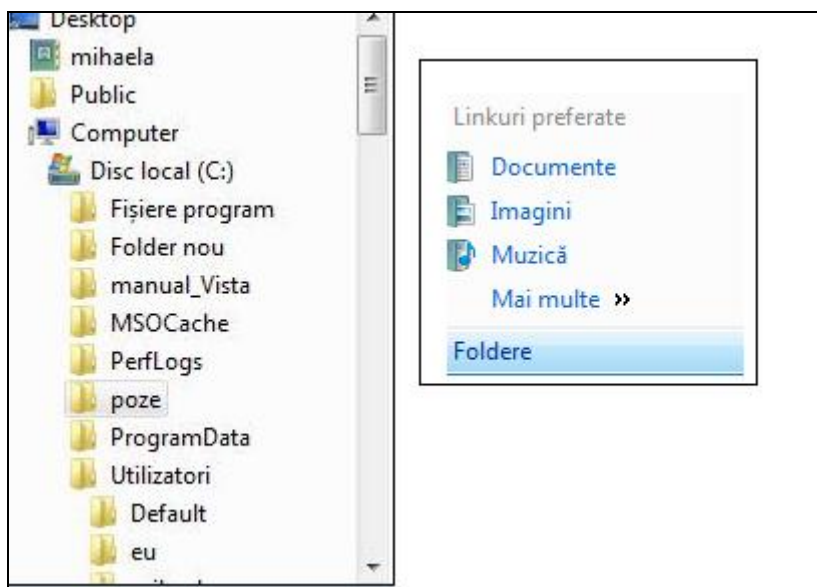
Permite deplasarea la dosarul (*folder*) ce conține fișierele dorite. Afișarea panoului este controlată prin butonul **Organizare** (*Organize*):

Organizare → **Aspect** → **Panou de navigare**

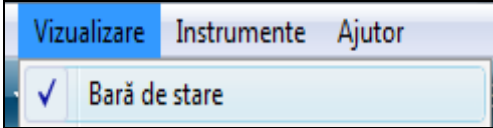
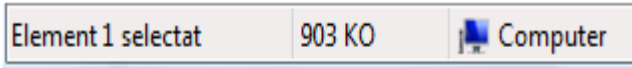
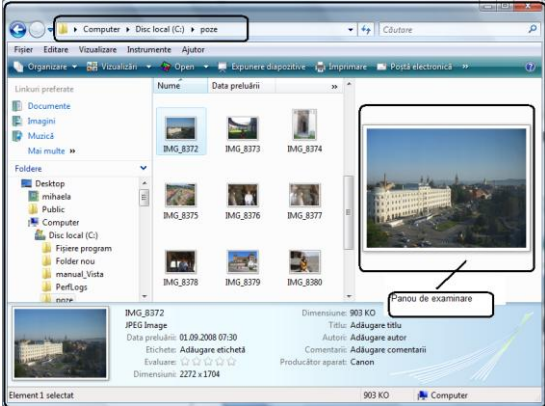
(*Organize* → *Layout* → *Navigation Pane*).

Lista de dosare

Lista dosarelor este o parte a panoului de navigare. Aici sunt afișate dosarele și structura ierarhică, arborescentă. Afișarea sau ascunderea dosarelor este controlată prin butonul **Foldere** (*Folders*) din panoul de navigare.

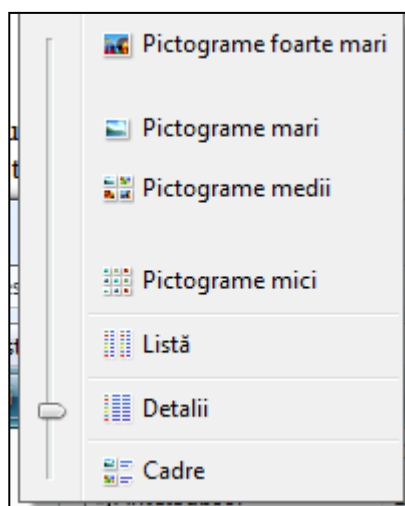
Lista de fișiere

Afișează conținutul dosarului.

Panoul de detalii	<p>Afișează detalii pentru entitatea selectată. Afișarea și ascunderea panoului de detalii este controlată prin butonul Organizare (<i>Organize</i>): Organizare→Aspect →Panou detalii (<i>Organize</i>→<i>Layout</i>→<i>Details Pane</i>).</p>
Bara de stare	<p>Afișează parametri și date statistice despre entitățile selectate. Afișarea și ascunderea barei de stare este controlată prin meniul Vizualizare (<i>View</i>).</p>
Panoul de examinare	<p>Afișează conținutul fișierului selectat. Afișarea și ascunderea panoului de examinare este controlată prin butonul Organizare (<i>Organize</i>) Organizare →Aspect →Panou de examinare (<i>Organize</i>→<i>Layout</i>→<i>Preview Pane</i>).</p>

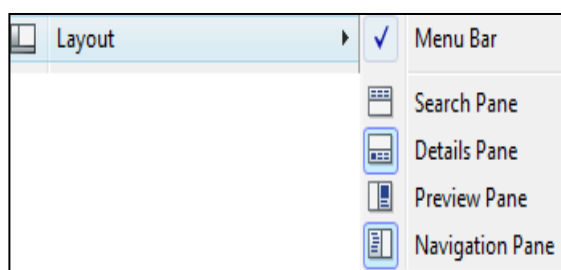
Butonul **Vizualizări** (*Views*) din bara de instrumente controlează modul de afișare a informațiilor din lista de fișiere.

<i>Pictograme foarte mari</i>	<i>Extra Large</i>
<i>Pictograme mari</i>	<i>Large Icons</i>
<i>Pictograme medii</i>	<i>Medium Icons</i>
<i>Pictograme mici</i>	<i>Small icons</i>
<i>Listă</i>	<i>List</i>
<i>Detalii</i>	<i>Details</i>
<i>Cadre (dale, caroiaj)</i>	<i>Tiles</i>

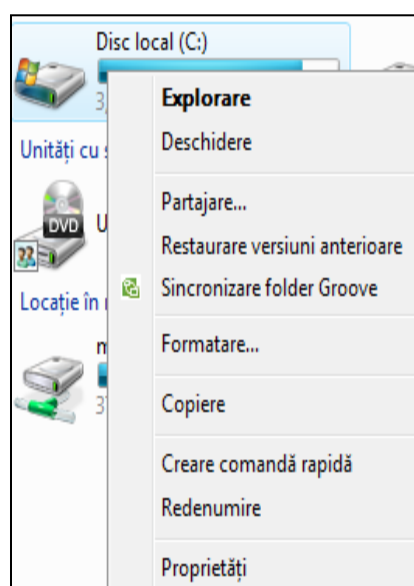
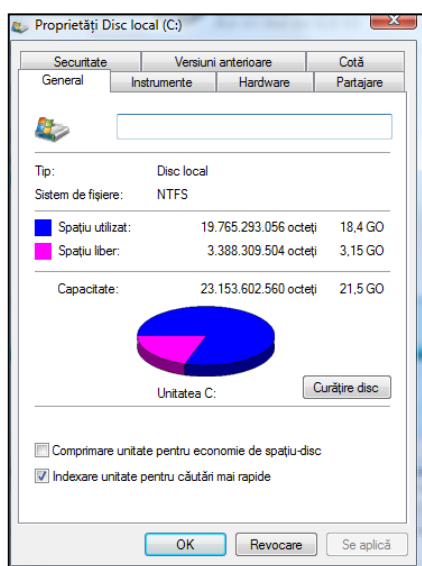

Exercițiu practic

- ✓ Deschideți sesiune folosind propriul dvs. cont utilizator.
- ✓ Deschideți dosarul dvs. personal și verificați subdosarele pe care le conține. Exersați diferitele moduri de organizare și prezentare a informației în fereastră, așa cum sunt ele controlate prin comanda (butonul) de organizare: **Organizare** → **Aspect** (*Organize*→*Layout*)

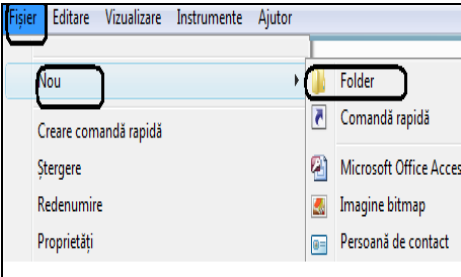
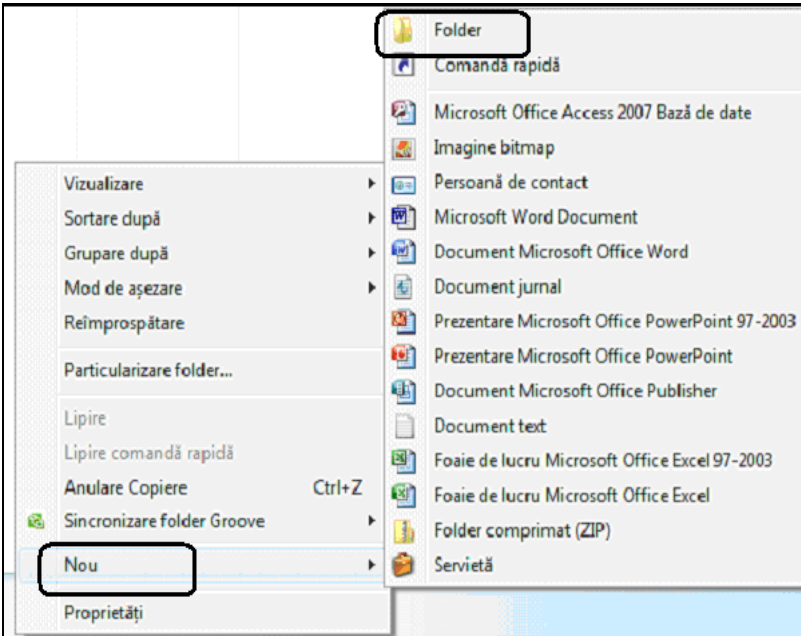

- ✓ Verificați conținutul dosarelor **Documente** (*Documents*), **Descărcări** (*Downloads*) și **Muzică** (*Music*).
- ✓ Ce sistem de fișiere este implementat pe unitatea de disc C:? Pentru aflarea răspunsului va trebui să obțineți și să identificați proprietățile unității de disc C:. Ce spațiu liber și ce spațiu ocupat găsiți pe unitatea C:?
- ✓ **Pornire** (*Start*) → **Computer** → **C:** → clic cu butonul drept al mouse-ului pentru obținerea meniului contextual de unde selectați **Proprietăți** (*Properties*).

2.4.4. Crearea dosarelor și a fișierelor

Dosarele sunt containere folosite pentru organizarea, gruparea fișierelor. Dosarele sunt create (construite) prin comanda *New*→*Folder*. Comanda se găsește în meniul *File* al Exploratorului (*Windows Explorer* sau pe scurt *Explorer*) și în meniul contextual obținut ca efect al unui clic cu butonul drept al *mouse*-ului.

<i>Nou (New)→Folder</i> din meniul Fișier (File)	<i>Nou (New)→Folder</i> din meniul contextual
	

Un dosar (**folder**) nou este un obiect nou construit într-un container (dosar) existent. Acest lucru înseamnă că va trebui întâi ales (identificat) dosarul părinte în care se va construi un dosar nou.

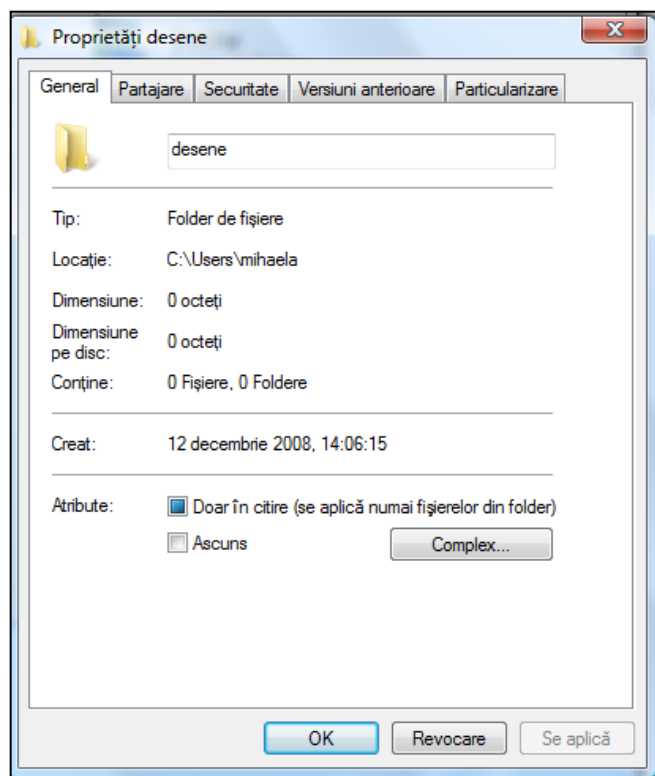
Exercițiu practic

- ✓ Verificați dacă aveți sesiunea deschisă folosind contul dvs. personal. Creați în dosarul dvs. personal două subdosare: unul se numește *scrisori* și celălalt *desene*.
- ✓ Puțin mai târziu veți salva aici fișiere!

Privite din alt punct de vedere dosarele sunt obiecte componente ale unei ierarhii sau structuri arborescente. Aceste obiecte au proprietăți! Proprietățile dosarelor pot fi observate dacă, după selectarea dosarului, se deschide meniul contextual (clic cu butonul drept al *mouse*-ului). Dintre proprietăți remarcăm următoarele:

- Tipul de obiect: dosar (pentru păstrarea fișierelor)
- Așezarea: pe unitatea C:, în dosarul *Users*, subdosarul *mihaela*.
- Dimensiune: 0 – nu conține nimic.
- Momentul creării: data de 12 decembrie 2008, ora 14 și 6 minute.
- Atribute:

Disponibil numai pentru citire	poziționat
ascuns	nepoziționat

Atributele indică modul în care pot fi folosite dosarele. În exemplul nostru interpretarea atributelor este următoarea:

- ✓ Dosarul poate fi folosit numai pentru citirea fișierelor găsite acolo – nu se pot opera modificări în acest dosar.
- ✓ Dosarul nu este ascuns, numele lui apare în listele care prezintă conținutul dosarului părinte.

Fișierul este o colecție de informații păstrată pe un suport extern. Pentru a se constitui într-un fișier, o colecție de informații (sau de date) păstrată pe un suport extern trebuie să aibă un nume. Numele permite identificarea corectă a colecției de informații (date). Fișierele sunt fie create de utilizatori, fie sunt componente ale software-ului instalat pe calculatoare.

Aplicațiile (programele) pe care le folosim în calitate de utilizatori sunt și ele fișiere, dar de un tip deosebit: pentru că sunt lansate în execuție și se **execută** (*Run*) se spune despre aceste fișiere că sunt executabile.

Fișierele create de utilizatori conțin colecții de informații (date) care pot fi extrase, modificate, șterse, salvate. Ele pot fi trimise la un echipament de ieșire (de exemplu la imprimantă, CD, DVD). Pentru a putea fi folosite, colecțiile de informații trebuie să respecte anumite reguli care se referă la modul de așezare a informațiilor, la posibilitatea de a insera sau de a șterge informații, la forma de prezentare a conținutului pe ecran. Cu alte cuvinte, fișierele trebuie să aparțină unor tipuri standard, recunoscute de sistemul de operare folosit. Acest lucru se obține prin asocierea unei așa-numite *<<extensii>>* la numele fișierului. După cum este și normal, extensia urmează imediat după numele fișierului. Ea este separată de nume printr-un punct.

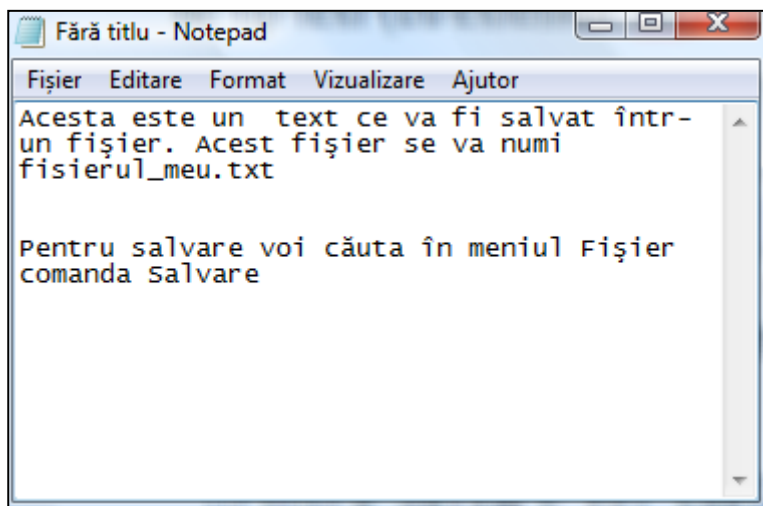
Iată un exemplu:

fișierul_meu.txt este numele complet al unui fișier; a fost specificat numele (*fișierul_meu*) și extensia (*.txt*). Între nume și extensie se pune un caracter separator, iar acesta este punctul (.). În cazul nostru extensia asociată numelui ne arată că *fișierul_meu* este un fișier de text, adică conține numai caractere (litere, cifre, semne de punctuație și semne speciale) care se introduc de la tastatură.

Extensia asociată numelui unui fișier arată tipul de informații (date) care pot fi păstrate în acel fișier și în același timp care este instrumentul (aplicația, programul) cu care se operează asupra conținutului.

Utilizatorii creează fișiere cu ajutorul aplicațiilor: de ex. cu aplicația *Notepad* se creează fișiere

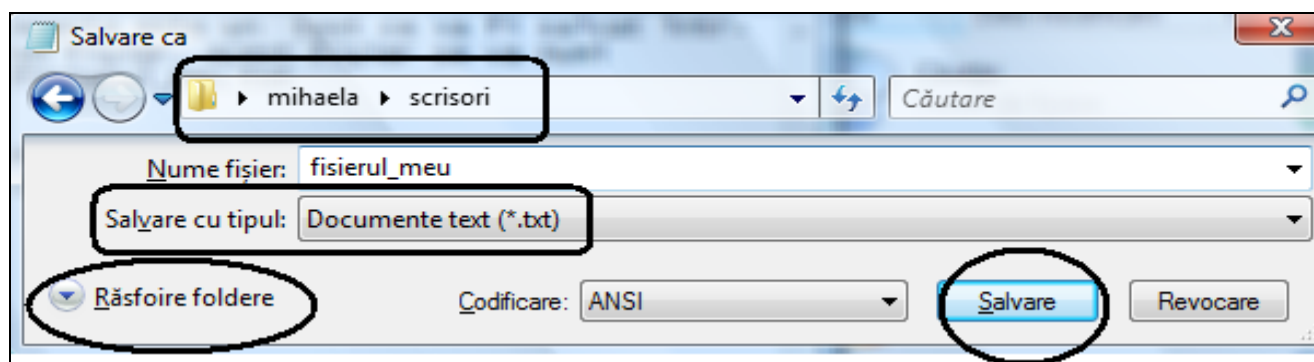
de tip text (cu extensia *.txt*) iar cu *Paint* se creează fișiere de tip *.bmp* asociate desenelor.

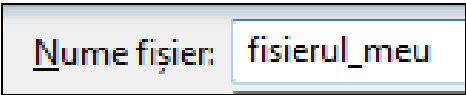
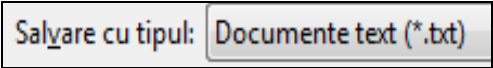

Aplicația *Notepad* aduce cu sine o fereastră de lucru în care se pot introduce texte de la tastatură. Textul introdus și vizibil în fereastră trebuie salvat într-un fișier înainte de oprirea din execuție a aplicației. Pentru a fi găsit și folosit ulterior, fișierul va avea nume și extensie și va fi salvat într-un dosar (folder, director).

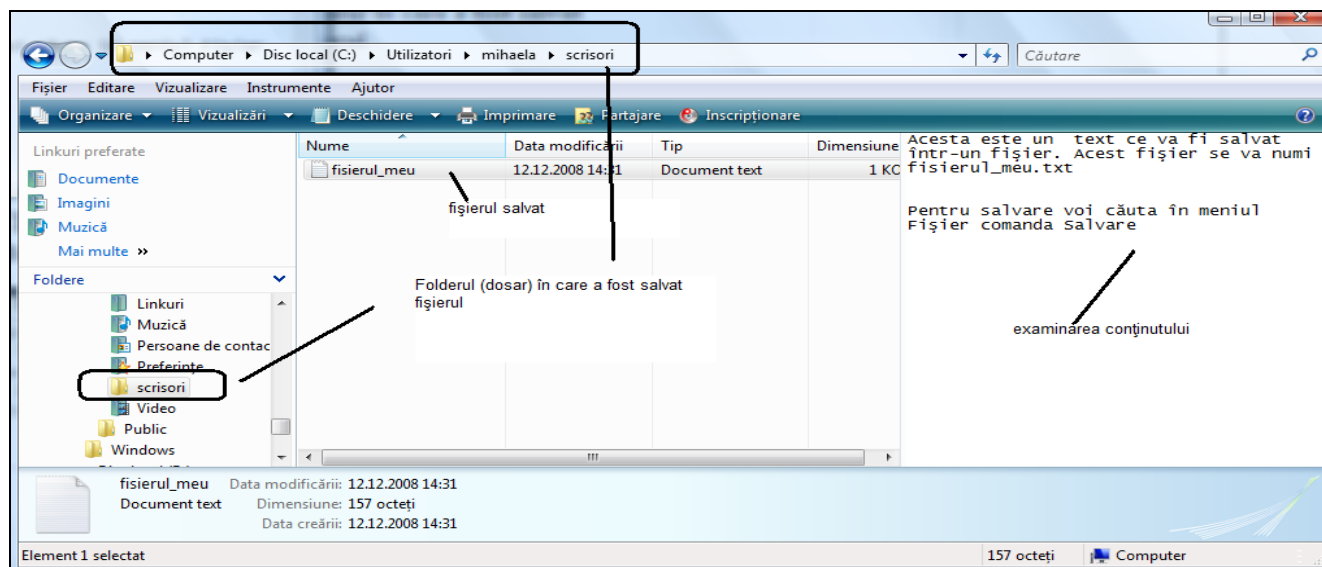
Pentru salvare se folosește comanda **Salvare** (*Save*) aflată în meniul **Fișier** (*File*) al aplicației.

Să examinăm împreună caseta de dialog folosită pentru salvarea fișierelor, așa cum este ea oferită de aplicația *Notepad*:

	Salvează, operația solicitată
	Locul unde va fi salvat fișierul; se mai numește și destinația operației de salvare. În cazul nostru dosarul mihaela, subdosarul scrisori.
	Numele noului fișier.
	Tipul noului fișier: document text, cu extensia .txt
	Comanda pentru navigarea prin unitățile și dosarele existente
	Butonul folosit pentru salvarea fișierului. Butonul Salvare (Save) va fi folosit numai după ce ați fost de acord cu condițiile de execuție ale operației, așa cum sunt ele prezentate în caseta de dialog. Acționarea butonului Salvare (Save) construiește (crează) fișierul.

Existența fișierului va fi verificată prin examinarea conținutului dosarului.

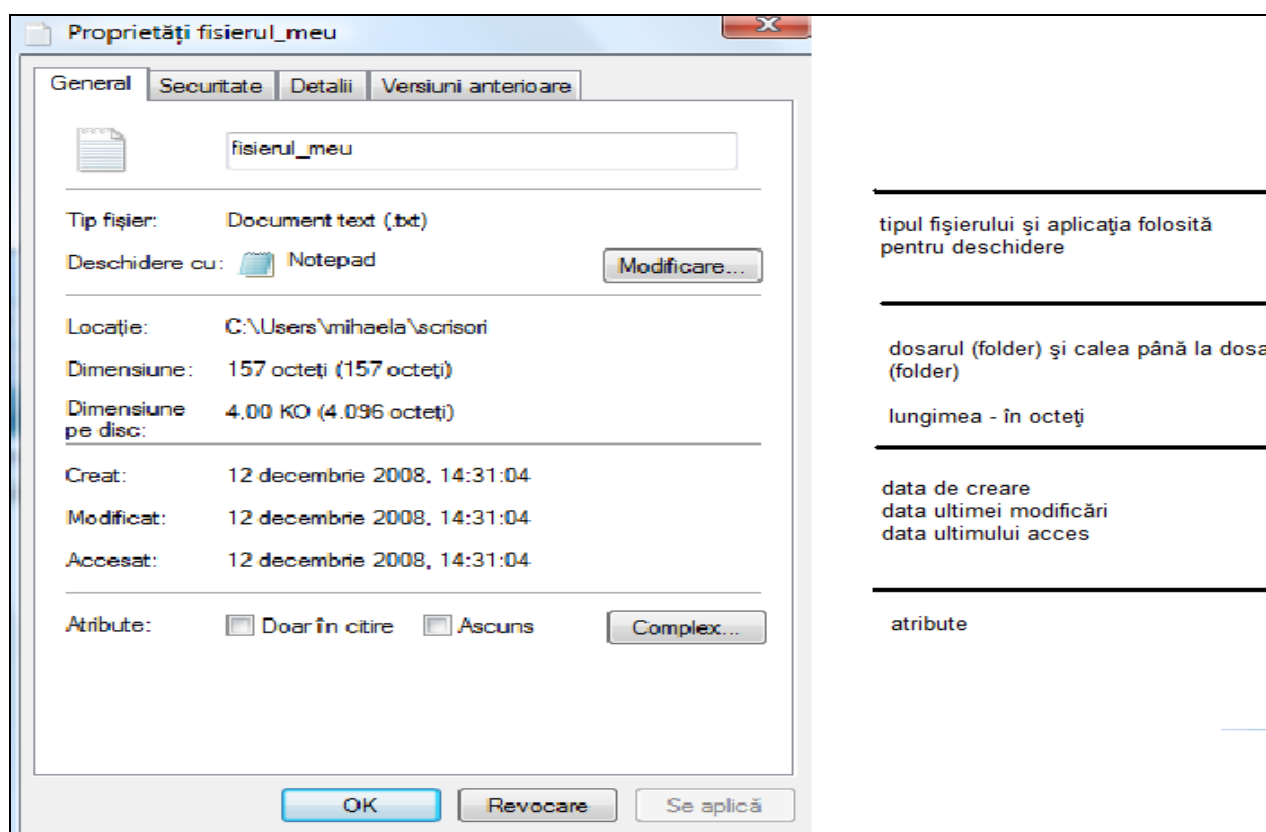
Tabelul următor prezintă câteva dintre cele mai frecvent utilizate tipuri de fișiere și aplicațiile folosite pentru crearea, deschiderea și modificarea conținutului fișierelor.

<i>Extensie</i>	<i>Tip de fișier</i>	<i>Aplicație folosită</i>
txt	Fișier text	Notepad, Microsoft Word
rtf	Text îmbogățit – <i>Rich Text Format</i>	WordPad, Microsoft Word
doc, docx	Document	Microsoft Word
xls, xlsx	Foi de calcul	Microsoft Excel
mdb	Tabel (fișier bază de date)	Microsoft Access
bmp	Desen, imagine <i>bit map</i>	Microsoft Paint
ppt, pptx	Prezentare	Power Point
tmp	Temporar	
ai	Imagine	Adobe Illustrator
avi	Conținut multimedia	Windows Media Player
dll	Fișier sistem	
exe	Fișier executabil	
gif	Imagine GIF - <i>Graphics Interchange Format</i>	
htm sau html	Pagină web	Browser de Internet (ex. Internet Explorer sau Mozilla Firefox)
png	Grafică – <i>Portable Network Graphics</i>	
jpg sau jpeg	Imagine JPEG pentru fotografii - <i>Joint Photographic Experts Group-</i>	
pdf	<i>Portable document format</i>	Adobe Reader
zip	Fișier comprimat <i>zip</i>	WinZip
vbs	<i>Visual Basic Script</i> – fișier cu comenzi	

.....

Exercițiu practic

- ✓ Salvați în dosarul *desene* un fișier de tip imagine *bitmap .bmp* (desen). Care este aplicația pe care trebuie să o folosiți?
- ✓ Salvați în dosarul *scrisori* un fișier de tip text, *scrisoare1.txt*. Care este aplicația pe care trebuie să o folosiți?
- ✓ Observați extensia și alte informații asociate acestor fișiere, inclusiv proprietățile.

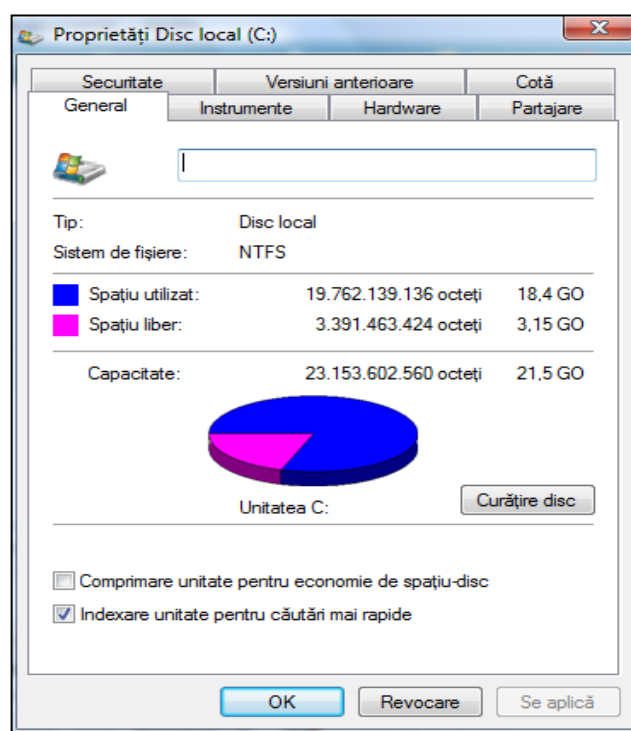
La crearea unui fișier i se asociază tipul; tipul fișierului indică modul în care va fi deschis și folosit un fișier. Tipul fișierului este asociat cu extensia. De exemplu, fișierele cu extensia *.txt* sunt de tipul *Text Document* și se deschid cu un editor de texte.

Fișierul *.txt* creat anterior are următoarele proprietăți: tipul – text, va fi deschis cu *Notepad*, se află pe discul C: dosarul *\users\mihaela\scrisori*, are dimensiunea 157 de octeți. Creat, accesat și modificat ultima dată 12 decembrie 2008, etc.

După cum ați remarcat deja, cu ajutorul proprietăților asociate fișierelor și dosarelor (folderelor) constatăm care este lungimea fișierelor și care este spațiul ocupat pe disc de un dosar (folder). Pentru a afla care este spațiul liber pe un disc să vedem proprietățile unității de disc.

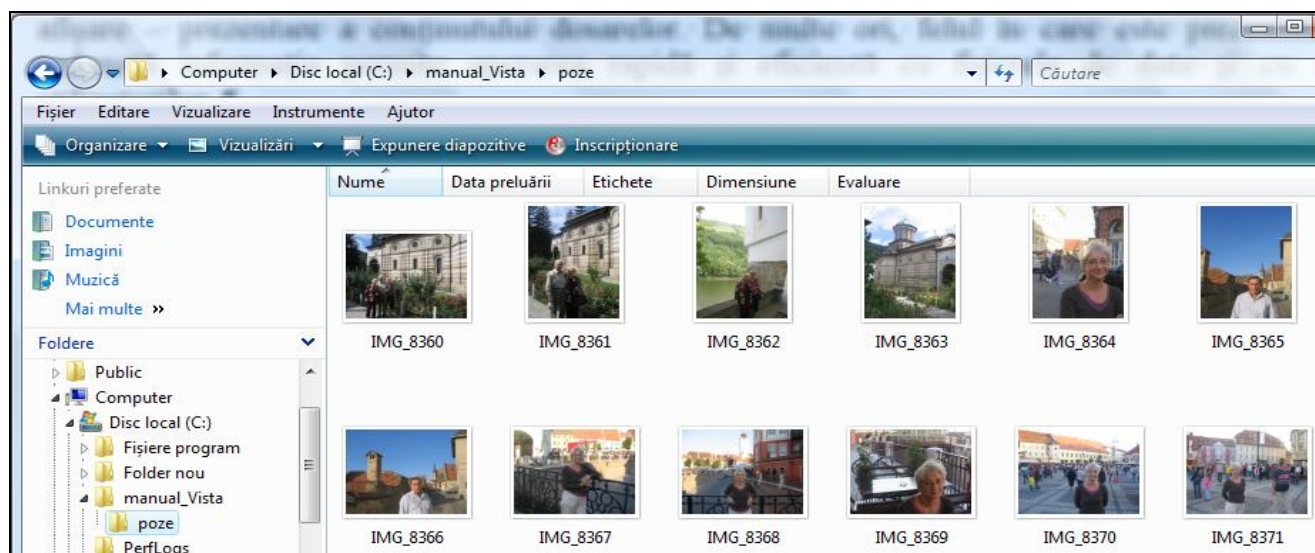
Proprietățile unității de disc C: se referă, printre altele, și la spațiul ocupat și la cel liber!

Mai găsiți aici și alte informații interesante!

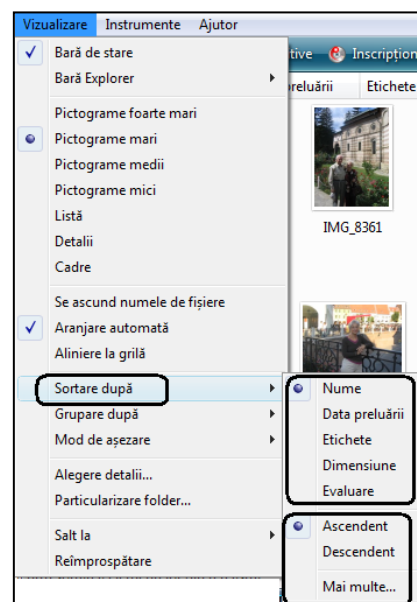
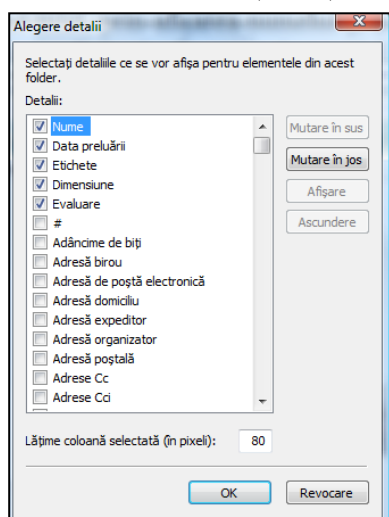

2.4.5. Opțiuni de afișare a conținutului dosarului

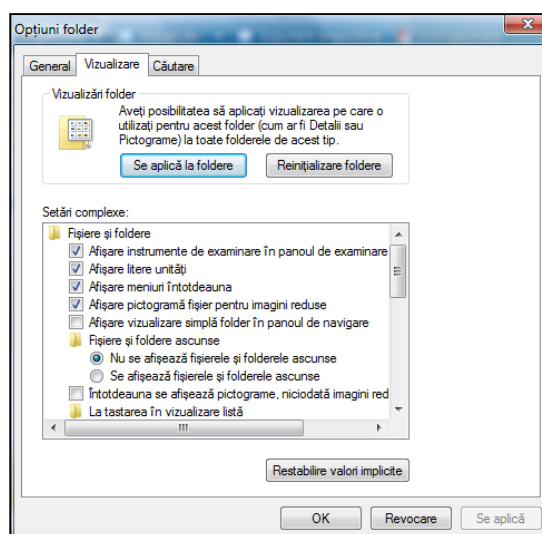
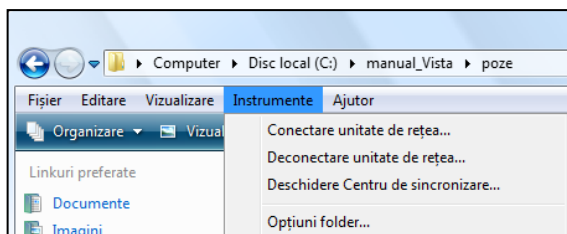
Sistemul de operare Windows Vista oferă o gamă destul de largă de modalități și opțiuni de afișare – prezentare a conținutului dosarelor. De multe ori, felul în care este prezentată, sortată, ordonată informația permite operarea rapidă și eficientă cu fișierele de date și cu aplicațiile utilizatorilor.

Conținutul unui dosar poate fi prezentat în mai multe moduri: cu pictograme mari, cu pictograme mici, prin afișarea numelui și a detaliilor, respectiv, așa cum a fost solicitată afișarea prin meniul **Vizualizare** (View). Lista fișierelor poate fi sortată crescător sau descrescător după nume, dată, dimensiune și alte caracteristici. Afișarea ordonată a fișierelor este controlată prin opțiunile din meniul **Vizualizare** (View). În funcție de specificul conținutului fișierelor pot fi folosite și alte criterii de ordonare a listei de fișiere. Detaliile alese drept criterii de ordonare ar trebui incluse în lista celor ce vor fi afișate: Meniul **Vizualizare** → **Alege detalii** (View → Choose Details).

Opțiunea **Opțiuni folder** (*Folder Options*) din meniul **Instrumente** (*Tools*) controlează aspectul și comportamentul dosarelor:

Opțiune	Descriere
<i>Întotdeauna afișează pictograme, niciodată imagini reduse</i>	Afișează întotdeauna pictogramele statice ale fișierelor (<i>icons</i>) în loc de imaginile miniaturale de examinare. Pictograma este identică pentru toate fișierele.
<i>Afișare meniuri întotdeauna</i>	Afișează bara de meniuri clasice de deasupra barei de instrumente. Bara de meniuri clasice este cea care conține meniurile Fișier , Editare , Vizualizare ... (<i>File</i> , <i>Edit</i> , <i>View</i> ...).
<i>Se ascund extensiile pentru tipurile de fișiere cunoscute</i>	În mod prestabilit se ascund extensiile fișierelor. În general este preferabil să fie afișate.

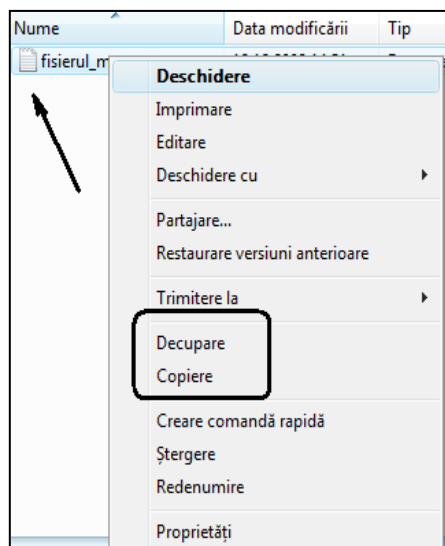
2.4.6. Operații cu dosare și fișiere: copierea, mutarea, comprimarea

2.4.6.1. Copierea și mutarea

Copierea și mutarea sunt operații elementare ce se pot executa asupra obiectelor unui sistem de fișiere. Ori de câte ori trebuie executată o operație, va fi mai întâi ales (selectat) obiectul. Când aceeași operație trebuie să se execute pentru mai multe obiecte este mai eficientă selecția multiplă, adică selectarea concomitentă a mai multor obiecte.

2.4.6.2. Selectarea obiectelor: individual și în grup

Selectarea unui singur obiect se face cu un clic peste pictograma lui. Obiectul ales este evidențiat față de celelalte din jurul lui.

Atunci când trebuie selectate mai multe obiecte ne aflăm în una din următoarele situații: obiectele sunt fie consecutive, fie nu sunt consecutive în lista din care se face selecția.

a) Selectarea obiectelor consecutive se face prin marcarea primului și a ultimului obiect care trebuie selectat: se selectează (cu un clic) primul obiect; se **apasă tasta SHIFT și se selectează** (cu un clic) ultimul obiect. Selecția obiectelor consecutive are loc și prin tragerea *pointerului de mouse* în așa fel încât să marcheze conturul suprafeței acoperite de obiectele dorite. Toate entitățile aflate în interiorul acestui contur vor fi selectate.

b) Selectarea concomitentă a mai multor obiecte neconsecutive se face prin folosirea tastei **CTRL**: se **ține apăsată tasta CTRL și în același timp se selectează (clic) fiecare obiect individual**.

2.4.6.3. Copierea fișierelor și a dosarelor

Copierea este operația prin care se obține un al doilea exemplar (un duplicat) al obiectului selectat.

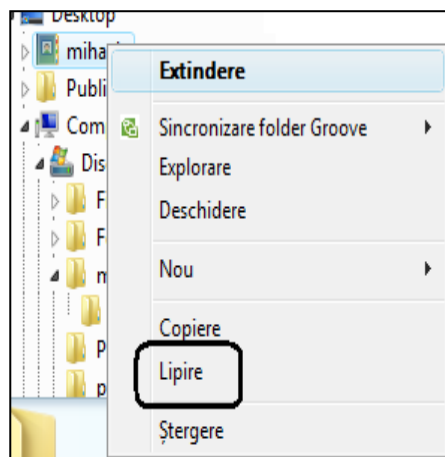
Pentru a realiza o operație de copiere trebuie parcurși următorii pași:

- ✓ Se selectează obiectul (obiectele). Un clic cu butonul drept aduce meniul de context
- ✓ Se alege operația de **Copiere** (*Copy*).
- ✓ Se stabilește locul unde se va crea al doilea exemplar (duplicatul, copia). Meniul de context asociat dosarului de destinație pentru exemplarul copiat indică operația de **Lipire** (*Paste*).

Exercițiu practic

1. Construiți (creați) în rădăcina unității de disc C: un dosar nou cu numele *exercițiu*. Copiați aici dosarul *scrisori*.
2. Verificați dacă tot conținutul dosarului *scrisori* a fost copiat. Exersați diferite variante de afișare (vizualizare): *listă*, *detalii*, *cadre* (*caroiaj*), *pictograme mari* și *mici*, cu și fără examinarea conținutului, etc.

2.4.6.4. Mutarea dosarelor și a fișierelor

Pentru mutarea fișierelor vor fi căutate comenzile pereche **Decupează** (*Cut*) și **Lipește** (*Paste*). Modul de operare va fi similar cu cel de la copiere: trebuie selectat obiectul și apoi căutată o comandă **Decupează** (*Cut*). După selectarea destinației se va alege **Lipește** (*Paste*).

Mutarea fișierelor și a dosarelor se poate face și printr-o operație de glisare (tragere) a obiectului peste dosarul de destinație: selectați obiectul și țineți apăsat butonul stâng al mouse-ului. Când ajungeți chiar deasupra dosarului de destinație eliberați butonul. Obiectul pe care l-ați tras va cădea chiar în dosar!

Este bine ca din când în când să copiați fișierele de pe hard discul cu care lucrați pe CD/DVD-uri sau pe unități de memorie *flash USB*. Construiți astfel așa numitele copii de siguranță și protejați conținutul lor față de eventuale accidente care pot apărea în funcționarea calculatorului dvs.

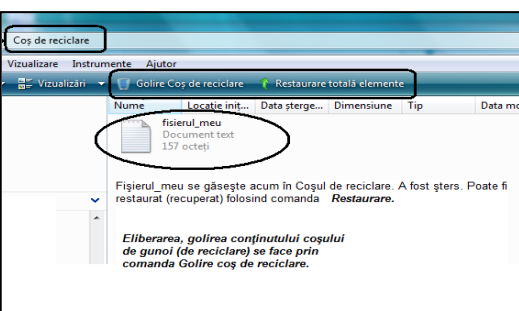
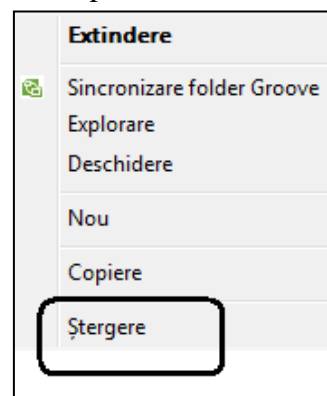
Pentru salvarea și restaurarea volumelor mari de informații există utilitarul (program specializat) **Copiere de rezervă** (*Backup*). Cu ajutorul lui se pot salva și apoi restaura fișiere. Căpiile de siguranță create cu *backup* se pot afla pe orice unitate de stocare detașabilă: dischete, CD-uri inscriptibile, DVD-uri inscriptibile, casete și benzi magnetice. La nevoie, ele vor fi folosite pentru restaurarea informațiilor, în urma unor nedorite accidente.

2.4.7. Ștergerea și restaurarea dosarelor și a fișierelor

2.4.7.1. Ștergerea dosarelor și a fișierelor

Ștergerea dosarelor și a fișierelor se obține în urma unei comenzi de **Ștergere** (*Delete*). În urma operației de ștergere obiectul – dosar sau fișier – ajunge direct la ...coșul de gunoi. Același efect se obține și dacă obiectul este tras cu mouse-ul deasupra pictogramei coșului de gunoi, **Coș de reciclare** (*Recycle Bin*).

2.4.7.2. Restaurarea dosarelor și a fișierelor șterse

Pentru restaurarea (recuperarea) obiectelor șterse trebuie întâi deschis coșul de reciclare. Atâta vreme cât obiectele mai sunt acolo ele pot fi **Restaurate** (*Restore*).

2.4.8. Schimbarea numelor fișierelor și a dosarelor

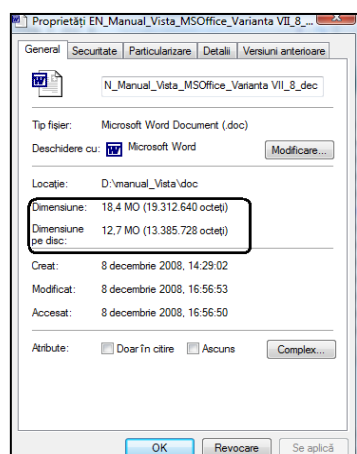
Pentru schimbarea numelor dosarelor și fișierelor alegem - din meniul de context (după ce a fost selectat dosarul sau fișierul căruia i se va schimba numele) – comanda **Redenumire** (*Rename*).

2.4.9. Comprimarea și arhivarea fișierelor

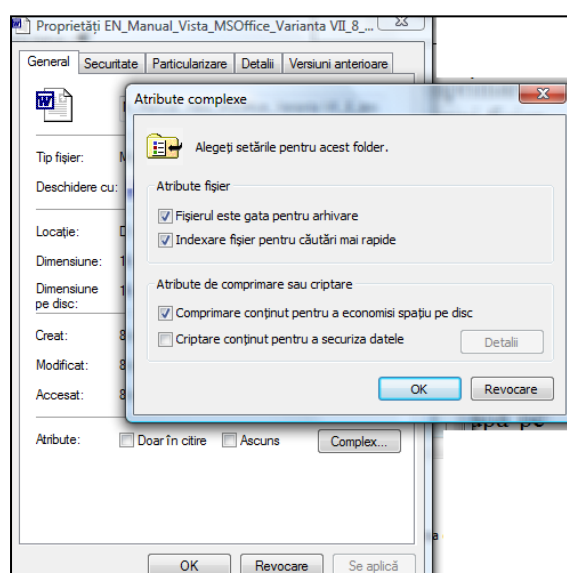
Comprimarea fișierelor este procesul prin care se poate reduce spațiul pe care acestea îl ocupă pe unitățile de disc. Pot fi comprimate atât dosarele cât și fișierele. Comprimarea se referă la procesul prin care din corpul fișierului sunt eliminate datele redundante. Dimensiunea fișierului se reduce prin comprimare, uneori chiar foarte mult. Un dosar comprimat înseamnă că sunt comprimate toate fișierele aflate acolo. În general, fișierele și dosarele comprimate pot fi mai ușor transmise de la un calculator la altul.

Windows Vista oferă două posibilități de comprimare :

Comprimarea prin poziționarea atributului de comprimare - se mai numește și comprimarea „nativă” Windows Vista și este posibilă numai pentru volumele formate NTFS. Atributele unui fișier și ale unui dosar sunt proprietăți ale obiectului respectiv. Butonul **Complex** (*Advanced*) din zona atributelor deschide caseta de dialog pentru poziționarea atributelor legate de comprimarea și criptarea fișierelor.

Un fișier comprimat ocupă pe disc un spațiu mai mic decât dimensiunea sa reală.

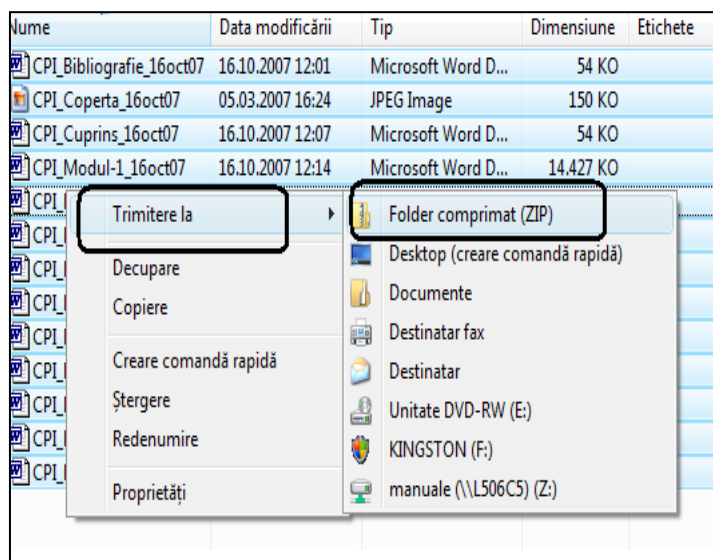
Comprimarea folosind WinZip este modul cel mai adecvat trimiterii prin e-mail a fișierelor de mari dimensiuni atașate mesajelor. Fișierele zip sunt arhive, respectiv colecții de mai multe fișiere comprimate și combinate într-unul singur. Prin comprimarea cu *WinZip* fișierele sunt reduse la dimensiuni mult mai mici decât prin comprimarea nativă NTFS. În plus, comprimarea - arhivarea are

loc indiferent de sistemul de fișiere: pot fi comprimate fișierele indiferent de formatul unității de disc.

Comprimarea cu WinZip a imaginilor, fotografiilor, clipurilor audio - video, a pieselor muzicale și a fișierelor .pdf nu reduce prea mult spațiul ocupat de aceste fișiere, deoarece ele sunt deja comprimate. Performanțe bune se obțin însă pentru comprimarea fișierelor executabile – a programelor – și a textelor de orice fel. Prin comprimarea cu WinZip fișierele se vor comporta ca niște dosare: un dublu clic pe o arhivă permite vizualizarea componentelor arhivei. Componentele vor

trebui extrase din arhivă pentru a putea fi folosite.

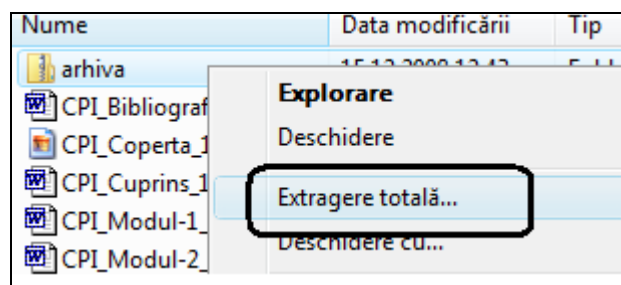
Crearea unei arhive WinZip începe cu selectarea fișierelor care vor compune noua arhivă și trimiterea lor către dosarul zip asociat.

Operația se va încheia cu stabilirea numelui noii arhive. Adăugarea unui fișier nou într-o arhivă se face prin copierea sau

mutarea fișierului în dosarul de arhivă.

Fișierele din arhivă pot fi folosite numai dacă sunt dezarhivate sau extrase din arhivă:

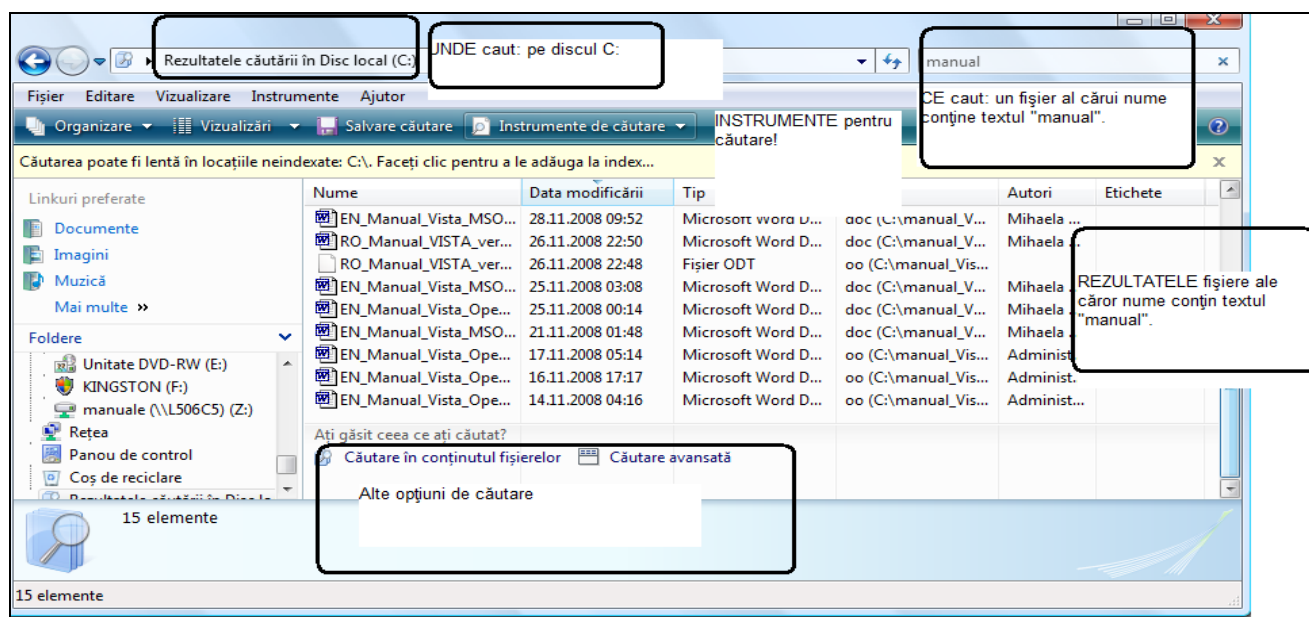

2.4.10. Căutarea rapidă a dosarelor și fișierelor

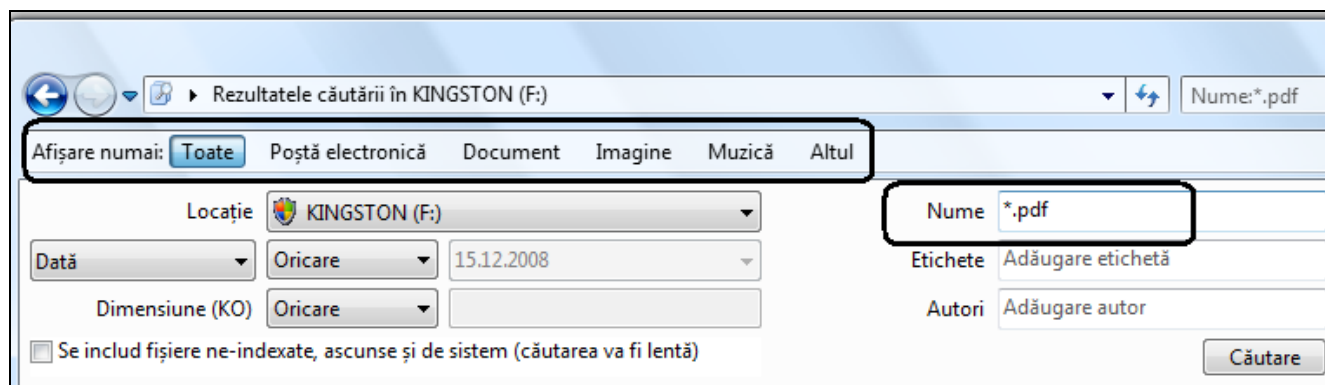
Oricât de organizat este un utilizator, tot se va afla măcar o dată în situația de a căuta fișiere sau dosare pentru că nu mai știe unde sunt. Probabil, cea mai des întâlnită situație de căutare este cea de după descărcarea din Internet a unui fișier sau a unei arhive de fișiere: de cele mai multe ori nu suntem

atenți la specificarea dosarului unde să fie descărcat fișierul. Caracteristica **Căutare** (Search) rezolvă problemele legate de căutarea și identificarea fișierelor și a dosarelor. Comanda **Căutare** (Search) este dependentă de context: rezultatele ei sunt dependente de activitatea curentă.

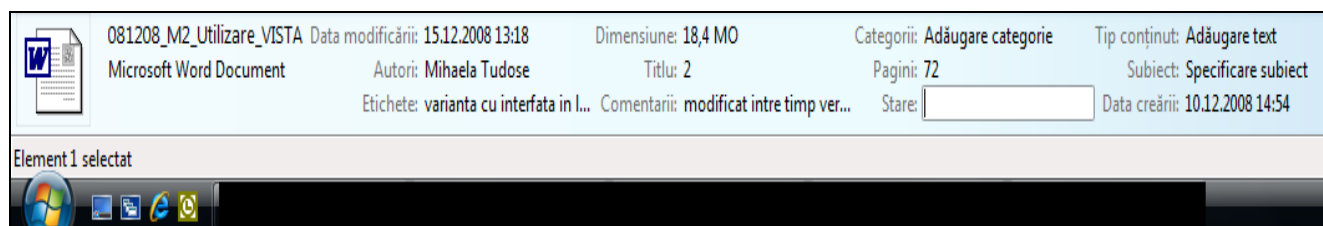
Exploratorii permit căutări avansate deosebit de spectaculoase.

Fișierele și dosarele pot fi căutate și după alte caracteristici în afară de nume: data de creare, data ultimei modificări, dimensiune, autor, cuvinte sau expresii asociate fișierelor tocmai pentru a fi mai ușor găsite. În exemplul de mai jos sunt căutate fișierele cu extensia *.pdf*. Afișarea rezultatelor căutării este controlată de butonul **Afișare numai** (Show only).

Vizualizările în care este inclus panoul de detalii ☐ **Organizare** → **Aspect** → **Panou detalii** (*Organize* → *Layout* → *Details Pane*) ☐ includ detaliile ce pot fi folosite pentru căutare: printre ele **Etichete** (Tag) - expresii, cuvinte folosite pentru identificare - și **Autorul** (Author). În panoul de detalii se pot asocia / modifica aceste informații.

2.4.11. Inscripționarea CD-urilor și a DVD-urilor.

În situația în care computerul dvs. conține și un inscriptor de CD-uri (DVD-uri) pot fi copiate fișierele de pe hard disc pe un CD (DVD). Se spune despre fișiere că sunt „arse” pe CD (DVD). Există două formate de scriere:

Live file system – Cu ajutorul acestui sistem pot fi scrise pe rând, individual, mai multe fișiere pe CD (DVD). La nevoie, dacă tipul de CD (DVD) o permite, fișierele pot fi șterse și discul rescris. Inscripționarea cu un astfel de sistem este recunoscută de sistemele de operare Windows XP și Vista. Prin acest format pot fi copiate colecții mari de fișiere.

Pentru inscripționare, CD -ul (DVD- ul) este introdus în unitate. Va trebui aleasă apoi varianta de **Inscripționare** „ardere” (*Burn Files to disc*) folosind sistemul *Live File System*. Identificați fișierele ce vor fi arse și trageți-le peste aria reprezentată de CD (DVD).

Mastered – Acest format asigură compatibilitatea cu sisteme de operare mai vechi decât Windows XP. CD-urile și DVD-urile „arse” în acest format vor fi recunoscute și de CD/DVD *Playerele* care pot reda informații digitale: muzică și filme. Copierea va avea loc prin tragerea fișierelor direct în spațiul reprezentat de CD (DVD). Vor fi copiate într-o sesiune de inscripționare toate fișierele selectate.

Exercițiu practic

1. Ștergeți fișierul din dosarul *scrisori*.
2. Identificați conținutul containerului **Coșul de reciclare** (*Recycle Bin*) și recuperați (restaurați) fișierul șters.
3. Schimbați numele dosarului *exercițiu*.
4. Asociați o **etichetă** (*Tag*) fișierului pe care îl aveți în dosarul *desene*. Căutați fișierul folosind drept criteriu un fragment din textul din **etichetă** (*Tag*).

Ce ați învățat în acest capitol ?

- Să creați dosare și să salvați fișiere.
- Să copiați, să mutați, să ștergeți și să recuperați fișiere șterse.
- Să căutați și să găsiți fișiere folosind diferite criterii de căutare.
- Să vizualizați informații în formate diferite.
- Să modificați numele pentru dosare și fișiere.

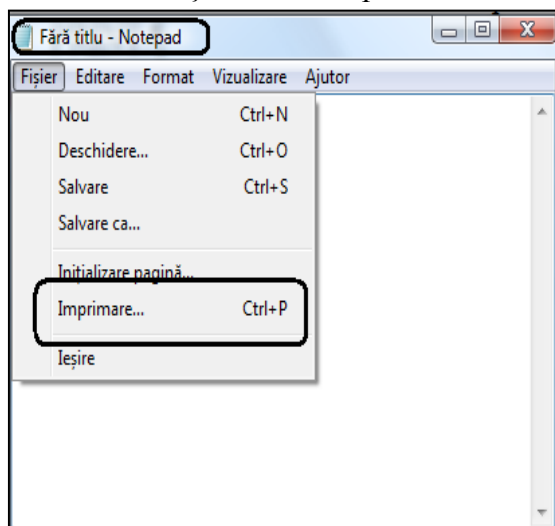
- Să comprimați, să arhivați și să extrageți fișiere din arhive.

2.5. Tipărirea și scanarea documentelor. Trimiterea faxurilor

Imprimanta locală este cea direct atașată unui calculator printr-un port *USB*, un port paralel sau serial, sau utilizând tehnologia *Bluetooth*, conexiunea fără fir (*wireless*), eventual în infraroșu. Calculatoarele din rețea pot folosi în comun (pot partaja –*share*) o imprimantă de rețea. Aceasta este atașată unui calculator din rețea sau este legată direct în rețea prin propria sa placă de rețea.

Windows Vista recunoaște – de cele mai multe ori – când o imprimantă este atașată unui calculator și caută în colecția sa de *drivere* un *driver* potrivit. Un *driver* de imprimantă este un *software* prin care alte programe vor putea transmite comenzi către imprimantă. Dacă noua imprimantă nu are un driver în colecția sistemului de operare atunci va fi folosit cel achiziționat o dată cu imprimanta. Cei mai mulți dintre producătorii de imprimante oferă *drivere* descărcabile din Internet pentru echipamentele lor. Instalarea imprimantelor este ușoară dacă ele recunosc standardul „*Plug and Play*” (conectează și dă-i drumul). Procedurile „*Plug and Play*” detectează echipamentul și execută configurările necesare.

Instalarea unei imprimante are loc din programul *Panou de control* (*Control Panel*): **Pornire → Panoul de control → Hardware și sunete → Adăugare imprimantă** □ **din categoria Imprimantă** □ (Start → Control Panel → Hardware and Sound → Add a Printer □ în categoria Printers □). Se deschide aplicația **Adăugare imprimantă** (*Add Printer*). Va trebui ales tipul imprimantei: locală sau în rețea. Va trebui instalat și driverul imprimantei. Când totul este gata, imprimanta va fi recunoscută de aplicațiile instalate pe computerul dvs. O imprimantă instalată este vizibilă din toate aplicațiile care au funcția **IMPRIMARE** (*PRINT*).

Fax și scanare Windows (*Windows Fax and Scan*) este programul prin care putem trimite și primi faxuri, scanăm și trimitem documente prin fax sau e-mail. **Fax și scanare Windows** (*Windows fax and Scan*) este inclus în edițiile Business și Ultimate. Pentru primirea și trimiterea faxurilor avem nevoie de un modem (modem prin apel telefonic). Faxul, la fel ca orice echipament, trebuie instalat, trebuie să-i fie asociat un driver și să fie corect și complet configurat. Abia după aceea va putea fi folosit.

Cele mai multe dintre imprimantele noi sunt multifuncționale, includ deci și un *scanner*. Altfel *scanner*-ul va trebui atașat calculatorului, instalat și configurat. Pentru scanare va fi plasat un document pe scanner sau în alimentatorul de documente și va fi lansat programul **Fax și scanare Windows** (*Windows fax and Scan*).

Ce ați învățat în acest capitol ?

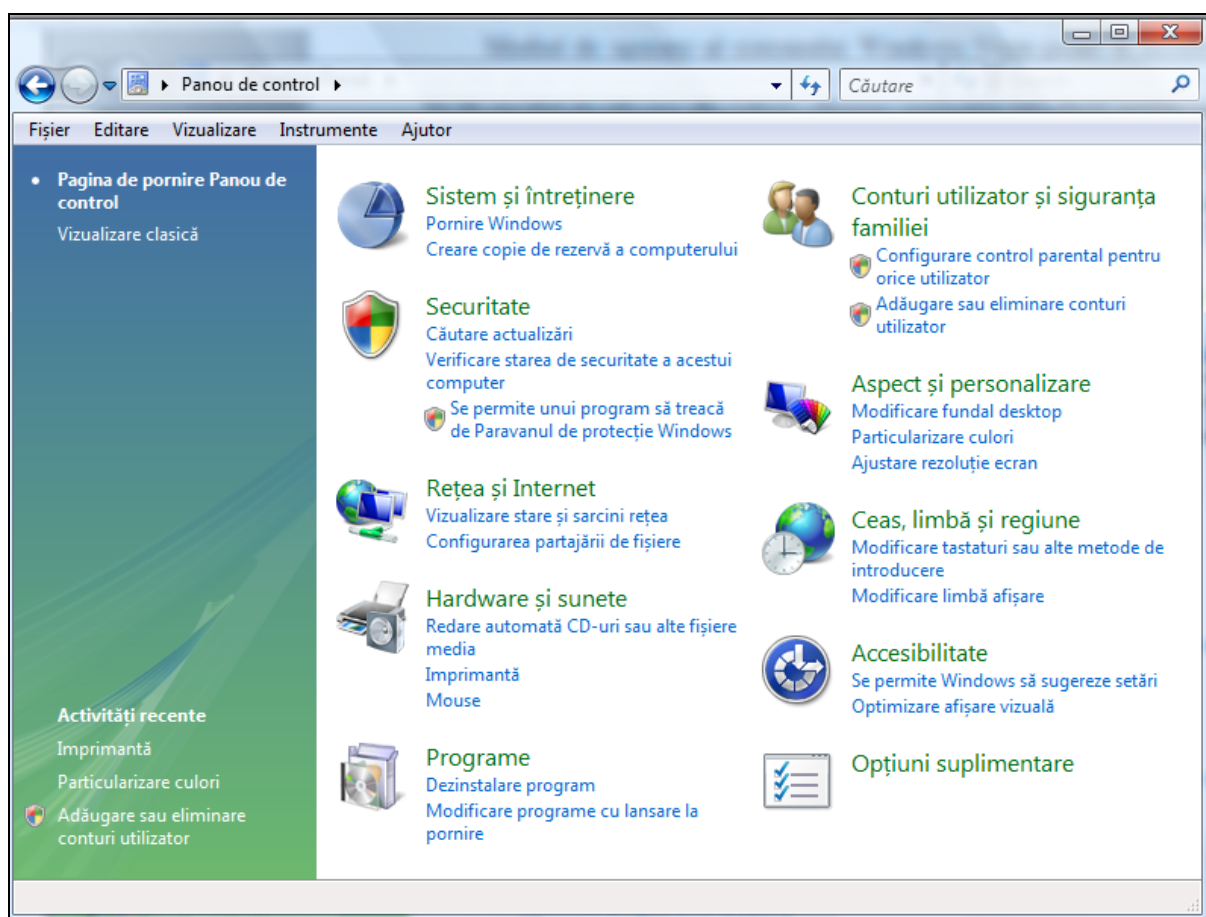
- Să tipăriți și să scanați documente.

2.6. Configurarea mediului de operare: programul *Panou de control* (*Control Panel*)

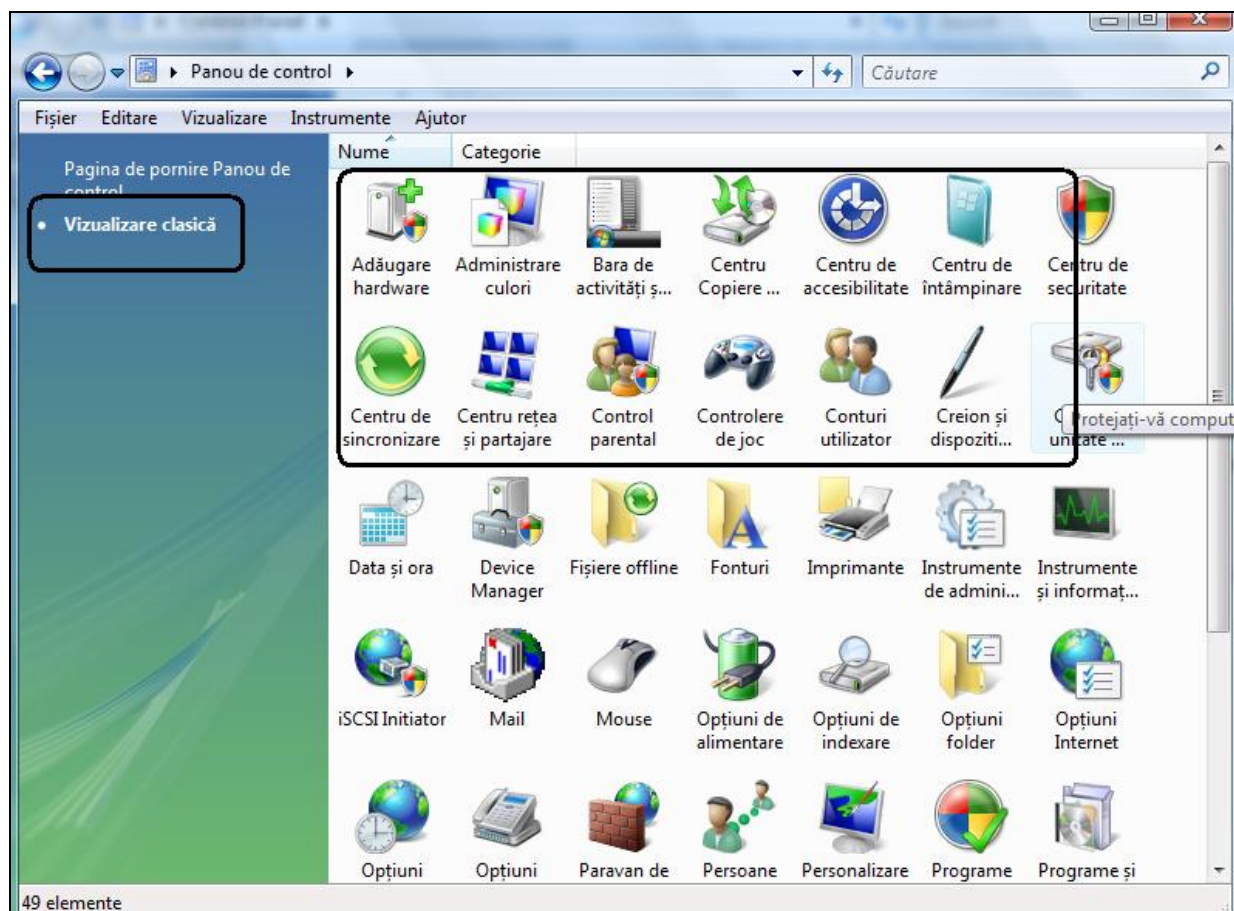
Mediul de operare al sistemului Windows Vista poate fi modificat, adaptat sau personalizat în așa fel încât să corespundă preferințelor de lucru ale fiecărui utilizator. Modificările pot fi unele care țin de modul de afișare, de culori, desene, animație iar altele se pot referi la instalarea și configurarea componentelor hardware și software ale computerului.

Panoul de Control (*Control Panel*) este programul care conține instrumentele de configurare a mediului de lucru (mediu de operare) al utilizatorilor. **Panoul de Control** (*Control Panel*) este containerul unde se găsesc aplicații (numite aici miniaplicații) care controlează componentele mediului de operare.

Programul **Panoul de Control** (*Control Panel*) poate fi lansat din meniul *Start* → **Panou de control** (*Start* → *Control Panel*).

Funcționează două moduri de prezentare a informației: modul obișnuit Vista (cel din imaginea de mai sus) și modul clasic. În modul clasic miniaplicațiile nu sunt grupate pe categorii ci sunt toate afișate în fereastră în ordine alfabetică.

Pentru început să urmărim categoriile de informații așa cum sunt ele prezentate în formatul de vizualizare obișnuit sau **Pagina de pornire Panou de Control** (*Control Panel Home*). Identificăm următoarele categorii de miniaplicații:

- ✓ Sistem și Întreținere
- ✓ Securitate
- ✓ Rețea și Internet
- ✓ Hardware și Sunete
- ✓ Programe
- ✓ Conturi de Utilizator și Siguranța Familiei
- ✓ Aspect și Personalizare
- ✓ Ceas, limbă și regiune
- ✓ Accesibilitate
- ✓ Opțiuni suplimentare

2.6.1. Securitate și protecție dinamică

Buna funcționare a sistemelor de operare și a aplicațiilor este alterată de multe ori de prezența programelor așa-zis „nesolicitate” sau „malițioase”. Din păcate există întotdeauna vulnerabilități și breșe de securitate ce pot fi exploatare. Conexiunile la Internet nu sunt întotdeauna sigure și reprezintă cea mai mare breșă de securitate. Cele mai multe programe nesolicitate provin în urma descărcării de fișiere de pe site-uri nesigure și prin mesajele e-mail primite, prin deschiderea fișierelor atașate care provin de la expeditori necunoscuți. Copierea și transmiterea în rețea a fișierelor de la un calculator la altul pot multiplica exemplarele de programe malițioase.

Sistemele de operare din familia Microsoft – inclusiv Windows Vista - își propun două obiective majore:

- ✓ protecția față de programele așa-zis ”malițioase”, respectiv programele nesolicitate, inclusiv virușii, viermii, spionii și oricare alte programe ce se instalează singure.
- ✓ protecția datelor personale ale utilizatorului, respectiv protecția față de atacurile de **înșelătorie electronică** (*”phishing”*) prin blocarea accesului cerut de site-uri de Internet care încearcă să fure datele personale ale utilizatorului. Utilizatorii vor putea să participe în deplină siguranță la operații de tip e-comerț cu *site-uri* autorizate, fără să-și divulge neintenționat identitatea și datele personale.

Protecția față de programele ”malițioase” se referă la protecția față de acele programe care sunt proiectate să aducă stricăciuni sistemului de operare și să modifice, să altereze în orice fel datele stocate. Noua versiune de Internet Explorer beneficiază de îmbunătățiri care au drept scop reducerea potențială a pagubelor ce pot fi provocate de către *”hackeri”*.

La Windows Vista – împreună cu Internet Explorer 7 - este disponibil modul de lucru protejat. În acest mod este imposibilă modificarea fișierelor sistem și ale utilizatorului, altfel decât prin accesul și acțiunile directe ale utilizatorului. Folosind acest mod este inhibată orice scriere inițiată de la distanță, în alt loc decât în fișierele temporare speciale pentru Internet.

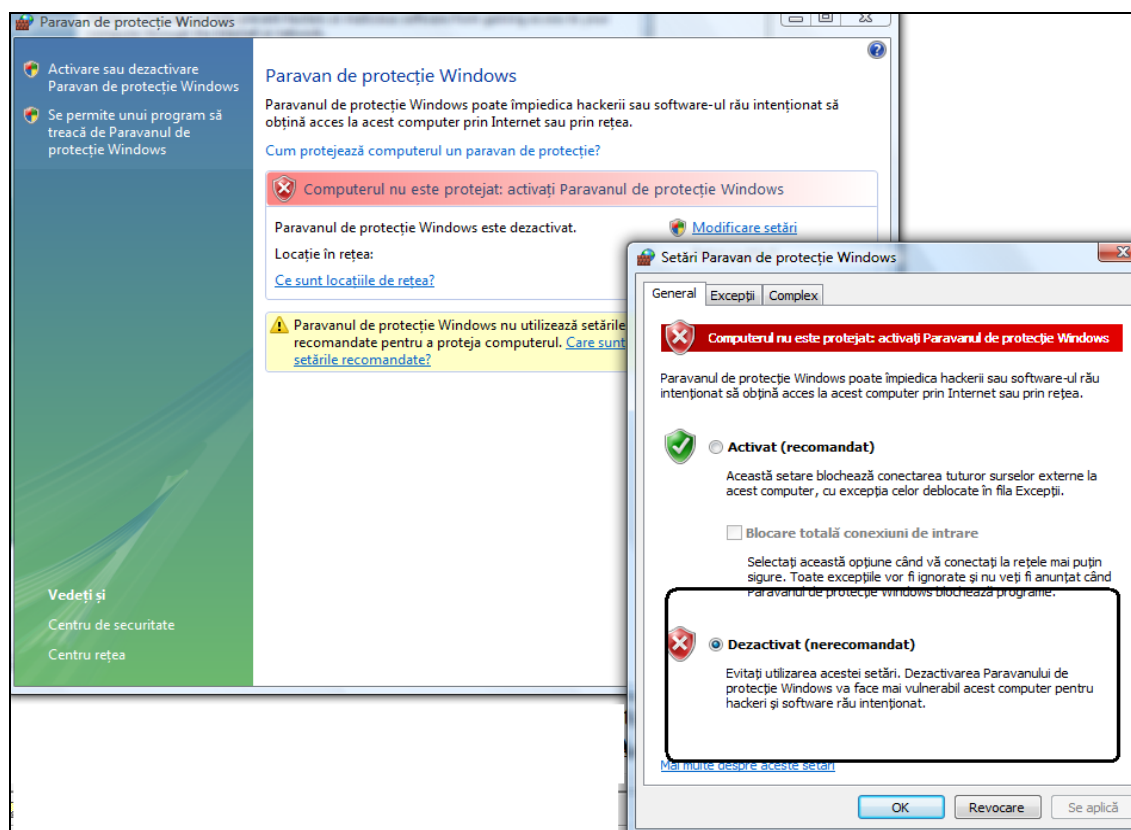
Protecția față de programele ”malițioase” nesolicitate se obține la Windows Vista prin:

- ✓ **Paravanul de Protecție Windows** (*Windows Firewall*)
- ✓ **Windows Update** sau Actualizări Windows
- ✓ Controlul Contului Utilizator și Internet Explorer în modul protejat
- ✓ **Windows Defender** sau protecția față de software-ul de tip spion

Utilizate împreună și acompaniate de aplicațiile antivirus transformă Windows Vista într-un sistem de operare mult mai sigur.

2.6.1.1. Paravanul de Protecție Windows sau Windows Firewall

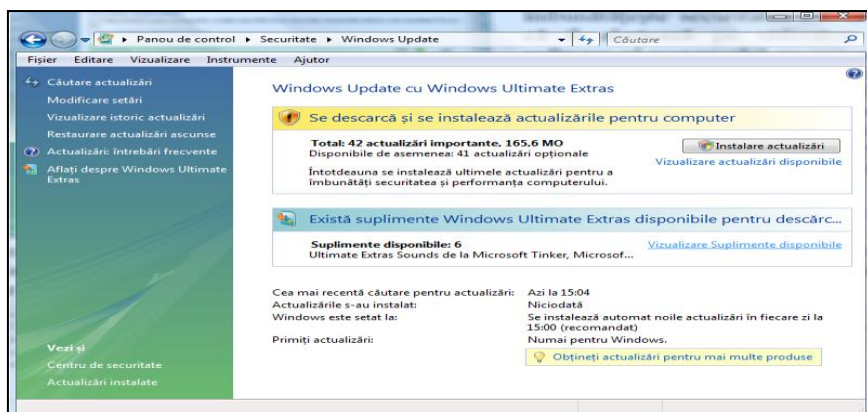
Paravanul de protecție (*firewall*) este prima componentă de apărare față de software-ul nesolicitat provenit din rețea, mai ales din Internet. Corect configurat poate bloca și cele mai subtile încercările de ”infectare”. Paravanul de protecție funcționează implicit, chiar de la prima pornire a sistemului de operare. Configurarea paravanului de protecție se face din aplicația **Panou de Control** (*Control Panel*): **Panou de control** → **Securitate** → **Paravan de protecție Windows** (*Control Panel* → *Security* → *Windows Firewall*).

Așa cum arată imaginea de mai sus, computerul **nu este** protejat în fața programelor nesolicitate. Recomandarea Microsoft este de activare a procedurii paravanului de protecție (*firewall*). **Administratorul calculatorului este cel care poate activa / dezactiva procedura de protecție.**

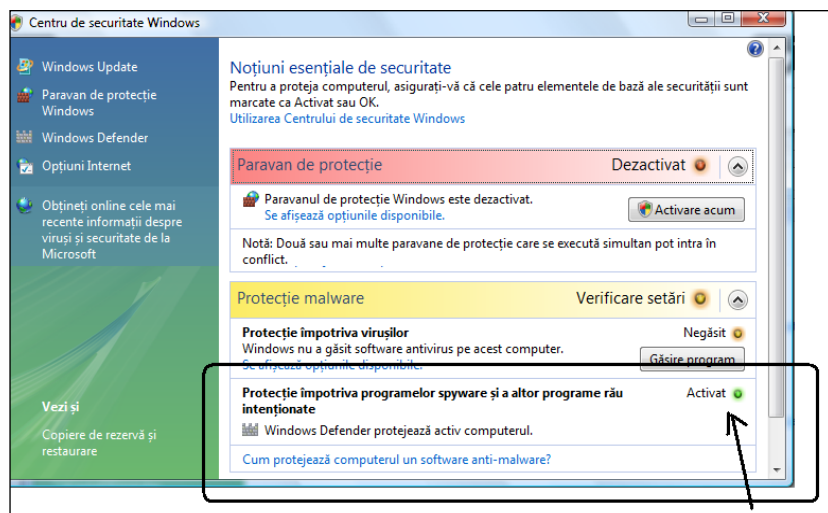
2.6.1.2. Windows Update sau actualizări Windows

Windows Update sau actualizări Windows este o altă caracteristică de securitate importantă pentru acest sistem de operare: asigură actualizarea automată a sistemului de operare prin descărcarea și instalarea celor mai noi componente și corecții Microsoft, destinate asigurării și păstrării securității

sistemelor. **Panoul de control** (*Control Panel*) conține și aplicația **Windows Update**: **Panoul de control → Securitate → Windows Update** (*Control Panel → Security → Windows Update*).

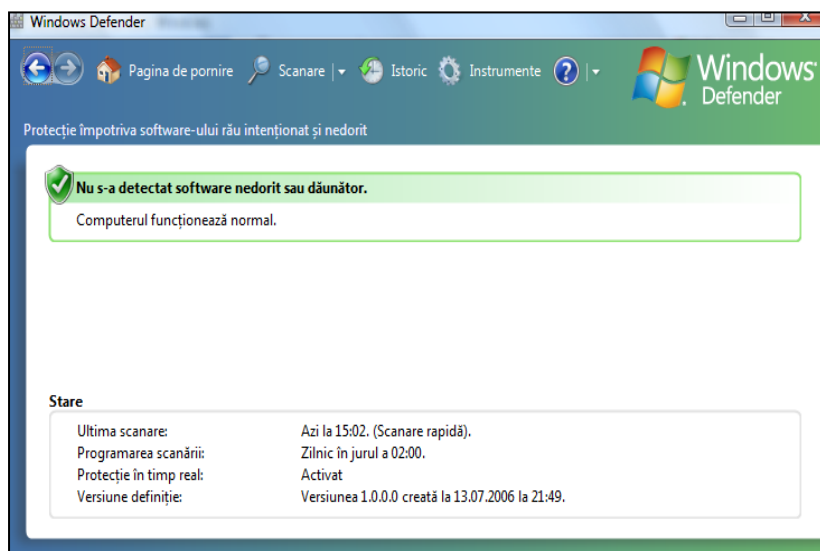
Este sarcina administratorului să decidă dacă, cum și când vor fi făcute actualizările sistemului de operare. Nu toate corecțiile apărute de la ultima actualizare sunt necesare,

2.6.1.3. Windows Defender sau Apărătorul Windows

Windows Defender este o caracteristică de protecție împotriva programelor de tip spion (*spyware*). *Windows Defender* scanează (parcurge) hard discul calculatorului și elimină software-ul spion și orice alt software nesolicitat pe care îl găsește (îl recunoaște).

Panoul de control → *Securitate* → *Windows Defender* (*Control Panel* → *Security* → *Windows Defender*).

„Apărătorul” scanează software-ul instalat în vederea detectării programelor nesolicitate, malițioase. La terminare sunt anunțate descoperirile și opțiunile pentru rezolvarea amenințărilor de securitate descoperite, însoțite de recomandările potrivite de la caz la caz.

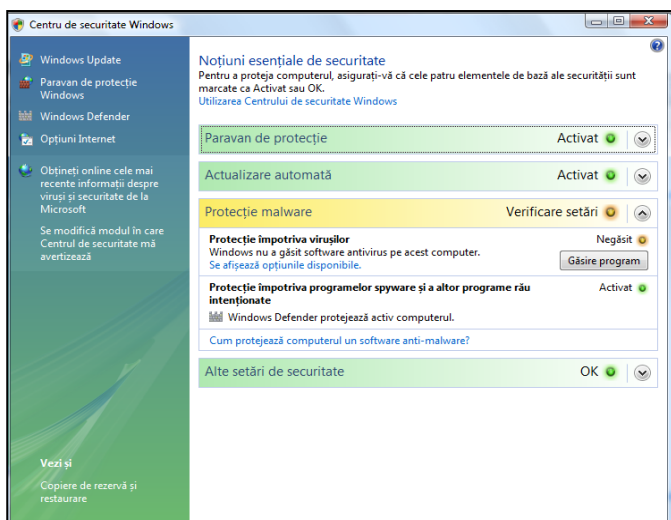
În general pot fi luate în considerare patru acțiuni:

- ✓ **ignorare** – nu va fi întreprinsă nicio acțiune deși amenințarea potențială rămâne și – sigur – va fi identificată la următoarele scanări.
- ✓ **carantina** – componentele software detectate ca fiind „software nesolicitat” sunt salvate într-un loc sigur și apoi dezinstalate (înlăturate) pentru a nu mai putea fi lansate în execuție. Pentru că au fost salvate (*backup*) ar putea fi restaurate la nevoie dacă se consideră că identificarea nu este cea corectă.
- ✓ **eliminarea** – șterge programul definitiv
- ✓ **permisiune** (*always allow*) – adaugă programul în lista programelor admise în așa fel încât la următoarea scanare să nu mai apară în lista programelor nesolicitate, eventual spion.

Folosirea unui program „antispion” este foarte importantă. „Spionii” intră în categoria software-ului nesolicitat ce încearcă să se instaleze la conectarea la Internet. Câteodată instalarea spionilor este făcută o dată cu instalarea de pe CD sau DVD a unor programe. Nu este exclus ca unele dintre programele nesolicitate (inclusiv spionii) să se lanseze în execuție la anumite momente de timp, nu neapărat imediat după instalare. *Windows Defender* scanează (parcurge) fișierele de pe hard disc și identifică programele spion și alte programe nesolicitate instalate. Este recomandabil ca scanările să aibă loc periodic.

În urma scanărilor sunt identificate programele nesolicitate care vor fi automat eliminate. Identificarea programelor nesolicitate se face pe baza definițiilor, caracteristicilor cunoscute ale acestor programe. Definițiile sunt fișiere văzute ca niște dicționare sau enciclopedii de amenințări software cu machete, modele de programe malițioase cunoscute. Pentru completarea definițiilor cunoscute, *Windows Defender* lucrează împreună cu *Windows Update* și își completează dicționarul definițiilor cunoscute.

2.6.1.4. Centrul de Securitate sau Windows Security Center

Centrul de Securitate Windows îmbunătățește securitatea PC-ului prin aceea că îl alertează pe utilizator atunci când software-ul responsabil cu securitatea nu este actualizat sau atunci când configurările de securitate indică existența – deliberată sau nu – a breșelor de securitate: **Panoul de control** → **Securitate** → **Centrul de securitate** (Control Panel → Security → Security Center).

Centrul de Securitate Windows (*Windows Security Center*) arată starea configurărilor legate de paravanul de securitate (*firewall*), actualizările automate (*automatic updating*), protecția față de programele „malițioase”, protecția antivirus,

protecția față de procedurile spion. Sunt evaluate și configurările legate de accesul la Internet și de conturile utilizatorilor.

2.6.1.5 Programe antivirus

Un virus de calculator este un fișier executabil conceput să se multiplice singur. Pentru a nu fi detectat el se deghizează într-un program normal. Programele de tip virus fac parte din categoria programelor nesolicitate. Sunt în mod frecvent refăcute și modificate, astfel încât să nu poată fi detectate cu ușurință.

Există zeci de mii de astfel de programe și zilnic sunt scrise și testate alte sute.

Firme producătoare de software oferă utilizatorilor programe specializate în detectarea și eliminarea virușilor. Acestea sunt așa numitele programe antivirus. Există posibilitatea achiziționării unui astfel de program performant contra cost, dar nu trebuie să trecem cu vederea nici programele antivirus gratuite, multe dintre ele la fel de bune.

În mod curent, virușii vin prin e-mail, mesaje instantanee (*instant messaging*), prin fișiere descărcate din Internet. Este posibil să introducem viruși cu ajutorul dischetelor, CD-urilor, DVD-urilor, prin copierea de fișiere de pe aceste echipamente pe hard discul local. Rețelele locale de calculatoare, neprotejate, pot fi un factor de multiplicare și răspândire a virușilor. Funcționarea unei aplicații antivirus este o necesitate pentru fiecare calculator.

Pe lângă capacitatea de a se multiplica, un virus este capabil să se deghizeze și să se ascundă printre datele existente. Cantitatea de date existente în calculator este foarte mare și căutarea unui virus seamănă practic cu căutarea unui ... ac într-un car cu fân. Un program antivirus, specializat să detecteze și să elimine un virus, poate să facă această căutare în câteva minute sau zeci de minute.

Următoarele simptome sunt cauzate frecvent de viruși sau sunt asociate acestora:

- ✓ mesaje e-mail care au un fișier atașat suspect. La deschiderea fișierului atașat apar cutii de dialog și pot fi semnalate degradări ale performanțelor sistemului de operare.
- ✓ extensii duble la un fișier atașat unui e-mail deschis recent (cum ar fi: **.jpg.vbs** sau **.gif.exe**).
- ✓ oprirea execuției unui program antivirus ce nu mai poate fi repornit.
- ✓ apariția pe ecran a unor cutii de dialog sau a unor mesaje ciudate.
- ✓ apariția unor noi pictograme pe *desktop*.
- ✓ sunete ciudate sau muzica începe să cânte surprinzător.
- ✓ dispariția unui program ce nu a fost dezinstalat intenționat.

Prezența unui virus în calculator nu este tocmai un lucru plăcut. Cu toate acestea problema poate fi rezolvată de cele mai multe ori relativ ușor.

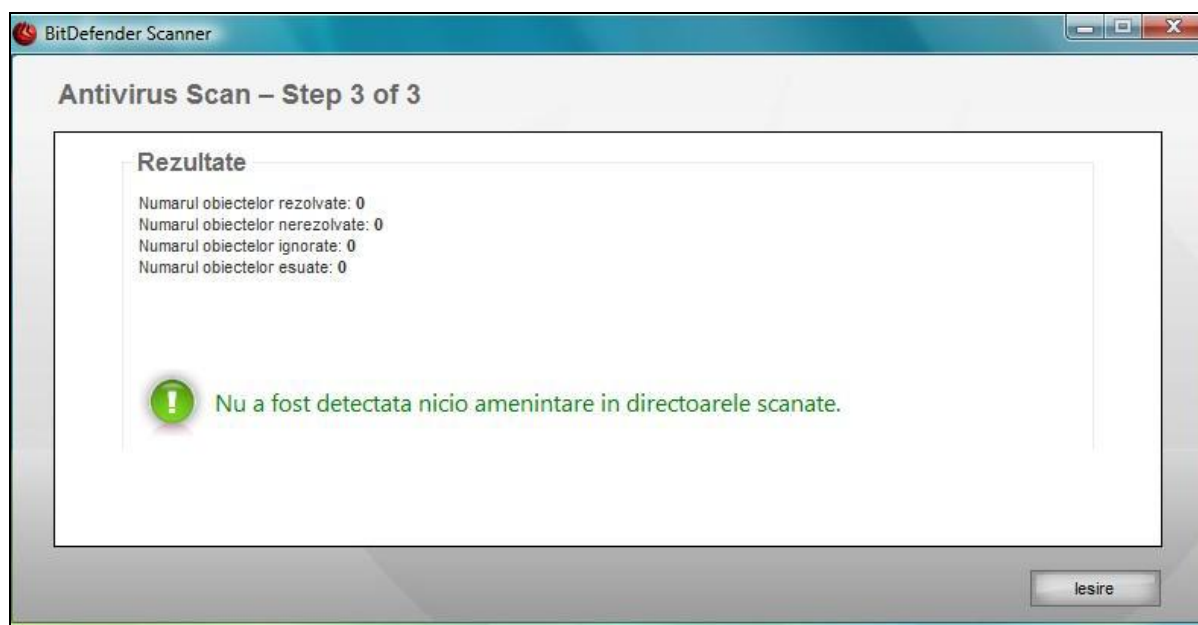
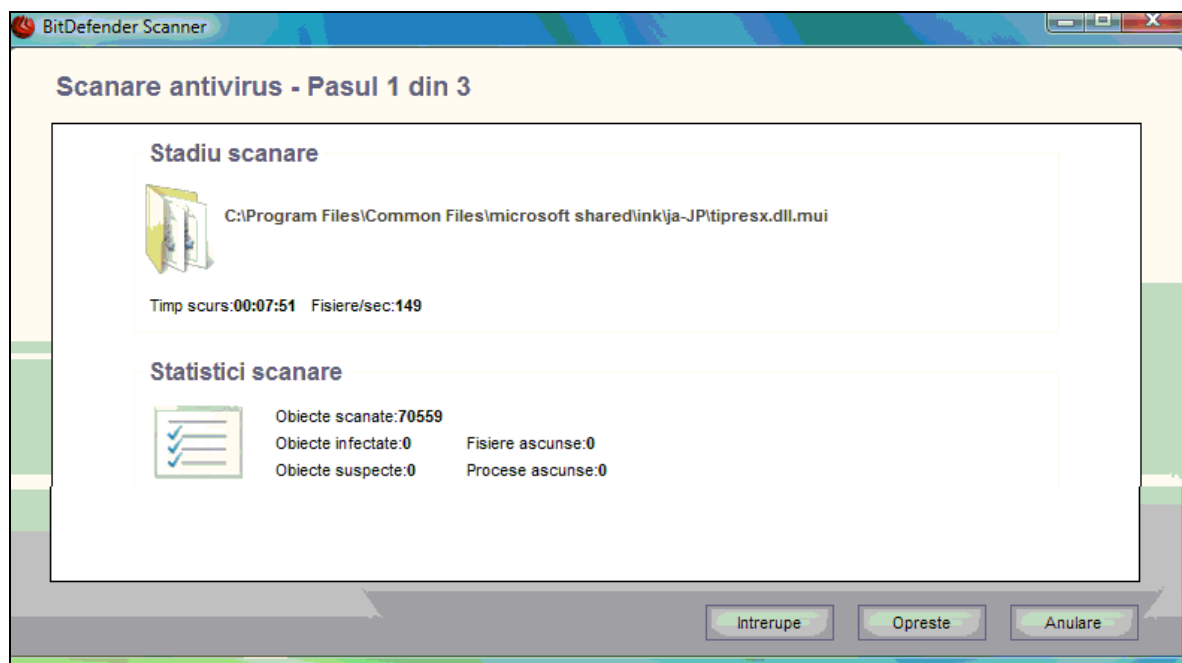
Profesioniștii s-au inspirat din domeniul medical atunci când au denumit aceste programe viruși / virusuri (în limba engleză *viruses*). Practic, modelul după care s-au inspirat atât cei care au scris și scriu programele virus, cât și cei care concep programe antivirus este cel prezent în natură. Așa cum noi oamenii ne putem infecta cu un virus, tot așa se pot infecta și calculatoarele. Deducem că și procesul de eliminare (ștergere) a unui virus din calculator seamănă foarte bine cu eliminarea lui dintr-un organism.

Există mai multe operații care – împreună – pot conduce la protejarea computerului față de programele virus și spion, a celorlalte programe considerate software nesolicitat, malițios. Iată câteva recomandări:

- ✓ Instalați un program antivirus – Instalarea și apoi actualizarea permanentă a programului antivirus instalat pot ajuta în procesul de apărare contra virușilor și a programelor spion. Programul antivirus scanează computerul în căutarea virușilor, îi identifică pe cei care corespund definițiilor cunoscute și îi elimină.
- ✓ Nu deschideți fișierele atașate unui e-mail dacă nu cunoașteți sau nu aveți încredere în expeditor. Simpla deschidere a fișierelor atașate – în eventualitatea că sunt virusate - va putea împrăști virusul.
- ✓ Actualizați periodic sistemul de operare – Microsoft pune periodic la dispoziția utilizatorilor actualizări de securitate ce pot opri atacurile virușilor și alte tipuri de atacuri asupra calculatorului.
- ✓ Folosiți un program „firewall” (*paravan de protecție*) – un astfel de program poate identifica și bloca acțiunile suspecte ale unui virus, vierme, hacker.

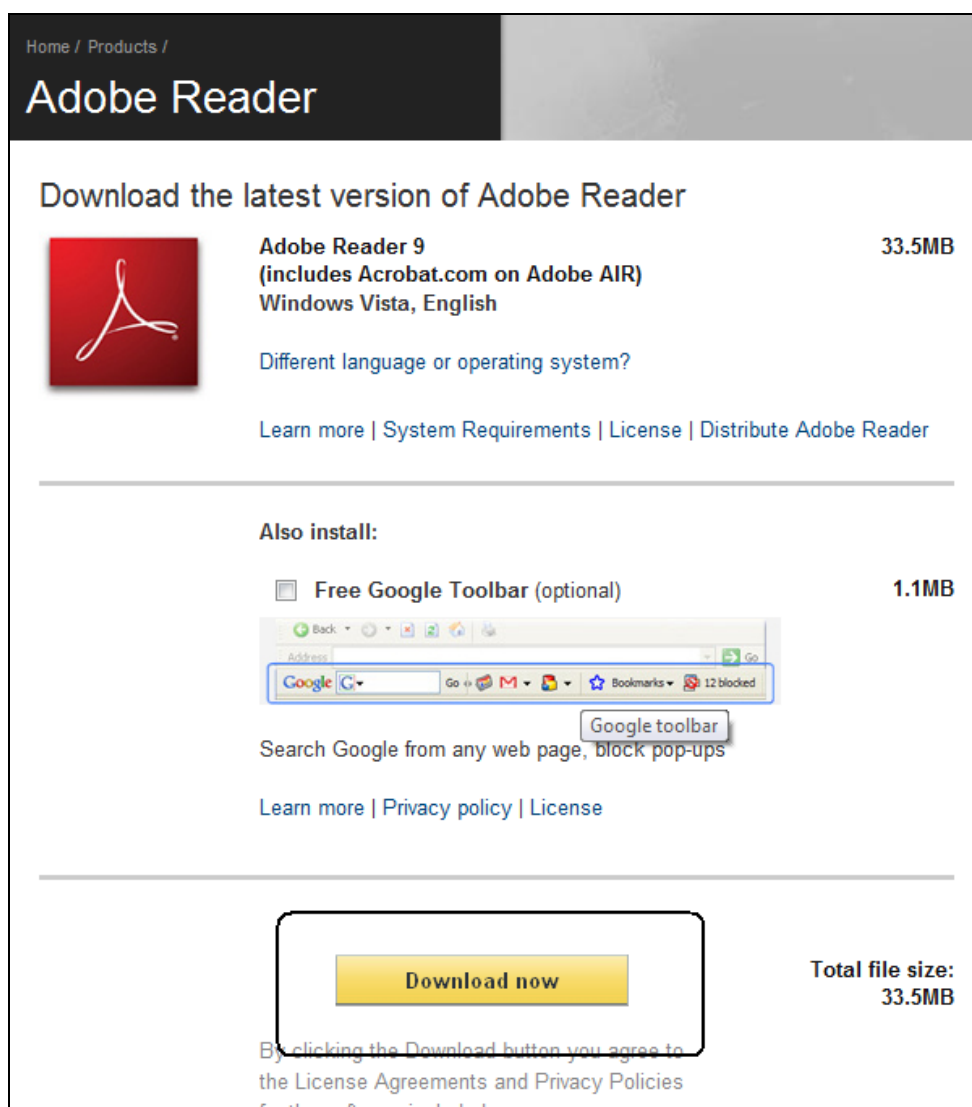
BitDefender (*BitDefender Total Security 2008*) este unul dintre cele mai cunoscute și răspândite programe antivirus. Posibilitățile sale de configurare și scanare sunt deosebite. La prima lansare în execuție avertizează asupra breșelor și vulnerabilităților de securitate existente, legate de: securitate, control parental, optimizare și backup (coppii de siguranță). Există și sarcini rapide de executat: actualizare, scanarea documentelor, scanare în profunzime, scanare completă. Procedurile de Ajutor și Suport îl îndrumă pe utilizator în identificarea celor mai corecte acțiuni de urmat.

2.6.2. Instalarea și dezinstalarea programelor

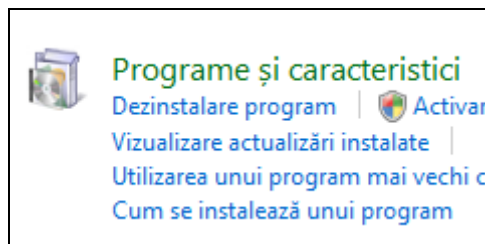
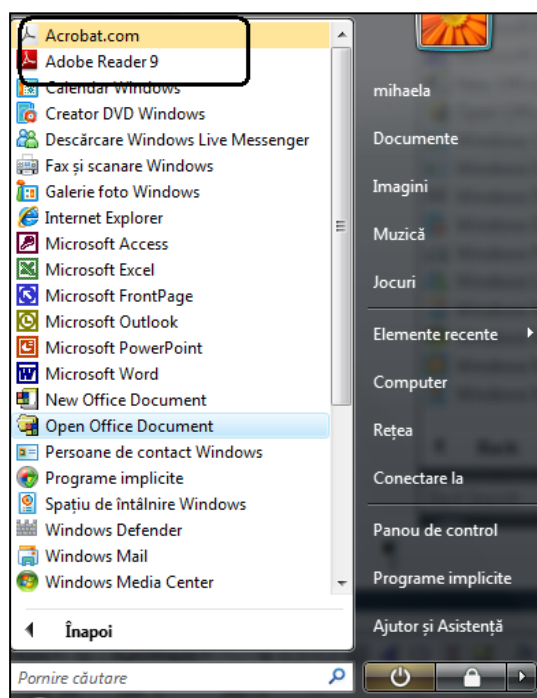
Instalarea programelor se face – în general – folosind un fișier executabil de un tip special. Fișierul se poate afla pe un CD sau într-o memorie *flash*. *Acel fișier conduce operația de instalare a programului*. Pentru instalarea programelor este nevoie de privilegii de Administrator. Utilizatorii neprivilegiați (utilizatorii obișnuiți) nu pot instala și nici dezinstala programe. Programele descărcate din Internet vor fi instalate asemănător. Se recomandă – acolo unde se poate - salvarea pachetului de instalare pe calculatorul local și apoi lansarea în execuție a programului de instalare.

Vom exemplifica prin instalarea programului „Adobe Reader” de care avem nevoie pentru citirea fișierelor în format *.pdf*. De pe site-ul www.adobe.com am descărcat

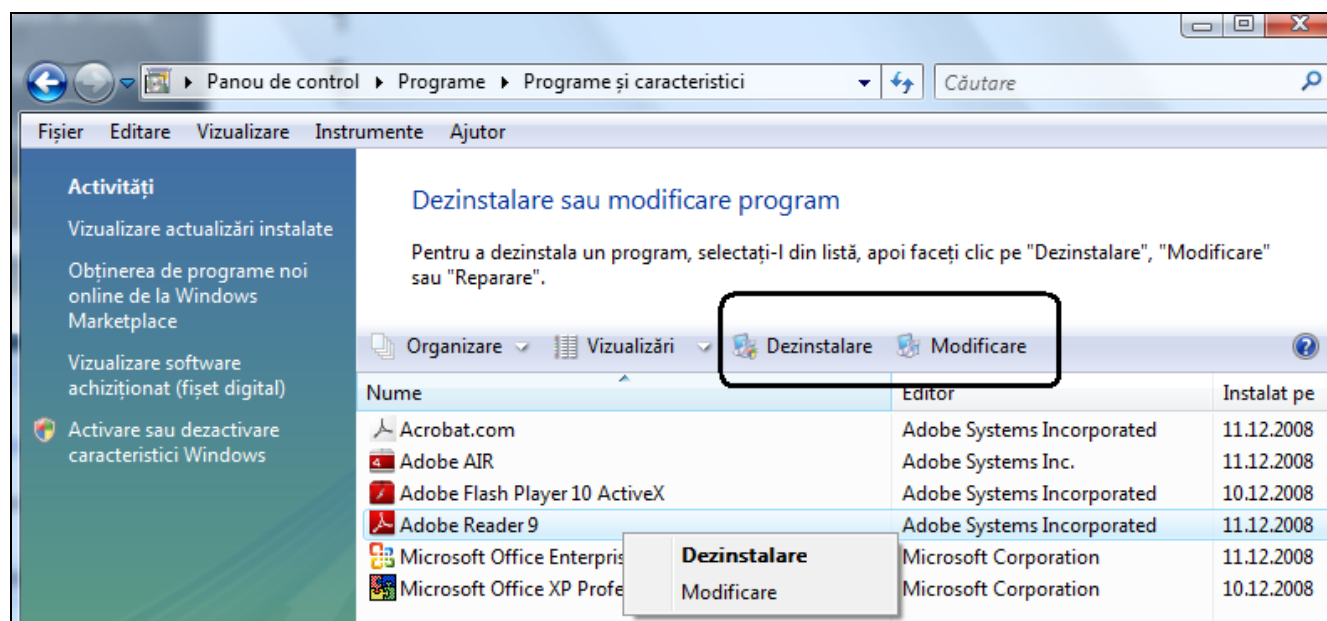

componenta ce va instala *Adobe Reader*. *Adobe Reader* este un program distribuit gratuit. Descărcarea a fost urmată și de instalarea propriu-zisă.

Dacă instalarea s-a terminat cu succes atunci programul apare în lista *Toate programele (All Programs)* a butonului *Start*.

Dezinstalarea programelor se realizează din **Panoul de control** → **Programe** → **Dezinstalare program** (Control Panel → Programs → Uninstall a Program).

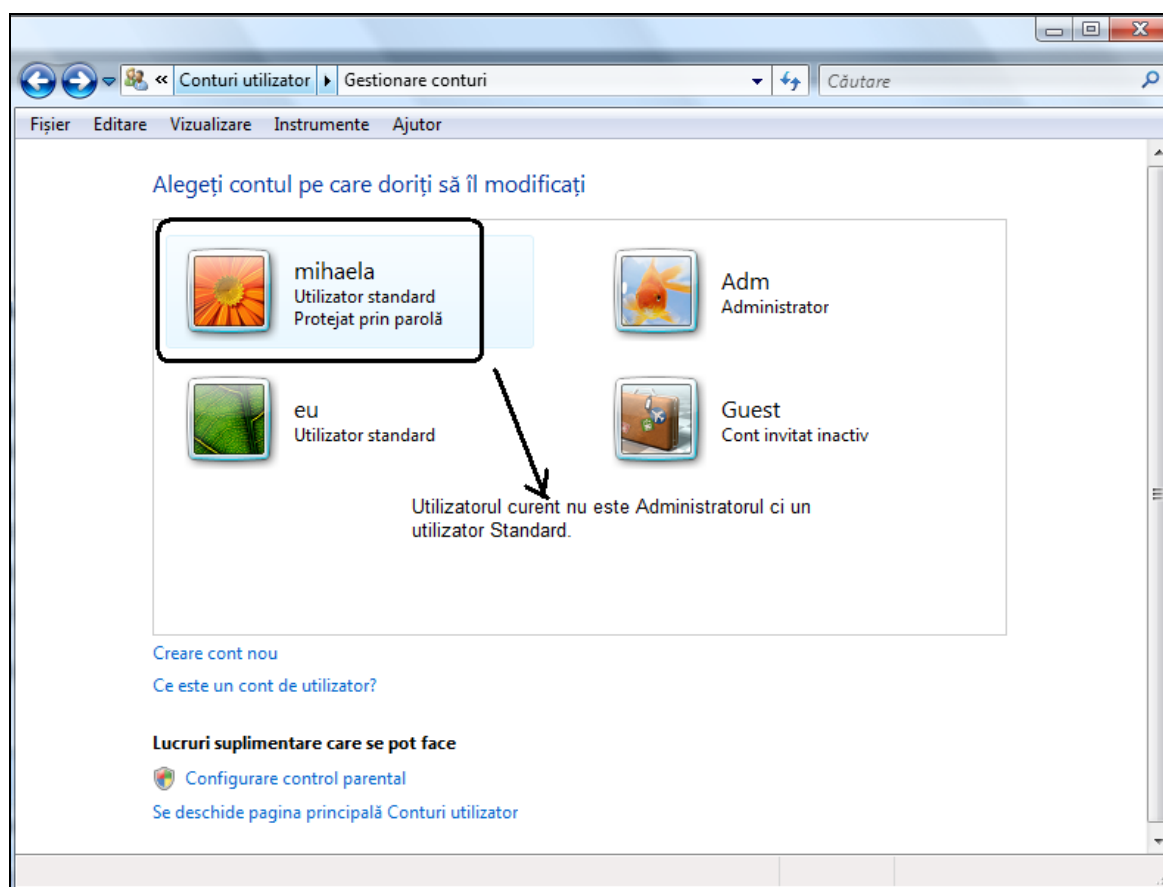

2.6.3. Controlul contului utilizator

Cele mai multe dintre acțiunile utilizatorilor, ca de exemplu navigarea în Internet, trimiterea și primirea de mesaje e-mail, vizionarea de filme sau fotografii, folosirea aplicațiilor curente, nu necesită folosirea unui cont privilegiat. Ceea ce înseamnă că nu este nevoie să deschideți sesiune folosind un cont de Administrator. Mai mult chiar, deschiderea de sesiune folosind un cont de administrator crește riscul de penetrare a virusilor, a programelor spion și a celorlalte programe de tip ”malițios”. Se recomandă astfel folosirea curentă a conturilor de utilizator cu privilegii standard, respectiv cu privilegii restrânse.

Panou de control → Conturi utilizator și siguranța familiei → Adăugare sau eliminare conturi utilizator.

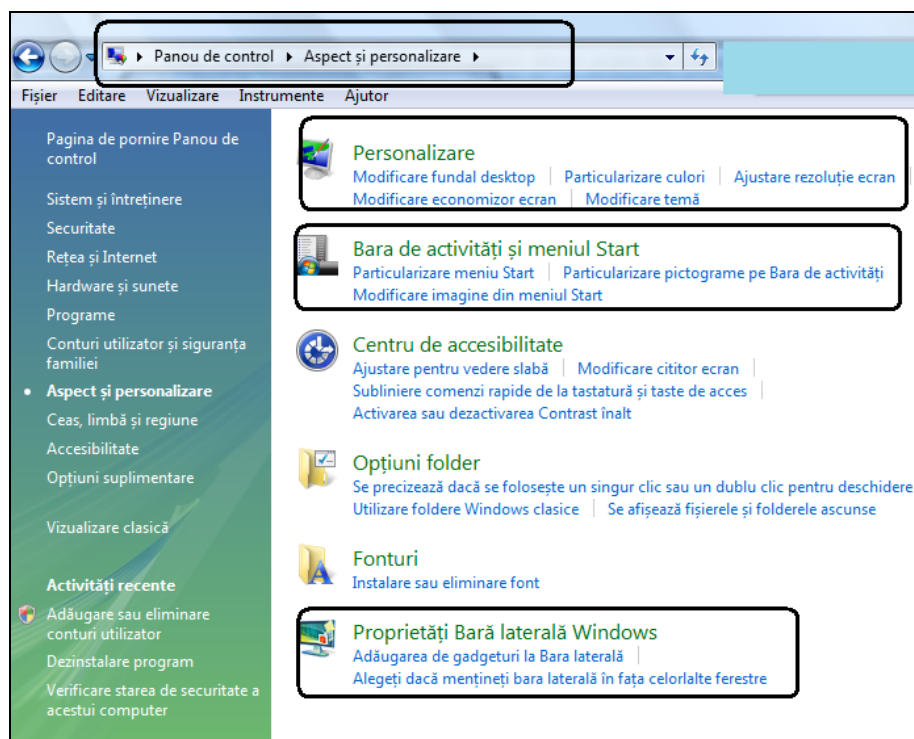
(Control Panel → User Accounts and Family Safety → Add or Remove User Accounts).

Windows Vista permite mai multor utilizatori să folosească același calculator, fără ca ei să-și vadă reciproc dosarele și fișierele. Trebuie doar ca ei să folosească conturi diferite pentru deschiderea de sesiune. Sunt posibile două tipuri de conturi pentru utilizatori: conturile de administrare – cele care au privilegii de administrare – și conturile standard – cele pentru utilizatorii neprivilegiați, utilizatori obișnuiți. Operațiunile care țin de configurarea sistemului de operare pot fi executate numai de Administratori.

2.6.4. Configurarea ecranului desktop

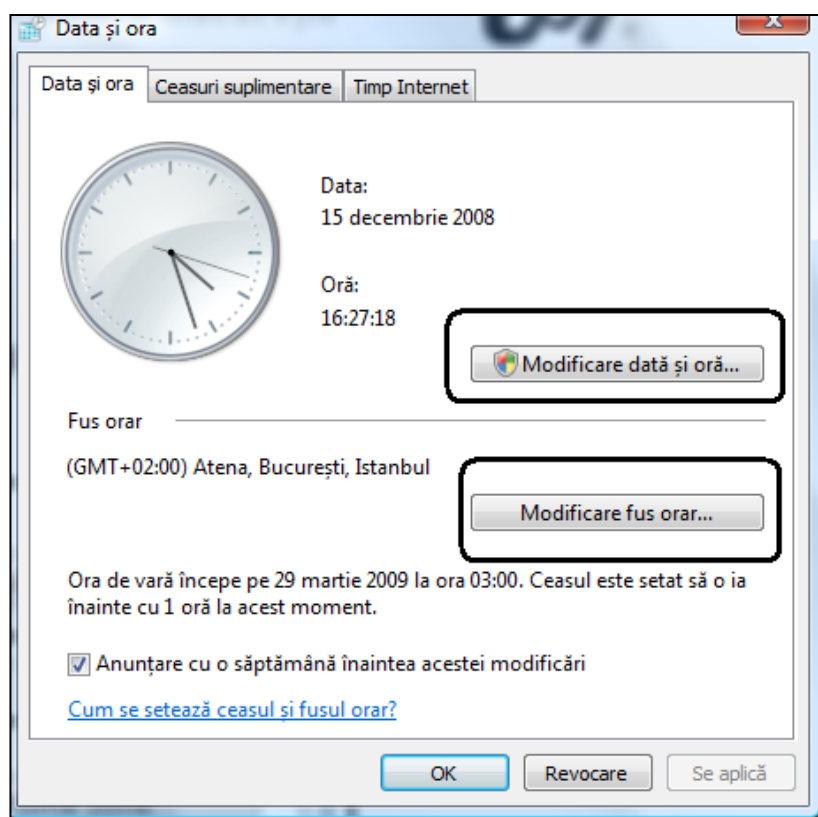
Configurarea personalizată a ecranului *desktop* se realizează din **Panoul de control** → **Aspect și personalizare** (*Control Panel* → *Appearance and Personalization*). Găsim aici comenzile pentru stabilirea imaginii de fundal, alegerea culorilor, economizorul de ecran <*Screen Saver* - economizorul de ecran - este o imagine care se afișează atunci când lipșiți mai multă vreme din fața calculatorului, atunci când nu-l folosiți timp mai îndelungat > „Temele” sunt machete de afișare a ferestrelor și a componentelor lor. Tot ca procedură de configurare a ecranului *desktop* sunt considerate și personalizările (adaptările) **Meniului Start** și cele ale **Barei de activități**.

2.6.5. Data și ora

Dacă se întâmplă ca data și ora afișate să nu fie reale atunci trebuie modificate.

Un clic pe ora afișată aduce fereastra ce afișează data și ora sistemului. Modificarea datei și a orei o poate face numai Administratorul.

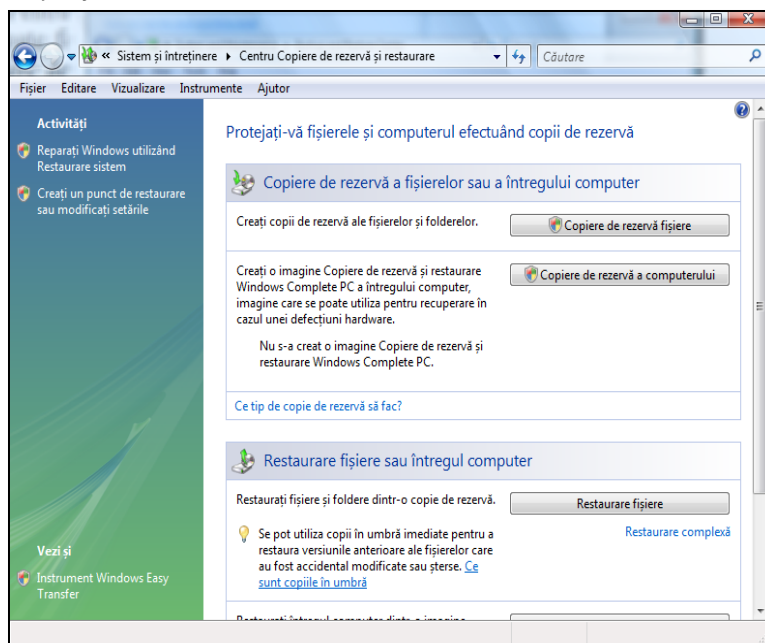

Fereastra pentru dată și oră are butoane separate pentru modificarea datei și a orei și pentru stabilirea fusului orar (*time zone*). Este anunțat și momentul trecerii la ora de vară.

2.6.6. Salvarea și restaurarea fișierelor

Salvarea periodică a fișierelor utilizatorilor este un lucru deosebit de important, deși foarte puțină lume îi dă cuvenita atenție. Pentru rezolvarea acestor sarcini poate fi folosit **Centrul pentru Copiere de rezervă și restaurare** (*Backup and Restore Center*) unde sunt adunate într-un singur panou de control toate comenzile de salvare și restaurare a fișierelor.

Panou de control → Sistem și întreținere → Centru Copiere de rezervă și restaurare.

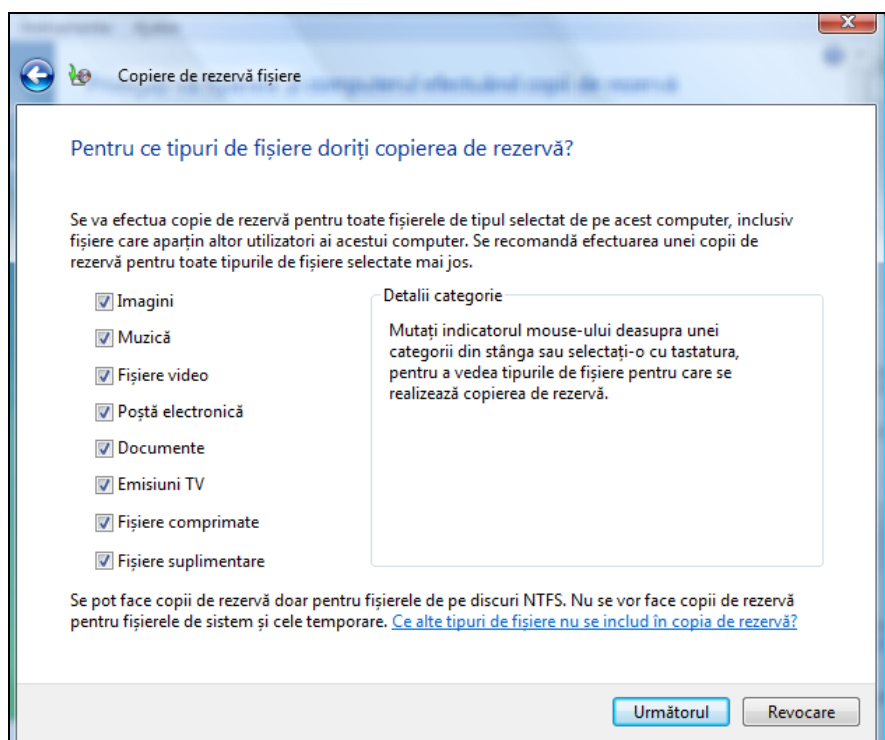

(Control Panel → System Maintenance → Backup and restore Center).

Componenta proiect: „Extinderea accesului la tehnologiile ITC și îmbunătățirea cunoștințelor de utilizare a calculatorului”

Program de formare continuă: „Utilizarea calculatorului personal: aplicarea TIC în școală și afaceri”

Suport de curs pentru Modulul: „Bazele utilizării sistemului de operare Windows Vista”

Salvările pot fi programate / planificate să se desfășoare la momente de timp bine stabilite. Vor fi salvate - de preferat – numai modificările apărute de la ultima salvare.

Salvarea tuturor fișierelor existente la un calculator este o operație consumatoare de timp și de spațiu. Este însă și o operație deosebit de utilă în eventualitatea că nu mai există altă soluție pentru recuperarea informațiilor existente la un moment dat la un calculator anume. Salvarea completă a unui PC permite restaurarea completă a întregului mediu de operare a PC-ului, ceea ce înseamnă restaurarea programelor instalate, a configurărilor specifice utilizatorilor, a tuturor fișierelor existente în momentul salvării. Restaurarea se poate face pe același calculator cu cel de unde au fost salvate informațiile dar și pe un alt calculator.

Ce ați învățat în acest capitol ?

- Să configurați opțiunile de securitate.
 - Să instalați și să dezinstalați programe.
 - Să configurați ecranul *desktop*.
 - Să creați și să configurați conturi pentru utilizatori.
-